

ULUSLARARASI HAKEMLİ AKADEMİK SPOR, SAĞLIK VE TIP BİLİMLERİ DERGİSİ

INTERNATIONAL REFEREED ACADEMIC JOURNAL OF
SPORTS, HEALTH AND MEDICAL SCIENCES

PRINT ISSN: 2147-1711 - ONLINE ISSN: 2146-8508 • SAYI: 47 YIL: 2023 - ISSUE: 47 YEAR: 2023

PRIVILEGE

“Bu Dergi Türk Patent Enstitüsü Tarafından Marka Tescili İle Tescillidir”

(2015/04313-2015-GE-18969)

GÜVEN PLUS GRUP A.Ş.

www.guvenplus.com.tr

SSTB DERGİMİZ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

- 1 Dergimiz hakemli ve uluslararası indeksli bir dergidir. Her yayın en az iki alan uzmanı hakem tarafından değerlendirilmektedir. İki alan hakemi tarafından olumlu “yayınlanabilir” yönünde rapor almayan yayınlar dergimizde yayınlanmaz. Bu durum karşısında hiçbir yazar(lar) dergimiz üzerinde bir hak iddiasında bulunamaz. Dergimizde yayınlanmaya hak kazanan “Etik Kurul Raporu” bulunan yayınlara dair etik kurul bilgileri yazılı olarak editörlüğe gönderilmesi ve sisteme yayın yüklenirken sisteme yüklenmesi zorunludur. Etik kurul raporu olan ve sisteme bilgisi girilmeyen ya da yazılı olarak editörlüğe bilgileri ulaştırılmayan çalışmalardan doğan her türlü sorumluluk yazar(lar)’a aittir. Dergimizin hiçbir kurulu ve yetkilisi bu konuda maddi ve manevi sorumluluk kabul etmez. Dergi kurul ve üyeleri “yetkilileri” Hukuki yükümlülük altına alınamaz. Her yazar ve yazarlar bu durumu peşinen kabul etmiştir.
- 2 Dergi hakem ve kurullarında yer alan akademisyen ile diğer yetkililer hakkında yazar(lar) dergi sistem işleyişi sürecine dair bir talepte bulunamaz. Bulunsalar bile herhangi bir bilgi kendilerine verilmez, sistem süreci değiştirilmez. Dergimiz ile ilgili her türlü bilgi derginin web sayfasında [www. sstbdergisi.com](http://www.sstbdergisi.com) adresinden edinilebilir.
- 3 Dergimiz yılda DÖRT sayı şeklinde çıkmakta her yılın “Mart – Haziran – Eylül ve Aralık” aylarının son günü derginin sayısında bulunan tüm makaleler tek cilt halinde dergi web sistemine yüklenir. Dergi web sisteminden makaleler tüm okuyucular tarafından indirilir ve ilgili eser “makale” ve dergimize atıf yapılmak koşulu ile kullanılabilir. Dergimizin tüm sayılarına okuyucular ücretsiz olarak ulaşmaktadır.
- 4 Dergimizde yayınlanan tüm makaleler (ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706) kalite belgeleriyle ve (2015/04313-2015-GE-18969) Marka patent ile güvence altına alınmıştır. Yayınlanmış olan makaleler kalite, marka patent ve doi bilgileri ile ilgili çalışmanın yazarlarına eserleri hakkında her türlü hukuki hak ve uluslararası güvence sağlamaktadır.
- 5 Dergimiz basılı ve e dergi olarak yayınlanmaktadır. Print: 2146-8508 / Online: 2147-1711 numarası ile T.C. Kültür Bakanlığında dergimiz hakkında her türlü bilgiye ulaşılabilir.
- 6 Metin içinde (Yılmaz, 2015: 1) veya (Yılmaz ve diğ., 2015:1) şeklinde kaynak gösterimi,

kaynakçada ise YILMAZ, M., (2015). Üniversiteler Arası Futsal Müsabakalarına Katılan Sporcuların Başarı Yönelim ve Motivasyon Davranışlarının İncelenmesi, SSTB Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi, Sayı: 15, Cilt: 5, ss.1-2 şeklinde gösterilir. Tüm yazarlar dergimizin son güncel sayılarını takip ederek ilgili sayılarda yayınlanan makalelerdeki yazım formatını kendi çalışmalarında uygulayabilir. İnternet kaynaklarında mutlaka erişim tarihi ve son ulaşılabilen internet linkinin tamamının başta kaynakça ve metnin kullanıldığı sayfa altında numaralandırılarak gösterilmesi bir zorunluluktur.

- 7 Kaynakça Türkçe alfabe sıralamasına göre düzenlenir. Tüm yazarlar için derginin son sayısındaki yazım formatı dikkate alınmak zorundadır.
- 8 Dergimiz uluslararası indeksli bir dergi olup dergimizde yayınlanan tüm çalışma ve makaleler derginin yayınlandığı tarih itibariyle ilgili indekslere mail yolu ile ulaştırılır.
- 9 Dergimizde özgün araştırma, inceleme, derleme, olgu sunumu, proje ve kitap tanıtımı “makale formatında olmak zorundadır” türünde yayınlara yer verilmektedir.
- 10 Dergimize gönderilen tüm çalışmalar sisteme yüklendiği şekil ve an itibariyle başka bir dergide yayınlanmamış, değerlendirmeye alınmamış ve red edilmemiş olması gerekir. Tüm sisteme yüklenen makaleler yazar(lar) tarafından bu kurallara uyulduğunu kabul etmiş sayılır. Aksi durumda ilgili yazar(lar) hakkında dergimiz hukuki haklarını saklı tutar. Oluşabilecek olumsuzluk karşısında maddi ve manevi tüm sorumluluk ilgili yazar(lar)’a aittir. Dergimiz T.C. Kanunlarına göre hareket eder.

GENERAL INFORMATION ABOUT SSTB JOURNAL

- 1 Our journal is a refereed and internationally indexed journal. Each paper is evaluated by two referees who are field experts. The articles not reported as “issuable” positively by two field referees aren’t published in our journal. None of the author(s) can lay a claim on our journal in this case. Data, concerning the ethics committee of the studies, approved to be published in our journal, having the Ethics Committee Report, should be submitted to the editors in written and uploaded to the system with the article. Author(s) should take the responsibility of their articles, having the Ethics Committee Report, which were not submitted to the editors in written and were not uploaded to the system. None of the committees and the authorities in our journal are responsible for pecuniary and non-pecuniary damages. The committees and the authorities in our journal do not have any legal obligations. Author(s) have accepted this situation beforehand.
- 2 Author(s) cannot make a demand for the journal’s procedure concerning the academicians in journal’s referee board and other boards and other authorities. Even if so, they aren’t given any information, system process cannot be changed. Necessary information about our journal can be obtained from the website of the journal www.sstbdergisi.com.
- 3 Our journal publishes four times a year, all articles in the relevant volume of journal are uploaded to the web system of the journal in one volume on the last day of the months “March, June, September and December” All readers can download the articles from the journal’s web system and the relevant paper “article” can be used on condition that our journal is cited. Readers can download all volumes of our journal for free.
- 4 All articles published in our journal are assured with certificate of quality (ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706) and trademark patent (2015/04313-2015-GE-18969). Articles published provide their authors with all kinds of legal rights and international assurance regarding their articles with quality, trademark, patent and doi information.
- 5 Our journal has both printed and online versions. Necessary information about our journal can be obtained from the T.R. Ministry of Culture with the number Print 2146-8508 Online ISSN NO: 2147-1711

- 6** Reference within the text should be (Yılmaz, 2015: 1) or (Yılmaz et al. 2015:1), in the reference part YILMAZ, M., (2015). Futsal Competition Between University Athletes Who Participated Orientation And Motivation Of Conduct Investigation Of Success , SSTB International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences Issue:15, Volume:5, pp.1-2. All authors must follow the latest volumes of our journal and apply the print format of the published articles in their own papers. It is an obligation to indicate the access date of the internet sources and the last accessed full internet link in the references and below the page by giving numbers.
- 7** References are arranged by the Turkish alphabet. The printing format in the last volume of the journal should be taken into account by all authors.
- 8** Our journal is an internationally indexed journal, and all articles and papers published in our journal are sent to relevant indices via e-mail by the publication date of the journal.
- 9** Original research, analysis, compilation, case study, project and book introduction “have to be in an article format” and these publications are also included.
- 10** All papers sent to the journal and uploaded to the system shouldn't be previously published, not evaluated and not rejected. All articles uploaded to the system are acknowledged that author(s) conform to these rules. Otherwise, our journal keeps its legal rights reserved. All material and moral responsibility regarding a negative situation belong to author(s). Our journal acts in line with the T.R. Law.

İÇİNDEKİLER

ARAŞTIRMA ve UYGULAMA

**TURİSTLERİN AKTİF KATILIMI ve UNUTULMAZ
KÜLTÜREL DENEYİMLERİ ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİLİK
GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI** 1-17
Mert ERKAN, Osman Göktuğ KOÇAK, Fatih PAZI, İlke AKMAN

**REKREATİF E-SPOR KATILIMCILARINDA ZİHİNSEL
DAYANIKLILIĞIN İNCELENMESİ** 18-40
Mert ERKAN, Eyüp Furkan GÜMÜŞ

**DERMATOLOJİ POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN
BİREYLERDE BEDEN DİSMORFİK BOZUKLUĞU,
KENDİNİ NESNELEŞTİRME VE REKABETÇİ
TUTUM** 41-59
Sevgi KÖROĞLU, Gülgün DURAT, Bahar SEVİMLİ DİKİCİLER

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK SAYGISI
DÜZEYLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN
BELİRLENMESİ** 60-72
Derya ŞİMŞEKLİ BAKIRHAN, Kader ÖZTÜRK

**THE RELATIONSHIP BETWEEN THE LEVEL OF
ETHICAL SENSITIVITY OF ELDERLY CARE
STUDENTS AND THEIR ATTITUDES TO THE
ELDERLY** 73-87
Derya ŞİMŞEKLİ BAKIRHAN

**COVID-19 PHOBIA AND ITS DETERMINANTS IN
PREGNANT WOMEN** 88-101
*Yaşar DEMİR, Saliha ÖZPINAR, Bahadır YAZICIOĞLU,
Onur ÖZTÜRK*

BAŞ EDİTÖR

Prof. Dr. Çetin YAMAN - Bayburt Üniversitesi - Türkiye

BAŞ EDİTÖR YARDIMCILARI

Prof. Dr. Erdal ZORBA - Gazi Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Fatih ÇATIKKAŞ - Manisa Celal Bayar Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Gülten HERGÜNER - Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Ümran SEVİL - Hasan Kalyoncu Üniversitesi - Türkiye

TEKNİK EDİTÖRLER

Doç. Dr. H. Meltem GÜNDOĞDU - Kırklareli Üniversitesi - Türkiye
Doç. Dr. Levent ARIDAĞ - Gebze Teknik Üniversitesi - Türkiye
Öğr. Gör. Ozan KARABAŞ - Hitit Üniversitesi - Türkiye
Ozan DÜZ - İstanbul Aydın Üniversitesi - Türkiye
Burhan MADEN

İNGİLİZCE DİL EDİTÖRLERİ

Prof. Dr. Feryal ÇUBUKÇU - Dokuz Eylül Üniversitesi - Türkiye
Doç. Dr. Gökşen ARAS - Abıllm Üniversitesi - Türkiye
Dr. Öğr. Üye. Abdullah KARATAŞ - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi - Türkiye
Dr. Öğr. Üye. L. Santhosh KUMAR - Bishop Heber College - Hindistan
Dr. Öğr. Üyesi Rommel TABULA - Rajamagala University of Technology Lanna - Tayland
Dr. Sinem HERGÜNER - Gazi Üniversitesi - Türkiye

TÜRKÇE DİL EDİTÖRLERİ

Prof. Dr. Gülsemin HAZER - Sakarya Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Muammer CENGİL - Hitit Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Yakup POYRAZ - Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi - Türkiye

İSTATİSTİK EDİTÖRLERİ

Prof. Dr. Ayhan AYTAÇ - Trakya Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Ahmet Fahri ÖZOK - Okan Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Ali Hakan BÜYÜKLÜ - Yıldız Teknik Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Nurcan METİN - Trakya Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Serdar TOK - Manisa Celal Bayar Üniversitesi - Türkiye
Doç. Dr. Emre DÜNDER - Ondokuz Mayıs Üniversitesi - Türkiye
Doç. Dr. Ömer ALKAN - Atatürk Üniversitesi - Türkiye
Doç. Dr. Saliha ÖZPINAR - Alanya Alaattin Keykubat Üniversitesi - Türkiye

SİSTEM EDİTÖRLERİ

Prof. Dr. Çetin YAMAN - Bayburt Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Gülten HERGÜNER - Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi - Türkiye
Doç. Dr. Ali Serdar YÜCEL - Fırat Üniversitesi - Türkiye
Arş. Gör. Merve ÖZYILDIRIM - Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi - Türkiye

YAYIN KURULU

Prof. Dr. Ali Hakan BÜYÜKLÜ - Yıldız Teknik Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Alpaslan KARTAL - Bozok Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Ali KIZILET - Marmara Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Ayşe ÇEVİRME - Sakarya Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Andrew R. MAHON - Central Michigan University - A.B.D
Prof. Dr. Ahmet ERGÜLEN - Balıkesir Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Ahmet Fahri ÖZOK - Okan Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU - Aydın Adnan Menderes Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Ayhan AYTAÇ - Trakya Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Azmi YETİM - Gazi Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Carl WALTERS - University of British Columbia - Kanada
Prof. Dr. Çetin YAMAN - Bayburt Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. David MARTIN - University of Vitten - Almanya
Prof. Dr. Dusan MITIĆ - University of Belgrade - Sırbistan
Prof. Dr. Erdal ZORBA - Gazi Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Eray YURTSEVEN - İstanbul Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Gülbu TANRIVERDİ - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Gülten HERGÜNER - Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi - Türkiye

Prof. Dr. Giray Saynur DERMAN - Marmara Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Fatih ÇATIKKAŞ - Manisa Celal Bayar Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Fatih KILINÇ - Akdeniz Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Fahri ERDOĞAN - İstanbul Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Fazilet KAYASELÇUK - Başkent Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Gaetano RAIOLA - University of Salerno - İtalya
Prof. Dr. Hayrettin GÜMÜŞDAĞ - Bozok Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Haydar ÖZPINAR - İstanbul Aydın Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Helena Cristina BRITES MARTINS - University of Porto - Portekiz
Prof. Dr. İkin ÇAVUŞOĞLU - Uludağ Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Jacques BROWN - University of Laval - Kanada
Prof. Dr. Jo WILLIAMS - University of Southern Maine - A.B.D
Prof. Dr. John AMİS - University of Edinburgh - İskoçya
Prof. Dr. John TRİBE - University of Surrey - İngiltere
Prof. Dr. Kadir Emre AKKUŞ - İstanbul Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Kafiye EROĞLU - Koç Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Kaya YILDIZ - Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Keith GILBERT - University of East London - İngiltere
Prof. Dr. Laurentiu Gabriel TALAGHİR - Universitatea Dunarea de Jos Galati - Romanya
Prof. Dr. Leigh ROBINSON - University of Stirling - İskoçya
Prof. Dr. Mehmet GÜÇLÜ - Gazi Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Mehmet GÜNAY - Gazi Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Faik ÖZÇELİK - İstanbul Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Mehmet BAYANSALDUZ - Dokuz Eylül Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Meliha HANDZIC - International Burch University - Bosna Hersek
Prof. Dr. Mustafa AYTAÇ - Uludağ Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Nevin HOTUN ŞAHİN - İstanbul Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Nevin AKDOLUN BALKAYA - Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Nezahat GÜÇLÜ - Gazi Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Rana VAROL - Ege Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Raziye Gül TIRYAKI SÖNMEZ - University of New York City - A.B.D
Prof. Dr. Ramon SPAAIJ - Victoria University - Avustralya
Prof. Dr. Ronald PRINEAS - Wake Forest University - A.B.D
Prof. Dr. Robert N. LUSSIER - Springfield College - A.B.D
Prof. Dr. Serpil AYTAÇ - Fenerbahçe Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Seyhan HİDİRLİOĞLU - Marmara Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Sibel GÜNDEŞ - Memorial Bahçelievler Hastanesi - Türkiye
Prof. Dr. Serdar TOK - Manisa Celal Bayar Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Tim MEYER - Saarland University - Almanya
Prof. Dr. Ümran SEVİL - Hasan Kalyoncu Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Veysel BOZKURT - İstanbul Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Yaşar Nuri ŞAHİN - Kastamonu Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Yaşar İnci ALİCAN - Doğu Akdeniz Üniversitesi - Türkiye
Doç. Dr. Ali Serdar YÜCEL - Fırat Üniversitesi - Türkiye
Doç. Dr. Anni VANHALALO - Exeter of University - İngiltere
Doç. Dr. Haluk ŞENGÜN - İstanbul Aydın Üniversitesi - Türkiye
Doç. Dr. Gülay BAYSAL - İstanbul Aydın Üniversitesi - Türkiye
Doç. Dr. Müge ARSLAN - Üsküdar Üniversitesi - Türkiye
Doç. Dr. Shannon KERWIN - Brock University - Kanada
Doç. Dr. Selvinaz SAÇAN - Aydın Adnan Menderes Üniversitesi - Türkiye
Dr. David MARKLAND - Bangor University - İngiltere
Dr. Maria CHRISTINA KOSTELI - Edge Hill University - İngiltere
Dr. Süleyman DERMAN - Sağlık Bilimleri Üniversitesi - Türkiye

HUKUK DANIŞMANLARI

Av. Fevzi PAPAÇI
Av. İbrahim DURSUN
Av. Hasan Basri KORUKLUOĞLU
Av. Mehmet AYDIN
Av. Nazmi ARİF
Av. Onur BAYKAN
Av. Rozerin Seda KİP
Av. Yusuf ÇİMEN

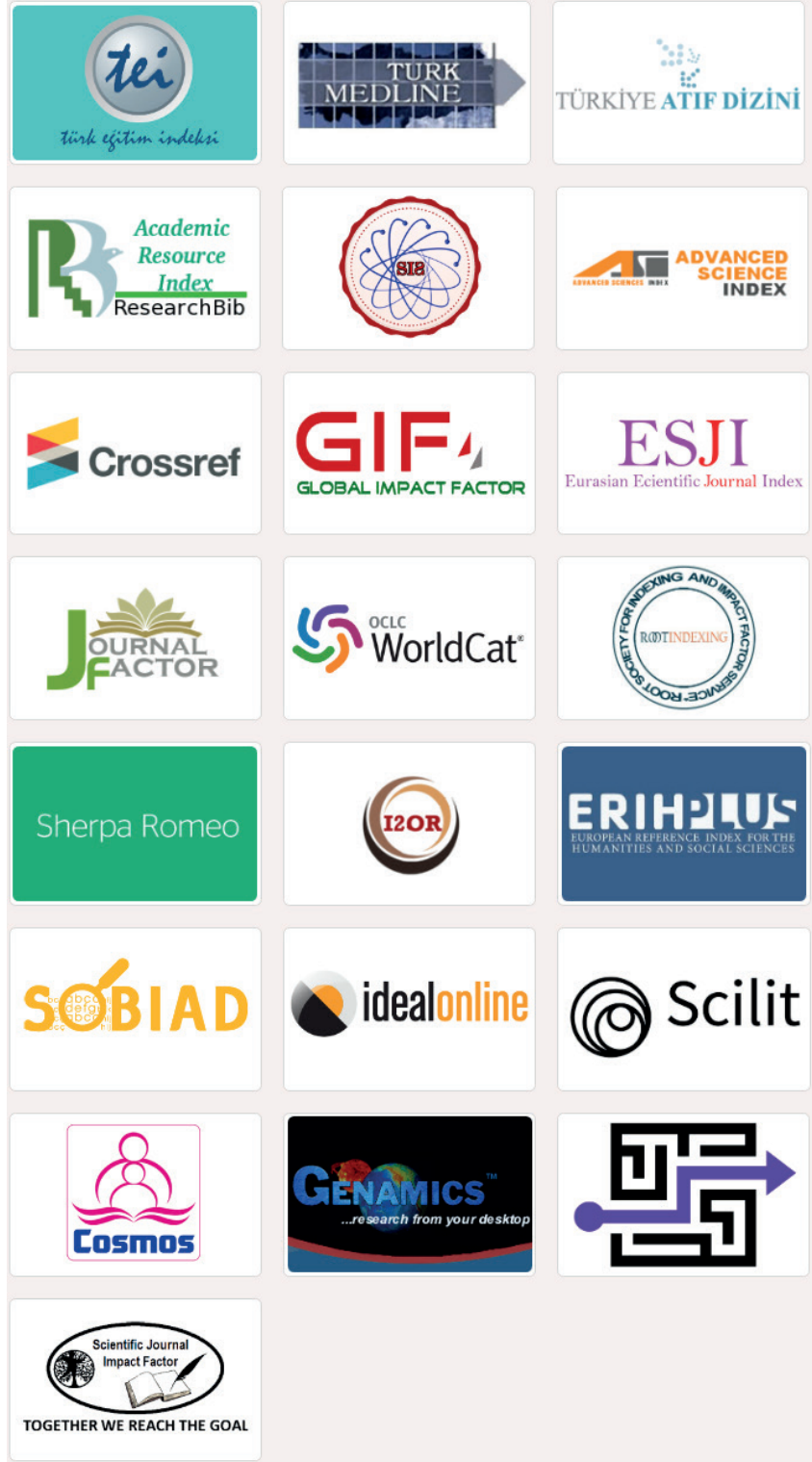
BİLİM DALLARI

- ✓ AKTİF YAŞLANMA VE YAŞLI BAKIMI
- ✓ BESLENME DİYETETİK VE OBEZİTE
- ✓ CERRAHİ TIP BİLİMLERİ
- ✓ ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ
- ✓ DAHİLİ TIP BİLİMLERİ
- ✓ DOPİNG VE ERGONOJİK YARDIM
- ✓ DİĞER TIP BİLİMLERİ
- ✓ ERİŞKİN VE PEDIATRİK DÖNEM SPOR TRAVMATOLOJİSİ
- ✓ FİZİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON
- ✓ GEDİATRİ VE TOPLUM SAĞLIĞI
- ✓ HEMŞİRELİK BİLİMLERİ
- ✓ ORTOPEDİ VE TRAVMATOLOJİ
- ✓ PSİKOLOJİ VE PSİKİYATRİ
- ✓ SAĞLIK YÖNETİMİ
- ✓ SPOR BİLİMLERİ
- ✓ SPOR CERRAHİSİ SONRASINDA AKTİVİTE VE SPORTİF REHABİLİTASYON HİZMETLERİ
- ✓ SPOR HEKİMLİĞİ
- ✓ SPOR YARALANMALARI SONRASI TEDAVİ VE SAKATLIKTAN KORUNMA
- ✓ SPORA YÖNLENDİRME VE UYGULAMALARI
- ✓ SPORCU BESLENMESİ
- ✓ SPORCU PSİKOLOJİSİ
- ✓ SPORCU SAĞLIĞI
- ✓ SPORCUDA FİZİKSEL TESPİT EDİLEN KAS İSKELET PROBLEMLERİ
- ✓ SPORCUDA PERFORMANS GELİŞTİRME
- ✓ TEMEL TIP BİLİMLERİ
- ✓ TIBBİ BİYOLOJİK BİLİMLER
- ✓ TIP TARİHİ ve ETİK
- ✓ YAŞLILIK DÖNEMİ SPORCU SAĞLIĞI
- ✓ İŞ GÜVENLİĞİ VE ÇALIŞAN SAĞLIĞI

DISCIPLINES

- ✓ ACTIVE AGING AND OLDER CARE
- ✓ NUTRITION DIETETICS AND OBESITY
- ✓ SURGICAL MEDICAL SCIENCES
- ✓ CHILD DEVELOPMENT AND EDUCATION
- ✓ INTERNAL MEDICAL SCIENCES
- ✓ DOPING AND ERGONOJIK HELP
- ✓ OTHER MEDICAL SCIENCES
- ✓ ADULT AND PEDIATRIC PERIOD SPORST TRAUMATOLOGY
- ✓ PHYSICAL THERAPY AND REHABILITATION
- ✓ GEDIATRIC AND SOCIAL HEALTH
- ✓ NURSING SCIENCE
- ✓ ORTHOPEDY AND TRAUMATOLOGY
- ✓ PSYCHOLOGY AND PSYCHIATRY
- ✓ HEALTH MANAGEMENT
- ✓ SPORTS SCIENCE
- ✓ ACTIVITIES AND SPORTS SPORTS REHABILITATION SERVICES AFTER SURGERY
- ✓ SPORTS MEDICINE
- ✓ SPORTS INJURIES AFTER TREATMENT AND PREVENTION OF DISABILITY
- ✓ SPORTS STEERING AND APPLICATIONS
- ✓ SPORTS NUTRITION
- ✓ SPORT PSYCHOLOGY
- ✓ ATHLETES HEALTH
- ✓ ATHLETIC PHYSICAL PROBLEMS DETECTED MUSCULOSKELETAL
- ✓ ATHLETIC PERFORMANCE DEVELOPMENT
- ✓ BASIC MEDICAL SCIENCES
- ✓ MEDICAL BIOLOGICAL SCIENCES
- ✓ MEDICAL HISTORY AND ETHICS
- ✓ AGING PERIOD OF SPORTS HEALTH
- ✓ JOB SAFETY AND EMPLOYEE HEALTH

TARANDIĞIMIZ İNDEKSLER

Prof. Dr. Çetin YAMAN
Baş Editör

Değerli okurlar, kıymetli bilim insanları.,

Dergimizin bu sayısında toplam 06 araştırma ve uygulama çalışmasına yer vermiş bulunmaktayız. Dergimizin bu sayısında da birbirinden kıymetli çalışmaları ile bizleri destekleyen yazarlarımıza yürekten teşekkür ederiz. Her sayıda olduğu gibi bu sayının siz kıymetli okurlarla buluşmasında emek ve katkıları ile bizleri yalnız bırakmayan kıymetli hakem kurulumuza da ayrıca teşekkür ediyoruz. Dergimizin sizlere ulaştırılmasında arka planda çalışan ve büyük emek sarf eden editörler kurulu, sistem yönetimi ve yayın kurulundaki kıymetli bilim insanlarına da teşekkür etmeden geçemeyeceğiz. Değerli bilim insanları; dergimizin farklı indekslere girmesi konusundaki başvuru ve çalışmalarımıza devam etmekteyiz. Dergimizde yayınlanan çalışmaların yine farklı okur ile literatür açısından değerlendirilmesi konusundaki duyurularımız da ayrıca devam etmektedir. Farklı dünya ülkelerinden bilim insanlarına dergi ve sayıları konusundaki iletiler ile iletişim çalışmalarına da ayrıca hız vermiş bulunmaktayız. Şimdiden destek ve katkılarımızdan dolayı teşekkür eder gelecek sayılarda yeniden görüşmek üzere esenlikler dileriz.

(Dergimizde etik kurul raporu gerektiren her türlü çalışmada yazar(lar) editörlüğe ve derginin sistemine yayın yüklerken gerekli etik kurul rapor bilgilerini girmekle yükümlüdür. Hiçbir koşul ve şartlarda oluşun ya da oluşacak bir sorunda problemde dergimiz, yayın kurulu, imtiyaz sahibi, yazı işleri, hakem ve bilim kurulları sorumluluk kabul etmez. Yazar(lar) bu bilgiyi dergiye yazılı olarak vermekle yükümlüdür. Bu konuda tüm sorumluluk yazar(lar) a aittir).

Basın Yayın Kanununun “5187” gereğince basılı eserler yoluyla işlenen fiillerden doğan maddi ve manevî zararlar m-13-14 kapsamında dergimizde yayınlanan yayınların içeriği ve hukuki sorumluluğu tek taraflı olarak yazar(lar) a aittir. Dergimiz, yönetim, hakem, editör, bilim ve imtiyaz sahibi bu yükümlülükleri kabul etmez. Dergimizde bilimsel içerikli, literatüre katkı yapan, bilimsel anlamda değer ifade eden çalışmalar kabul edilir ve yayınlanır. Bunun dışında siyasi, politik, hukuki ve ticari içerikli fikri sınai haklar kanununa aykırılık içeren yayınlara yer verilmez. Olası bir olumsuzluk durumunda yazar(lar) doğabilecek her türlü maddi ve manevi zararı peşinen kabul etmiş ve yüklenmiştir. Bu nedenle ikinci üçüncü ve diğer şahıs ile kurumlar konusunda dergimiz yönetimi ve kurulları hiçbir sorumluluğu kabul etmez. Bu yönde dergimiz ve kurulları üzerinde bir hukuki yaptırım uygulanması söz konusu olamaz. Eserlerin içeriği vemevcut durumu yazar(lar) ait olup dergimiz bu yayınların sadece yayınlanması ve literatüre kazandırılması aşamasında görev üstlenmiştir. Tüm okuyucu, kamuoyu ve takipçilerine ilan edilmiştir.

Dear readers, precious scholars.,

In this issue of our journal, we have included a total of 06 research and application studies. In this issue of the journal, we would like to express our sincere thanks to the authors who support us with their valuable studies. We would also like to express our thanks and appreciation to the precious arbitration committee members who never leave us alone and enable this issue to meet with our dear readers with their worthful efforts and contributions, as they have done in each issue. We also greatly appreciate the efforts of the editorial board, system management, and the precious scholars taking place in the editorial board for making an effort in the background of the publication of this journal. Dear scientists, we still continue our applications and works to enable our journal to be in different indices. Our announcements about the evaluation of the studies published in our journal to be assessed by different readers and literatures also still continue. We have also speeded up our communication studies and the delivery of the journal and its issues to scientists and scholars all around the world. We thank you for your support and contributions already, and we pray for reconciliation.

(In any kind of study requiring ethical board report in our journal, author(s) is/are obliged to enter the data of necessary ethical board report while uploading their publication in editorship and journal system. Our journal, publication board, grant holder, editorial office, referee and science boards do not undertake any responsibility for a problem to occur under any circumstances and conditions. Author(s) is/are obliged to give this information to journal in written. All liability in this issue belongs to author(s)).

As per the “5187” of Press Law, material and emotional damage arising from the actions via published works, the content and legal responsibility of the publications published in our journal within the scope of m-13-14 unilaterally belong to author(s). Our journal, executive board, referees, editor, science board and publisher don’t accept these obligations. The scientifically valuable papers with scientific content which contribute to literature are accepted and published in our journal. Apart from this, the papers with political, legal and commercial content which are against the intellectual property rights are not accepted. in case of a possible negative situation, author(s) is/are regarded as accepting and undertaking all kinds of possible material and emotional damage beforehand. Therefore, our journal’s management and other boards don’t accept any responsibility regarding the second, third and other persons and institutions under any condition. in this sense, a legal sanction on our journal and its boards is out of question. The content and the current status of the papers belong to author(s) and our journal only takes part in the publication of these papers and contribution to literature. Respectfully announced to all readers, public and followers by publication.

TURİSTLERİN AKTİF KATILIMI VE UNUTULMAZ KÜLTÜREL DENEYİMLERİ ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİLİK GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI ⁽¹⁾

VALIDITY AND RELIABILITY STUDY OF THE SCALE OF ACTIVE PARTICIPATION AND UNFORGETTABLE CULTURAL EXPERIENCES OF TOURISTS

Mert ERKAN¹, Osman Göktuğ KOÇAK², Fatih PAZI¹, İlke AKMAN³

¹⁻²⁻³Eskişehir Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Eskişehir / Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-2753-0234¹, 0000-0001-5755-9444², 0009-0003-0005-2396³, 0009-0004-6899-386X⁴

Öz: Amaç: Bu çalışmada “Turistlerin Aktif Katılımı ve Unutulmaz Kültürel Deneyimleri Ölçeğinin” Türk dili ve kültürüne uyarlanması amaçlanmıştır. Ölçme aracı turizm etkinliğine en az bir kez katılan bireylerin yaşadıkları deneyim düzeylerini ölçmeye yönelik bir ölçme aracıdır. Bireylerin katıldıkları turizm faaliyetlerinde karşılaştıkları kültürel deneyimler konusunda bölümlendirme fırsatı sunmaktadır. Türkçe literatürde turizm deneyimleri üzerine olan çalışmaların kültür deneyimleri alanında eksik kalması nedeniyle turizm faaliyetlerine katılan bireylerin kültürel deneyimlerden ne denli etkilendiğini değerlendirebilecek bir ölçme aracı olmadığı için bu araştırmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmüştür. **Yöntem:** Araştırma evrenini Eskişehir illinde kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen toplam 402 kişi oluşturmaktadır. Ölçeğin yapısını test etmek için ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda ortaya çıkan değerler ölçeğin alan yazında uyum için verilen değerlerin üstünde yer aldığı ve pozitif bir uyum içinde olduğu ortaya çıkarılmıştır. Aynı zamanda ölçeğin yapı geçerliliği test edilmiştir. 4 boyut 21 sorudan oluşan ölçeğin güvenilirliği için Cronbach Alpha (0.915) iç tutarlılık kat sayısı almyazında belirtilen değerlerin üstündedir. **Bulgular:** Elde edilen bulgulara göre “Turistlerin Aktif Katılımı ve Unutulmaz Kültürel Deneyimleri Ölçeğinin” geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu tespit edilmiştir. **Sonuç:** Dolayısıyla Türk dili ve kültürü için gerekli psikometrik özellikleri gösteren ölçme aracının Türkiye’deki etkinlik katılımcılarına yönelik kullanılabilmesi sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Geçerlilik ve güvenilirlik, Deneyim, Turizm, Kültür, Katılım

Abstract: Aim: In this research, it is aimed to adapt the “Scale of Active Participation and Unforgettable Cultural Experiences of Tourists” to Turkish language and culture. The measurement tool is a measurement tool to measure the experience levels of individuals who have participated in a tourism event at least once. It offers the opportunity to compartmentalize the cultural experiences that individuals encounter in the tourism activities they participate in. Since the studies on tourism experiences in the Turkish literature are lacking in the field of cultural experiences, it is thought that this research will contribute to the field since there is no measurement tool that can evaluate how much the individuals participating in tourism activities are affected by cultural experiences. **Method:** The population of the research consists of 402 people selected by convenience sampling method in Eskişehir province. Confirmatory Factor Analysis (CFA) was used to test the structure of the scale. **Results:** As a result of the analysis, it was revealed that the values of the scale were above the values given for compliance in the literature and were in a positive harmony. At the same time, the construct validity of the scale was tested. The Cronbach Alpha (0.915) internal consistency coefficient for the reliability of the scale, which consists of 4 dimensions and 21 questions, is above the values specified in the literature. According to the findings, it has been determined that the “Tourists’ Active Participation and Unforgettable Cultural Experiences Scale” is a valid and reliable measurement tool. **Conclusion:** Therefore, it was concluded that the measurement tool, which shows the necessary psychometric properties for Turkish language and culture, can be used for event participants in Turkey.

Keywords: Validity and Reliability, Experience, Tourism, Culture, Participation

Doi: 10.17363/SSTB.2023/ABCD89/47.1

(1) Sorumlu Yazar, Corresponding Author: Mert ERKAN, (Dr. Öğr. Üye., Assist. Prof.), Eskişehir Teknik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Eskişehir / Türkiye, merkan@eskisehir.edu.tr, Geliş Tarihi / Received: 11.12.2022, Kabul Tarihi / Accepted: 25.03.2023, Makalenin Türü: Type of Article: (Araştırma – Uygulama; Research - Application) Çıkar Çatışması, Yok – Conflict of Interest, None, Etik Kurul Raporu veya Kurum İzin Bilgisi- Ethical Board Report or Institutional Approval, Var / Yes “Etik Kurul Raporu Var – (Eskişehir Teknik Üniversitesi Etik Kurul Sayı:E-18467716-604.02.02-2200024561 Tarih: 15.12.2022 Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Sayı: 1/5 Tarih: 04.01.2023)

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

INTRODUCTION

While the concept of experience, which was first written in the 1960s, is an extremely ambiguous expression referring to a certain formation that people have in daily life, the concept of experience entered the marketing literature in 1982 with the work pioneered by Holbrook and Hirschman. The study assumes that consumer behavior is not only based on information processing, but actively participates in the emotional consumption experience. This has led to the emergence of several different key concepts, including the experience economy of Pine and Gilmore, particularly in the 1990s. Pine and Gilmore (1999) codified the famous term experience economy and made one of the most important contributions that heralded a new era in marketing. The basic condition of experience is that consumers seek unforgettable experiences in connection with consumption and in the process of creating economic value (Erkan, et al., 2022). When the concept of experience was accepted as one of the greatest expressions of the 21st century (Smith, 2009), companies exposed to globalization, technological development and increasing competition had to find new ways to differentiate the products they offer (Pralhad & Ramaswamy, 2004). As a result, operators and researchers have agreed that customer experience is a determining factor in the success of brands, products and servi-

ces (Stickdorn, 2014). Although the material elements of tourism still exist today, the idea of experiential tourism has gained a clearer dimension at the same time as alternative tourism forms have become widespread (Erkan, et al., 2022). Although there is not much research to measure this growth trend, tourism publications and literature are changing their focus in response to this demand (Edgell et al., 2008).

AIM

For this reason, this research aims to address the unforgettable cultural experiences that tourists experience in the activities they participate in from a more comprehensive perspective. It is an undeniable fact that there are changes in customer perception, perceived value and felt emotions thanks to the developing technology (Erkan, et al., 2022). When considered in this context, measurements made with a measurement tool for the current perspective of tourists will give more up-to-date and consistent results. In recent years, there has been a large increase in studies carried out to measure the development of tourism areas, which have been revived with the end of the pandemic period. In order to support the increase that has started with a more reliable and up-to-date measurement tool and to enable businesses to make their strategic plans with more reliable data, the Turkish validity and reliability study of the scale of active parti-

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

icipation of tourists and unforgettable cultural experiences has been revealed.

Literature Review

Intercultural Responsibility

Intercultural responsibility is an indispensable rule and binding importance of intercultural competence. Given universal considerations, Molz (2006) argued that from a cosmopolitan point of view, one can imagine “a sense of tolerance, flexibility, and openness to otherness that characterizes the ethics of social relations in an interconnected world.” Cultural responsibility, in another sense, emerges as an awareness that reveals cultural sensitivity and affects it positively. Donohoe (2011) used the term “cultural sensitivity” to refer to ecotourism that practices, supports and participates in ecotourism research. Ecotourists minimize impacts on the natural and cultural environments, foster intercultural awareness and respect, protect the built and living cultural heritage, promote the conscious participation and empowerment of local and indigenous peoples, and behave in a way that respects the sociocultural value systems of the host community. He put the environmental priority and the sustainable life of the local people on the timeline of ecotourism behaviors. Nowaczek and Smale (2010) developed the Ecotourist Vulnerability Scale to explain and evaluate the ecotourism pre-

disposition of its tourists. The results reveal that the predisposition of ecotourists includes an ethical dimension related to respect for the natural environment and local people, and responsibility in their travel choices, decisions and consumption. Intercultural responsibility therefore means the ability to act ethically, to respect local cultures, to maintain openness and tolerance towards others, and to encourage informed participation by local people (Donohoe 2011; Molz 2006; Nowaczek and Smale 2010).

Intercultural Understanding

Fundamentally, intercultural understanding is an indispensable precedent of intercultural responsibility. Destinations attracting increasing numbers of tourists today have become the main concerns of destination managers in the center of sociocultural sustainability and longer-term viability (Zhang et al., 2017). Cultural tourists are motivated by experiencing and learning about various cultures (Boyd 2002). At the same time, they have an important role in rewarding experience and cultural understanding (MM Su et al., 2016), cultural tourists have become key actors in cultural contacts with these characteristics. Moreover, cultural tourists not only pursue cultural experiences, but also take on the responsibility and obligation to preserve local culture and society (Featherstone 2002). Taking advantage of intercultural compe-

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

tences, cultural conflicts or mutual understanding can be encouraged (Reisinger 2009; Tsaur, Yen, and Teng 2018; Ye, Zhang, and Yuen 2013). Possible interactions can have positive as well as negative outcomes. When tourists and hosts share different perceptions, conflicts can arise between stakeholders. Intercultural sharing is inevitable in order to establish an intercultural understanding, and cultural characteristics that are transferred accurately and consistently as a result of interaction will facilitate intercultural understanding and sharing.

Intercultural Action

It represents specific actions that tourists undertake to interact with local people. Tourists' understanding and appreciation of local culture can be facilitated by experiencing the local culture and interacting with the locals (McIntosh, 2004). Nowaczek and Smale (2010) conceptualized authentic cultural encounters as a dimension of tourists' predisposition to ecotourism. This includes learning about local customs and culture, participating in local traditions and activities, integrating with the local culture, interacting with the local people, and having new cultural experiences. McIntosh (2004) used experience as a way to understand tourist appreciation, including lifestyle, authenticity, personal interaction, and informal learning experiences.

Intercultural Appreciation

It can result from 'exotic' cultural experiences in a destination and interaction with local people (McIntosh 2004). Gnoth and Zins (2013) conceptualized 'interest in the other' as the focal point of cultural tourism and developed an indigenous measure. McIntosh (2004) gained an understanding of the appreciation of Maori culture by analyzing motivations, perceptions and experiences. Motivation refers to the extent of tourists' motivation to understand Maori culture; Perceptions refer to tourists' awareness, knowledge and images or impressions of that culture. In addition, as a global expert, curiosity towards different cultures, encounter with the 'other' and aesthetic pleasures are very important elements of cosmopolitan tourists (Molz 2006; Swain 2009; Urry 1995).

RESEARCH METHOD

Model of the Research

This research, which aims to adapt the "Tourists' Active Participation and Unforgettable Cultural Experiences Scale" into Turkish, is a descriptive study to determine the current situation. As the research method, a descriptive survey model in the type of survey was chosen.

In addition to tourism, studies examining tourist behavior and tourist experiences are

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

among the main topics that have been discussed in the literature recently. The subject of measuring the experiences in tourist behavior is among the main issues that need to be researched. In this context, Fan, et al., (2022), it has become possible to examine the subject of experiences in tourist behavior, thanks to the “Active Participation and Unforgettable Cultural Experiences of Tourists” scale. With this study, it is aimed to contribute to the literature by adapting the scale to Turkish. Thus, it is aimed to create a starting point for similar studies to be conducted in Turkish literature.

Universe and Sample

In order to obtain a more cosmopolitan universe within the scope of the research, the population of the research consists of 402 individuals living in Eskişehir, a province rich in student care. Convenience sampling is based on the principle of choosing the most easily accessible participants on a voluntary basis until the sufficient number of samples is reached (Gürbüz and Şahin, 2018). Questionnaires created through Google Forms were distributed to the participants on digital platforms, and at the same time, they were applied face-to-face by hand-applied questionnaires.

For a healthy factor analysis, it is recommended that the number of participants be between 100 and 200 (Tabachnick, Vd., 2007) or a sample size of 10 times the number of items

used (Kline, 2014). As the sample size increases, better results can be obtained (Büyüköztürk, 2002; Gürbüz & Şahin, 2018; Ural, 2011). In this context, it is thought that 386 participants are sufficient for the adaptation study.

Data Collection Tool

In order to determine their experiences in tourist behavior, Fan, et al., (2022) developed by. The KMO value of the scale, which consists of 4 factors and 20 questions, was determined as 0.83. It is in the 5 point likert type of “Strongly Disagree (1), Disagree (2), Agree Slightly (3) Agree (4) and Strongly Agree (5).

Preparation of Data Collection Tool

The translation-back translation method of Brislin (1970) was used as a basis for the adaptation of the Tourists’ Active Participation and Unforgettable Cultural Experiences Scale into Turkish. First of all, permission was obtained from the researchers who developed the scale to adapt the scale into Turkish. Then, according to Brislin (1970), the scale items were prepared unaware of each other by two English Language and Literature faculty members who know Turkish and English very well and are familiar with both cultures. It has been translated into Turkish. After the translations were made, the differences in the translations were resolved by consensus with a study in which 2 experts

who made the translations were brought together. Then, the translated items were converted into scale format and presented to the opinions of 7 field experts for their evaluation. In this evaluation, the intelligibility and cultural appropriateness of the scale items were reviewed. The Turkish scale obtained as a result of the evaluation was translated back into English by two faculty members working in the English Language and Literature

Department, who are familiar with both cultures and who know Turkish and English languages very well. The English scale, which was translated again, was compared with the original scale and presented to 3 experts for final evaluation. After the expert evaluations, the final version of the scale was decided and made ready for use in the research. The final version of the scale on which all studies were carried out is shown in Table 1.

Table 1. Tourists' Active Participation and Unforgettable Cultural Experiences Scale Sub-Dimensions

Dimensions	Scale Sub-Dimensions and Total Number of Items
1- Intercultural Responsibility	6
2- Cross-Cultural Understanding	5
3- Intercultural Appreciation	5
4- Intercultural Action	5
Total: 4	21

As seen in Table 1, the 'Tourists' Active Participation and Unforgettable Cultural Experiences Scale' covers a total of 4 dimensions. These are: Intercultural Responsibility Dimension 6 statements, Intercultural Understanding Dimension 5 statements, Intercultural Appreciation Dimension 5 statements, and Intercultural Action Dimension 5 statements, covering a total of 21 scale questions.

Analysis of Data

SPSS 26 and Amos 21 Package programs were used in the analysis of the data obtained

from the research. In the interpretation of the data, percentage (%), frequency and reliability analysis were used to determine the Cronbach alpha values for the information about the participants, and Confirmatory Factor Analysis (CFA) analyzes were used to determine whether the scale was compatible with our language.

Demographic Findings

The demographic characteristics of the research participants were arranged and given in Table 2.

Table 2. Participant Demographics Characteristics

Variables	Catagories	N	F (%)
Gender	Woman	189	47
	Man	213	53
Marital Status	Married	150	37.3
	Single	252	62.7
Age	18 - 22	221	55
	23 - 27	75	19.3
	28 - 32	71	17
	33+	35	8.7
Education Status	Lise ve altı	43	10.7
	Ön Lisans ve Lisans	273	67.9
	Lisans üstü	86	21.4
Montly Salary Income	5500 - 6000	29	7.2
	6001 - 8000	46	11.4
	8001 – 10.000	35	8.7
	10.000 +	221	17.7

In the survey, we see that the individuals (53) 213 are men and that men participate more. On the other hand, we can say that 189 women (47) participated.

When the marital status of the individuals participating in the survey is examined, it is seen that the majority of the participants (62.7) are 252 singles and the remaining (37.3) 150 people are married.

When we look at the age groups of the participants in the survey (55), we see that 221 people are between the ages of 18-22. If we need to look at the age groups of the partici-

pants in general terms, it was determined that (19.3) 75 people were between the ages of 23-27, (17) 71 people were between the ages of 28-32 and (8.7) 35 people were 33 years old and over.

When the monthly household incomes of the participants are examined, it is seen that (55) 221 people have an income of 10.000 TL and more (17.7) 71 people have a monthly household income between 8000-10.000TL, while the other participants (27.3) have a monthly average income of 110 people. It is seen in the analysis that it is below 8000TL.

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Since Eskişehir was chosen as the application area of the survey and the literacy level of the individuals living in these provinces is high, it was determined that 273 people (67.9) had Associate Degree/Undergraduate Education and (21.4) 86 people had Postgraduate status. It is seen in Table 2 that 43 people marked high school and below education level.

Confirmatory Factor Analysis (DFA)

The Confirmatory Factor Analysis (CFA) technique is used as an indicator of whether the relationship patterns with a predetermined structure are confirmed or not. In this context, CFA is used to test and evaluate construct validity in studies of adapting a predetermined measurement tool to another culture. Exploratory Factor Analysis (EFA) should be used when the results of confirmatory factor analysis do not have a significant value

(Hair, et al., 2010). In this direction, CFA was conducted to examine the harmony of the structure of the scale of active participation of tourists and unforgettable cultural experiences. With this analysis, evidence was obtained to confirm whether the structure of the scale of active participation and unforgettable cultural experiences of tourists and to evaluate the construct validity. In the study, data were collected from 402 participants for confirmatory factor analysis and the analysis was carried out. The demographic characteristics of the participants are presented in Table 2. It was observed that the data showed normal distribution and SPSS AMOS 21 (Analysis of Moment Structures) analysis program was used. The path diagram of the factorial model and factor-item relationship obtained by the confirmatory factor analysis technique is given in Figure-1 below.

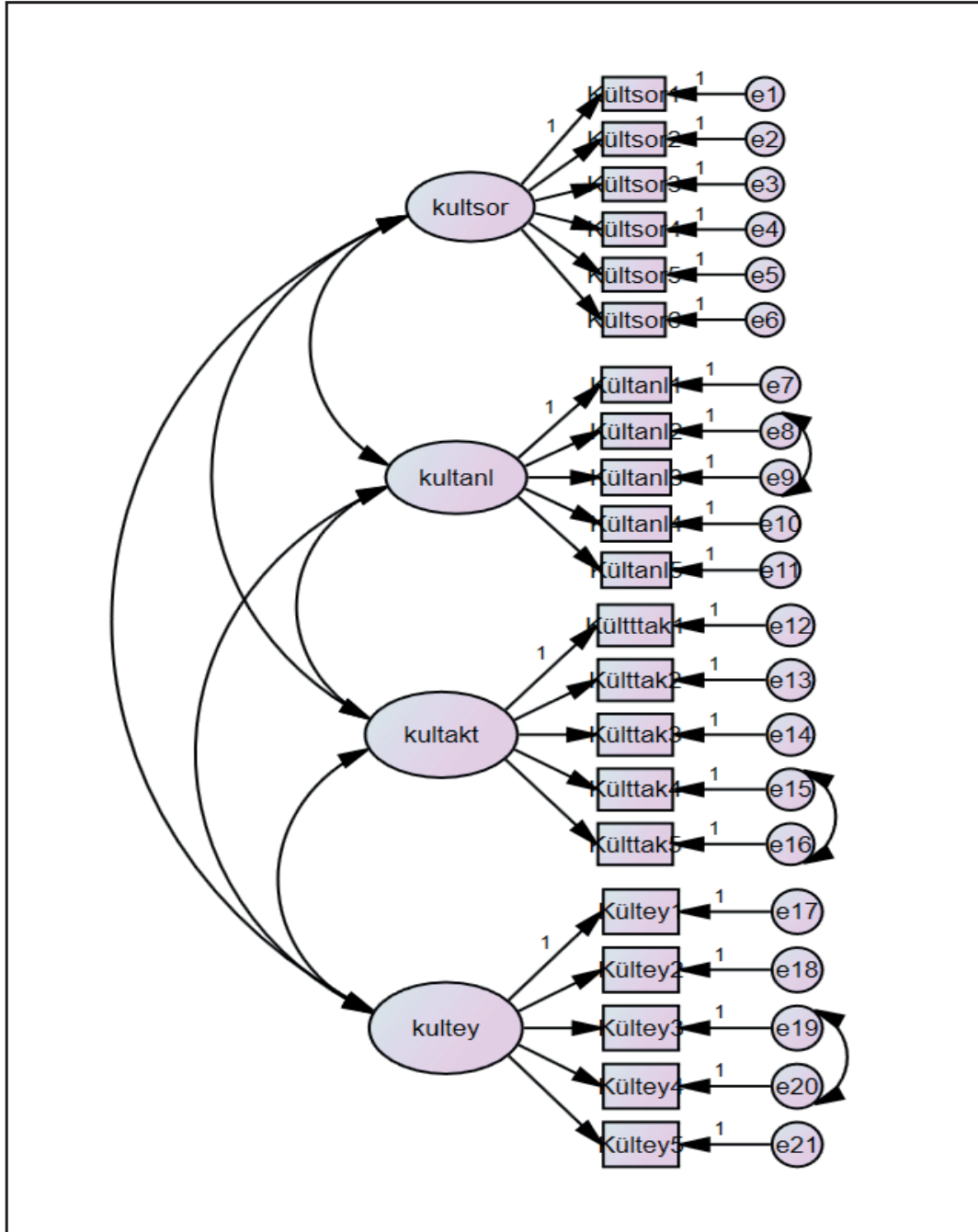

Figure 1. Path Diagram of the Scale of Active Participation and Unforgettable Cultural Experiences of Tourists

In this study, some modifications were made in the questions of some dimensions. The values before and after the modifications are given in Table 3 below. The values consid-

ered in the DFA analysis are; χ^2/sd (CMIN/DF), RMSEA, CFI, GFI and IFI values (Ye at al., 2014 cited: Hu & Bentler, 1999).

Table 3. Confirmatory Factor Analysis Results of the Scale of Active Participation and Unforgettable Cultural Experiences of Tourists

RAPPORT INDEX	STTUEIBSAD Before Modification	Scale Sub-Dimensions and T	STTUEIBSAD After Modification
X2/sd	2.945		2.480
RMSEA	0.70		0.61
CFI	0.891		0.919
GFI	0.878		0.898
IFI	0.892		0.920

Table 4. Acceptable Goodness of Fit Ranges of Structural Equation Model

RAPPORT INDEX	Good Fit	Scale Sub-Dimensions and T	Acceptable Fit Value Ranges
X2/sd	$\chi^2/sd \leq 3$		$\chi^2/sd \leq 5$
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq 0.05$		$0.00.05 \leq RMSEA \leq 0.08$
CFI	$0.90 \leq CFI \leq 1.0$		$0.90 \leq CFI \leq 0.97$
GFI	$0.90 \leq GFI \leq 1.00$		$0.85 \leq GFI \leq 0.99$
IFI	$0.95 \leq IFI \leq 1$		$0.90 \leq IFI \leq 0.95$

Source: Ye at al., 2014 cited in Hu & Bentler, 1999

As a result of confirmatory factor analysis (CFA), when the goodness of fit values in the model were examined, it was found that χ^2/sd : 2,480 RMSEA: 0,61 CFI: 919 GFI: 898 IFI: 920. It is seen that these values are very close to the limits accepted in the literature (Hu and Bantler, 1999). When the modification indices are examined, it is seen that

many values have acceptable fit values, but a modification was made between the items e8 and e9, e16 and e16 and finally e19 and e20 in order to provide better fit. The fit values before and after the modification process are shown in Table 3. Other than that, acceptable goodness-of-fit ranges are given in Table 3.

Table 3 shows the fit values obtained from the CFA results. The value in Table 3 is in Table 4

When compared with the acceptance levels explained, it is concluded that χ^2/sd (CMIN/DF) values are well-matched for DFA, while other values are at an acceptable level of agreement. In this context, CFA analysis was sufficient and exploratory factor analysis was not required because the results obtained were of acceptable significance (Hair, et al., 2010). In summary, it is possible to state that the scale was validated by showing compatibility with the DFA result. This situation also provides evidence for the construct validity of the scale's adaptation to Turkish culture.

Findings Regarding the Reliability of the Scale of Active Participation and Unforgettable Cultural Experiences of Tourists

In scale development and adaptation studies, the reliability of the scale should be exam-

ined after validity analysis. The reliability of the scale of active participation of tourists and unforgettable cultural experiences was examined by calculating internal consistency coefficients. Internal consistency is interpreted with the help of the Cronbach Alpha coefficient (DeVellis, 2003). Whether the expressions in the scale are in a consistent relationship and whether they measure the same structure can be determined by the Cronbach Alpha coefficient (Yaşlıoğlu, 2017). Generally, it is stated in the literature that the Cronbach Alpha value of a research should be 0.7 and above (Yaşlıoğlu, 2017; Karakoç & Dönmez, 2014). Pai and Chary (2013) state that the Cronbach Alpha coefficient should be greater than 0.6 for scale reliability. Table 3 shows the Cronbach Alpha values of the tourists' active participation and unforgettable cultural experiences scale.

Table 3. Cronbach Alpha Values of the Scale of Active Participation and Unforgettable Cultural Experiences of Tourists

Dimensions	Cronbach Alpha Value	N
1- Intercultural Responsibility	.743	6
2- Cross-Cultural Understanding	.700	5
3- Intercultural Appreciation	.813	5
4- Intercultural Action	.838	5
Total: 4	.915	21

Table 3 shows the Cronbach Alpha values of the scale dimensions and the overall scale. It is seen that the dimension of intercultural

responsibility consisting of 6 items is 0.743, the dimension of intercultural understanding consisting of 5 items is 0.700, the dimension

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

of intercultural appreciation consisting of 5 items is 0.813, and the dimension of intercultural action consisting of 5 items is 0.838. In addition to the dimensions, the Cronbach Alpha value of the scale, which is calculated holistically, is 0.915. In line with these values, it is understood that the scale of active participation and unforgettable cultural experiences of tourists shows internal consistency with the reliability analysis and has a high reliability.

Interpretation of the Scale

The Turkish version of the scale of active participation and unforgettable cultural experiences of tourists has a 4-factor structure consisting of 21 items as a result of the analysis, and the response options to be given to the scale items are “Strongly Disagree (1), Disagree (2), Agree Slightly (3) Agree (4) and Strongly”. I agree (5) in the form of 5-point likert type. There is no item to be reverse scored in the scale. The total points to be obtained from the scale will be calculated on the basis of dimensions, and the lowest score will be 6 and the highest 30 point will be possible on the basis of the 1st dimension. From the remaining dimensions, the lowest 5 points and the highest 25 points can be obtained. In this direction, when evaluating the scale scores, it should be interpreted that as the scores of the individuals increase, the effects and support rates of the relevant dimension will increase,

or as the scores decrease, the effects and support rates will decrease.

DISCUSSION

The aim of this study is to adapt the “Scale of Active Participation of Tourists and Its Impact on Unforgettable Cultural Experiences” into Turkish language and culture. In the adaptation process, primarily linguistic equivalence was ensured, content validity was calculated, and construct validity analyzes were performed. This includes validity, validity-reliability and confirmatory factor analyses, and the process was completed using internal consistency reliability. As a result of the analysis, considering the factor loading threshold and predicted fit indices, it was seen that the structural model and measurement model fit Turkey and the original factor structure at an acceptable level. Scale match. The Cronbach Alpha value of the scale was calculated as 0.915 and this value coincides with the original version. This indicates high internal consistency. Inter-item consistency of a scale shows reliability in terms of internal consistency and it is seen that the scale meets this condition. As a result, “The Scale of Active Participation of Tourists and Its Impact on Unforgettable Cultural Experiences” is a valid and reliable Turkish language and culture scale with 14 items and a 4-dimensional structure, which emerged as a result of validity and reliability studies.

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

To summarize, Fan, et al. (2022) developed the tourism experience levels of individuals living in China for the scale, the scale explained in 4 dimensions and 14 questions, When it was adapted to the Turkish language and culture, the 4 dimensions remained as 21 questions, but it was revealed in the analyzes that many dimensions fit the Turkish culture more. When these data are examined, it is revealed that “The Scale of Active Participation of Tourists and Its Impact on Unforgettable Cultural Experiences” is compatible with Turkish culture.

Considering all these criteria, appropriate structural reliability values were obtained in all dimensions forming the scale. The findings obtained as a result of the analyzes revealed that the unforgettable inspection dimensions of tourism can be measured in 4 dimensions. As a result of the study, it has been proven that the “Scale of Active Participation of Tourists and Its Impact on Unforgettable Cultural Experiences” is a valid and reliable measurement tool and the purpose of the research has been achieved.

CONCLUSION

In future studies, using the probabilistic sampling method, an in-depth examination of local effects on acculturation can provide the opportunity to deeply understand the sociological structure and expectations both to

the tourism community and to the academic environment. However, thanks to these studies, the tourism community can increase the attractiveness of the regions in question by making the acculturation process more effective and attractive for tourists by using these measurement tools. In addition, by emphasizing the importance of ecotourism and increasing this and similar studies, cultural understanding and tolerance can be improved. The sensitivity shown to the region and its people can create awareness among tourists.

REFERENCES

BRISLIN, R.W., (1970). Comparative Research Methodology: Cross-Cultural Studies, International Journal of Psychology 11(3):215-229, doi:10.1080/00207597608247359

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., (2002). Factor Analysis: Basic Concepts and its Use in Scale Development, Educational Management in Theory and Practice, 8(32):470-483 Access Address: <http://www.kuey.net/index.php/kuey/article/view/517>

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., (2007). Data Analysis Handbook For Social Sciences: Statistics, Research Design, SPSS Applications and Interpretation, [8. Opusyon], Pegem Akademi, Ankara

DEVELLIS, R.F., (2003). Scale Development Theory and Applications, Second Edition, Applied Social Research Methods Series, Cume, 26

EDGELL, D.L., SWANSON, J., ALLEN, M.D., SMITH, G., (2008). Tourism Policy and Planning: Yesterday, Today, and Tomorrow, Routledge

ERKAN, M., KOÇAK, O.G., KAŞ, İ.G., MUTLU, F., (2022). Measuring the Effect of Social Media Use on Holiday Purchase and Holiday Motivation on Revisits, International Online Journal of Education and Teaching, 10(1):428-444

ERKAN, M., KOÇAK, O.G., ZINCIR, C. KORKMAZ, G., (2022). Measurement of Virtual Museum Tour Satisfaction Levels of Individuals Participating in the Virtual Museum as a Recreational Activity, 2nd International Graduate Studies Congress, 463-464

ERKAN, M., MUNUSTURLAR, S., KOÇAK, O.G., (2022). Examining the Motivation Levels of University Students to Participate in Touristic Activities Within the Theory of Planned Behavior, International Journal, 15(1):338-356

ERKAN, M., YALIZ-SOLMAZ, D., GÜVEN, G., (2021). Investigation of Leisure Time Attitudes of Sports Science Faculty Stu-

dents During the Covid-19 Pandemic Period, International Journal of Bozok Sports Sciences, 2(1):189-201

FAN D., TSAUR S., LIN J., CHANG T., TSAI Y., (2021). Tourist Intercultural Competence: A Multidimensional Measurement and its Impact on Tourist Active Participation and Memorable Cultural Experiences, Journal of Travel Research, 1-16

GURBUZ, S., ŞAHİN, F., (2018). Research Methods-Philosophy-Method-Analysis in Social Sciences (5th Edition), Seçkin Yayınevi, Ankara

HAIR, J.F., ANDERSON, R.E., BABIN, B.J., BLACK, W.C., (2010). Multivariate Data Analysis: A Global Perspective, Vol. 7

HOLBROOK, M.B., HIRSCHMAN, E.C., (1982). The Experiential Aspects of Consumption: Consumer Fantasies, Feelings, and Fun, Journal of Consumer Research, 9(2):132-140

HU, L., BENTLER, P.M., (1999). Cutoff Criteria For Fit Indexes in Covariance Structure Analysis: Conventional Criteria Versus New Alternatives, Structural Equation Modeling A Multidisciplinary Journal, 6(1):1-55, <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

-
- KARAKOÇ, F.Y. DÖNMEZ, L., (2014).** Basic Principles in Scale Development Studies, World of Medical Education, 13(40):39-49, <https://doi.org/10.25282/ted.228738>
- KLINE, P., (1194).** An Easy Guide to Factor Analysis, Routledge, New York
- PAI, Y.P., CHARY, S.T., (2013).** Dimensions of Hospital Service Quality: A Critical Review: Perspective of Patients from Global Studies, International Journal of Health Care Quality Assurance, 26(4):308-40, Doi: 10.1108/09526861311319555
- PINE, B.J., GILMORE, J.H., (1990).** Welcome to the Experience Economy, 76(4):97-105, Harvard Business Review Press
- PINE, B.J., PINE, J., GILMORE, J.H., (1999).** The Experience Economy: Work Is Theatre & Every Business A Stage, Harvard Business Press
- PRAHALAD, C.K., RAMASWAMY, V., (2004).** Co-creation Experiences: The Next Practice in Value Creation, Journal of Interactive Marketing, 18(3):5-14
- SMITH, M.K., (2015).** Issues in Cultural Tourism Studies, Routledge
- STICKDORN, M., (2014).** Service Design: Co-creating Meaningful Experiences with Customers, in the Routledge Handbook of Tourism Marketing, Routledge, 329-344
- TABACHNICK, B.G, FIDELI, L.S., (2018).** Using Multivariate Statistics, [7th Edition], Pearson, Boston
- URAL, A.V., (2011).** Scientific Research Process and Data Analysis with SPSS (3rd ed. b.), Detay, Ankara
- YAŞLIOĞLU, M.M., (2017).** Factor Analysis and Validity in Social Sciences: Using Exploratory and Confirmatory Factor Analysis, Journal of Istanbul University Faculty of Business Administration, 46: 74-85
- YE, X., YAO, Z., LIU, W., FAN, Y., XU, Y., CHEN, S., (2014).** Path Analysis to Identify Factors Influencing Health Skills and Behaviors in Adolescents: A Cross-Sectional Survey, Plos One, 9(8):e104406
-

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: While the concept of experience, which was first written in the 1960s, is an extremely ambiguous expression referring to a certain formation that people have in daily life, the concept of experience entered the marketing literature in 1982 with the pioneering work of Holbrook and Hirschman. The study assumes that consumer behavior is not only based on information processing, but actively participates in the emotional consumption experience. This led to the emergence of several different key concepts, including the experience economy of Pine and Gilmore, particularly in the 1990s. Pine and Gilmore (1999) codified the famous term experience economy and made one of the most important contributions that heralded a new era in marketing. Their basic proposition is that consumers seek unforgettable experiences in connection with consumption and in the process of creating economic value (Erkan, et al., 2022). When the concept of experience was accepted as one of the greatest expressions of the 21st century (Smith, 2009), companies exposed to globalization, technological development and increasing competition had to find new ways to differentiate the products they offer (Prahalad & Ramaswamy, 2004). As a result, operators and researchers have agreed that customer experience is a determining factor in the success of brands, products and services (Stickdorn, 2014). Although the material elements of tourism still exist today, the idea of experiential tourism gained a clear dimension in the mid-1990s, which coincided with the spread of alternative forms of tourism (Erkan, et al., 2022). Although there is not much research to measure this growth trend, tourism publications and literature are changing their focus in response to this demand (Edgell et al., 2008). For this reason, this research aims to address the unforgettable cultural experiences that tourists experience in the activities they participate in from a more comprehensive perspective. It is an undeniable fact that there are changes in customer perception, perceived value and felt emotions thanks to the developing technology (Erkan, et al., 2022). When considered in this context, measurements made with a measurement tool for the current perspective of tourists will give more up-to-date and consistent results. **Aim:** In recent years, there has been a large increase in the studies carried out to measure the development of tourism areas that have been revived especially with the end of the pandemic period. In order to support the increase that has started with a more reliable and up-to-date measurement tool and to enable businesses to make their strategic plans with more reliable data, the Turkish validity and reliability study of the scale of active participation of tourists and unforgettable cultural experiences has been revealed. **Method:** In order to obtain a more cosmopolitan universe within the scope of the research,

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

the population of the research consists of 402 individuals living in Eskişehir, a province rich in student care. Convenience sampling is based on the principle of choosing the most easily accessible participants on a voluntary basis until the sufficient number of samples is reached (Gürbüz and Şahin, 2018). SPSS 26 and Amos 21 Package programs were used in the analysis of the data obtained from the research. In the interpretation of the data, percentage (%), frequency and reliability analysis were used to determine the Cronbach alpha values for the information about the participants, and Confirmatory Factor Analysis (DFA) analyzes were used to determine whether the scale was compatible with our language. **Results and Conclusion:** As a result of confirmatory factor analysis (CFA), when the goodness of fit values in the model created were examined, it was found that χ^2/df : 2,480 RMSEA: .061 CFI: .919 GFI: .898 IFI: .920. It is seen that these values are very close to the limits accepted in the literature. (Hu and Bantler, 1999). When the modification indices are examined, it is seen that many values have acceptable fit values, but a modification was made between the items e8 and e9, e16 and e16 and finally e19 and e20 in order to provide better fit. The fit values before and after the modification process are shown in Table 3. When we look at the Cronbach Alpha values of the scale dimensions and the overall scale, it is seen that the intercultural responsibility dimension consisting of 6 items is 0.743, the intercultural understanding dimension consisting of 5 items is 0.700, the intercultural appreciation dimension consisting of 5 items is 0.813, and the intercultural action dimension consisting of 5 items is 0.838. In addition to the dimensions, the Cronbach Alpha value of the scale, which is calculated holistically, is 0.915. In line with these values, it is understood that the scale of active participation and unforgettable cultural experiences of tourists shows internal consistency with the reliability analysis and has a high reliability. To summarize, Fan, et al. (2022) developed the tourism experience levels of individuals living in China for the scale. When these data are examined, it is revealed that “The Scale of Active Participation of Tourists and Its Impact on Unforgettable Cultural Experiences” is compatible with Turkish culture.

REKREATİF E-SPOR KATILIMCILARINDA ZİHİNSEL DAYANIKLILIĞIN İNCELENMESİ ⁽¹⁾

EXAMINATION OF MENTAL STRENGTH IN RECREATIVE E-SPORTS PARTICIPANTS

Mert ERKAN¹, Eyüp Furkan GÜMÜŞ²

¹⁻²Eskişehir Teknik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Eskişehir / Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-2753-0234¹, 0000-0003-0502-5859²

Öz: Amaç: Bu araştırmanın amacı, 18-45 yaş aralığındaki (n=400) rekreatif anlamda e-spor ile ilgilenen bireylerin e-spor'dan kazanım sağladıkları kişisel gelişimlerin belirlenmesi ve bu gelişimin zihinsel dayanıklılıklarına etkisiyle birlikte, kişisel gelişim ve zihinsel dayanıklılık arasındaki ilişkiyi incelemektir. **Yöntem:** Çalışmada kullanılan veri toplama araçları; Araştırmacılar tarafından oluşturulan demografik bilgi formu, 21. yy Becerileri ve E-spor, Zihinsel Dayanıklılık ölçeğinden yararlanılmıştır. Araştırmada veriler yüz yüze veri toplama yönteminden yararlanılmış, elde edilen veriler SPSS programında düzenlendikten sonra ilgili analizler gerçekleştirilmiştir. E-spor oyuncularının demografik özelliklerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. E-spor oyuncularının gelişimleri ve zihinsel dayanıklılık arasındaki ilişkiyi incelemek için korelasyon analizi, etkiyi belirlemek için regresyon analizi kullanılmıştır. **Bulgular:** Araştırmanın bulguları göz önüne alındığında e-spor ile rekreatif alanda ilgilenenlerin gelişimleri arttıkça zihinsel dayanıklılık düzeyleri pozitif bir şekilde arttığı görülmektedir. Ek olarak e-spor gelişimi ve zihinsel dayanıklılık arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. **Sonuç:** Sonuç olarak, rekreatif etkinlikler olarak e-spor ile ilgilenen bireylerin e-spor gelişimi arttıkça zihinsel dayanıklılığa etkisi pozitif ve anlamlı yönde artış gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: E-Spor, Rekreasyon, E-Spor Gelişimi, Zihinsel Dayanıklılık

Abstract: Aim: The aim of this research is to determine the personal developments that individuals between the ages of 18-45 (n=400) who are interested in e-sports in the recreational sense gain from e-sports and to examine the relationship between personal development and mental resilience, together with the effect of this development on their mental resilience. **Method:** Data collection tools used in the study; Demographic information form created by the researchers, 21st Century Skills and E-sports, Mental Resilience scale were used. In the research, face-to-face data collection method was used, and the related analyzes were carried out after the data obtained were arranged in the SPSS program. Descriptive statistics were used to determine the demographic characteristics of e-sports players. Correlation analysis was used to examine the relationship between the development of e-sports players and mental toughness, and regression analysis was used to determine the effect. **Results:** Considering the findings of the study, it is seen that as the development of those who are interested in e-sports in the field of recreation increases, their mental endurance levels increase positively. In addition, a significant relationship was found between e-sports development and mental toughness. **Conclusion:** As a result, it has been determined that as the development of e-sports of individuals who are interested in e-sports as recreational activities increases, the effect on mental resilience increases positively and significantly.

Keyword: E-Sports, Recreation, E-Sports Development, Mental Endurance

Doi: 10.17363/SSTB.2023/ABCD89/47.2

(1) Sorumlu Yazar, Corresponding Author: Mert ERKAN, (Dr. Öğr. Üye., Assist. Prof.), Eskişehir Teknik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Eskişehir / Türkiye, merkan@eskisehir.edu.tr, Geliş Tarihi / Received: 17.12.2022, Kabul Tarihi / Accepted: 21.03.2023, Makalenin Türü: Type of Article: (Araştırma – Uygulama; Research - Application) Çıkar Çatışması, Yok – Conflict of Interest, None, Etik Kurul Raporu veya Kurum İzin Bilgisi- Ethical Board Report or Institutional Approval, Var / Yes “Etik Kurul Raporu Var – (Eskişehir Teknik Üniversitesi Etik Kurul Sayı: E-18467716-604.02.02-2200024564 Tarih:15.12.2022 Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Sayı: 1/16 Tarih: 04/01/2023)

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

GİRİŞ

Günümüz teknolojileri bir taraftan sporun ilerlemesine katkıda bulunurken, diğer taraftan ise yeni spor dallarını beraberinde getirmektedir. Daha yeni ve güncel bilgisayar donanımıyla birlikte, günümüzde her geçen gün etkisini arttırmakta olan e-spor alanı karşımıza çıkmaktadır. İlk çıktığı sürede çok fazla kitlenin bilgisi olmamasına rağmen şu anda popülerliği gün geçtikçe artmaktadır. Bu alanın kendine özgü platformunda mücadele eden ve etkisini gösteren bir platform olarak karşımıza çıkmakta, bu oyunları ve uluslararası elektronik spor müsabakalarını takip eden kitleler, takımları, formları, ligleri hatta uluslararası federasyonlaştırmaları da beraberinde getirmiştir. E-spor müsabakaları hem online hem de offline platformlarda yapılmakta ve kitlelere arz edilmektedir (Jenny, vd., 2016).

Söz konusu e-spor organizasyon ve turnuvaların online platformda yapılması ve erişilebilirlik özelliği açısından diğer spor dallarına göre daha elverişli olması sebebiyle de bir farklı olumlu özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu özelliklerin de dikkate alındığında, alanda yapılacak olan event çalışmaları ve akademik alana yönelik çalışmaların da bu doğrultuya göre tasarlanması olumlu sonuçlar doğurabilecek bir özellikler olabilir. E-spora gösterilen ilginin artmasıyla birlikte topluma etkisi ve geçmişten günümüze kadar artmakta ve geniş çerçevede bakıldığında

topluma etkisi önemli düzeyde artış gösterdiği söylenebilir. E-sporun geniş kitlelere hitap etmesi ve takipçilerinin günden güne artış göstermesi, oyuncuların profesyonel statü içerisinde müsabaka etme zorunluluğu olması, mega etkinliklerin düzenlenmesi ile birlikte, çevrimiçi oyunların Elektronik spor olarak kabul görmüştür. Ve bir spor dalı olarak kabul görmeye birlikte, federasyonu kurulup, kurumsallaştırılmıştır (Kurudilek ve Kurudilek 2022).

Söz konusu araştırmada e-spor alanında literatür incelendiğinde genellikle elektronik sporun bireyler üzerindeki olumsuz özellikleri ile ilgili yapılan çalışmalarda yığılma görülmektedir. Böylesine önemli ve geniş bir yelpazeye sahip olan bu alanın bireyler üzerindeki olumlu etkilerinin de incelenmesi ve literatüre kazandırılması şiddetle önem arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı e-spor alanında bireylerin rekreatif amaçla katılım sağladıkları ve bu katılımdan ne gibi bir kişisel gelişim elde ettiklerinin incelenmesi ve bu gelişim sonucunda ise, bireylerin zihinsel dayanıklılık özelliklerine, nasıl etki ettiği saptanıp e-spor alanının neredeyse yok denilecek kadar bireyler üzerindeki bilişsel etkilerinin gözler önüne koyulması ve literatüre kazandırılması amaçlanmaktadır.

AMAÇ

Son yıllarda yapılan elektronik spora yönelik çalışmalar genellikle, e-spor bağımlılığı, aka-

demik kariyere olumsuz etkileri vb. Şekilde olumsuz yönergelerle yapılması ağırlık göstermektedir. Fakat bu olumsuz düşüncelerin yanında, bireylerin elektronik sporun kişisel gelişimiyle ilgili literatür bilgisi yok denilecek kadar az seviyelerdedir. Bu sebeple bu araştırmanın amacı; elektronik sporun bireyler üzerindeki olumlu etkileri ve bireylerin hayatlarına olumlu yönde etki sağladığı alanları gözler önüne sermek ve literatüre kazandırılması amaçlanmıştır.

İÇERİK

Söz konusu çalışmada son yıllarda yapılan akademik çalışmaların genellikle tek düze ve elektronik sporun olumsuz etkilerini ele almasıyla, elektronik spora olan algının istenmedik düzeyde negatif şekilde artış göstermesi ile birlikte, elektronik sporun bireyler arasında olumlu etkilerinin de en az olumsuzlar kadar önem arz etmektedir. Bu nedenle, söz konusu çalışmada elektronik sporun bireyler üzerindeki gelişiminin incelenmesi ve bu gelişim sürecinin bireylerin hayatlarına dair nasıl etkilediğinin araştırılması ve literatüre kazandırılması büyük önem arz etmektedir.

YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Bu çalışmada verilerin analizinde boş zamanı değerlendirme amaçlı oyun oynayanlar ve profesyonel e-sporcuların ayırımına yer verilmiştir. Çalışmamızdaki örneklem grubu

ise temelde en az bir yıl e-spor oyunu oynayan kişileri kapsamaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu 18 – 45 yaş ve üzeri profesyonel alanda aktif olarak oyun oynayan, hem de rekreatif amaç ile elektronik spor ile uğraş sağlayan ‘‘ 400’’ kişi oluşturmaktadır. Araştırmada zaman, maliyet, ekonomik ulaşılabilirlik gibi faktörlerden dolayı olasılığı bilinmeyen örnekleme çeşitlerinden kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Zihinsel Dayanıklılık Ölçeği (ZDÖ)

Toplamda iki ölçek kullanılan çalışmada ilk ölçek Erdoğan (2016)’ın Türkçeye uyarlamış olduğu Zihinsel Dayanıklılık Ölçeği (ZDÖ)’nden yararlanılmıştır. Toplamda 11 maddeden oluşan bu ölçek elektronik spor alanında zihinsel dayanıklılık üzerine bir ölçme aracı sunmaktadır. Söz konusu ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .87 ve test-tekrar test güvenilirlik katsayısı ise .79 olarak hesaplanmıştır.

21. Yüzyıl Becerileri ve E-spor Ölçeği

Çalışmada kullanılan bir diğer ölçek olarak; Erkan, vd., (2022)’ün Türkçeye uyarlamış olduğu 21.Yüzyıl Becerileri ve E-spor Ölçeğinden yararlanılmıştır. Söz konusu ölçek 5 Boyut ve 25 maddeden oluşmaktadır. Bu boyutlar; İş birliği Tutumu (5 madde), İletişim Becerileri (5 madde), Eleştirel Düşünme (5 madde), Özgüven (5 madde), Sürekli Geliştirme Tutumu (5 madde)’u kapsamaktadır.

Demografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan demografik bilgi formunda yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, mesleği ve aylık gelir düzeyleri tanımlanmasını içeren sorular bulunmaktadır.

Veri Analizi

Veri toplama süreci sonrasında, toplamda 433 veri SPSS 26.00 programına aktarılmış ve kontrol edilme sürecinden sonra, boş bırakılan sorular çalışmadan çıkartılarak 400 veri analize hazır hale getirilmiştir. Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde SPSS 26.0 Paket programı kullanılmıştır. Verilerin yorumlanmasında katılımcılara yönelik bilgiler için yüzde (%) ve frekans analizlerinden yararlanılmıştır.

Demografik özelliklere göre ölçüklere yorumlanmasında ise aritmetik ortalama (x) ve standart sapma (SS) değerleri kullanılmıştır.

Verilerin analizinde çarpıklık, basıklık değerlerinin -2 ile +2 aralığını olması nedeniyle elde edilen verilere parametrik testler uygulanmıştır.

Çalışmanın istatistiksel analizinde, değerlendirmeye alınan değişkenler, aritmetik ortalama (\bar{x}), standart sapma (ss), sayı ve yüzde değerleri ile tanımlanmıştır. Çalışmada cinsiyete göre verilerin karşılaştırması T testi ile, yaş, eğitim, meslek ve aylık gelire göre verilerin karşılaştırmasında ise One Way Anova

testi uygulanmıştır. Anlamlılık $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bununla birlikte, iki ölçek arasındaki ilişkinin saptanması için, Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi ve iki ölçek arasındaki ilişkinin yordanmasında ise, Regresyon analizi kullanılmıştır. İstatistiksel analiz sonucunda toplam güvenilirliğin (Cronbach > 0.87) olduğu tespit edilmiştir.

ARAŞTIRMANIN SINIRLILIK ve EVRENİ

E-spor oyuncularının 18 yaş üstü olması,

Aktif olarak elektronik spor ile ilgilenmesi,

Araştırma e-spor alanı ile rekreatif bir araç olarak ilgilenen, toplam 400 birey ile sınırlıdır.

ARAŞTIRMA PROBLEMİ

Elektronik sporun rekreatif katılımcı olarak bireyler üzerinde kişisel gelişimiyle birlikte, zihinsel dayanıklılığa etkisi var mıdır?

ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ

Araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanmış olan soru cümleleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Elektronik spor ile rekreatif uğraş sağlayan bireylerin elde ettikleri kişisel gelişim etkileri nelerdir?

Elektronik spordan elde edilen kişisel gelişim özelliklerinin süreklilik boyutları ve zihinsel dayanıklılığa etkileri nelerdir?

Elektronik spor ile uğraşan bireylerin kişisel gelişim ve motivasyonu etkileyen unsurlar nelerdir?

TEORİK ÇERÇEVE

Dijital Oyun

Bilgisayar ya da video oyunu olarak isimlendirilen e-spor oyunlarının tarihi 1940'lı yıllara kadar dayanmaktadır. Etkileşimli olarak karşımıza çıkmakta olan, Spacewar adlı oyun Massachusetts Teknoloji Enstitüsü tarafından 1962 yılında karşımıza çıkmaktadır .1972 yılında ise, televizyona bağlanılıp oyun oynama fırsatı sunan oyun olan 'Pong' ilgili bireylerin arzına sunulmuş ve çoğu kesimin dijital platformlardaki oyuna ulaşabilmesi bu sayede gerçekleşmiştir. (Çolak vd., 2018).

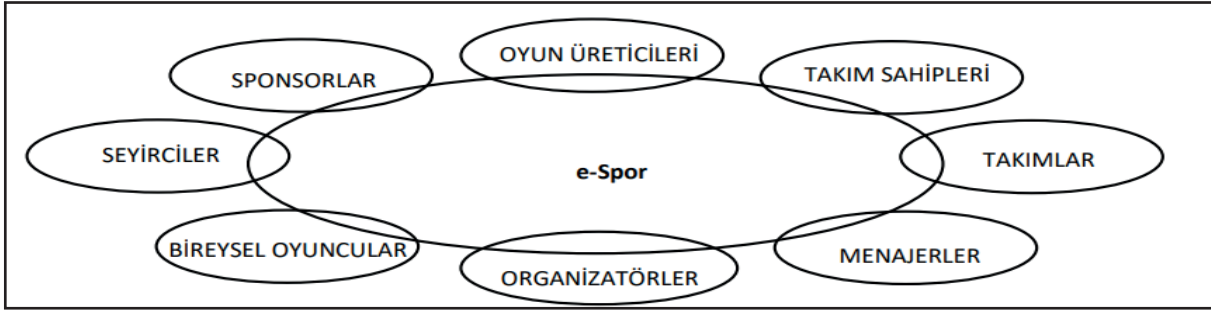
Rochester Üniversitesi sinirbilimcileri tarafından yayınlanan araştırma C. Shawn Green ve Daphne Bavelier, "aksiyon" video ve bilgisayar oyunları oynamanın öğrencinin görsel seçici ilgisini artırma konusunda olumlu etkisi olduğunu öne sürdükleri için ulusal dikkatleri üzerine çekti. Ancak bu bulgu, tüm ebeveynlerin ve eğitimcilerin duyması gereken daha önemli bir mesajın sadece küçük bir parçası: Video oyunları olumsuz öğeler değil çocuklarımıza gerçek yaşantıyı öğretmeye

dahi etkilerini olmasıyla birlikte fırsat sunmaktadır (Prensky, 2003).

E-spor da spor branşlarında belirli kurallar dahilinde, bireysel ya da takım sporları adı altında performans sağlayıcı rekabet içeren sonunda, kazanıp kaybetme unsurlarını barından oyunlar olarak tanımlanabilir. Dijital oyunlar takım veya bireysel oynandığı takdirde farklı kurallar ve özelliklerine göre farklılık gösterebilmektedir (Cihan ve Ilgar, 2019).

Oyun endüstrisinin günümüzde ekonomiye etkisi ve ekonominin olumlu düzeyde büyümesi açısından etkileri her geçen gün etkisini daha da arttırmaktadır. Bu sermayenin küreselleşmesiyle birlikte, bu alanın önemi de beraberinde artış göstermektedir (Kline vd., 2003). Buna örnek olarak son yıllarda her geçen gün gerçekleştirilen turnuvaların uluslararası düzeylerde katılım sağlaması gösterilebilir.

Dijital oyun deneyimi birden fazla boyutun kavramını ifade etmektedir. Oyun türlerinde ve oynanışlarında birden fazla farklılık ile karşımıza çıkmakta ve bu çeşitlilik farklı deneyimleri elde etme fırsatı sunmaktadır (Poels vd., 2007). E-spor 'un ne ölçüde faaliyet gösterdiğini anlamak geleneksel spora benzer şekilde, e-spor endüstrisi için pazarlama stratejileri geliştirmek ve E-spor ile ilgili akademik araştırmaları bilgilendirmek için hayati önem taşır (Pizzo vd., 2018).

Şekil 2. E-Spor'da Endüstri Bileşenleri

2017 yılında 110 milyon gibi ciddi bir para ödül havuzuna sahip olan elektronik spor dünyası, 2018 de ise 150 milyon değerinde her geçen yıl maddi olarak ödül havuzunu artırmaktadır. En çok ödül dağıtan oyunlar ise;

- Dota 2 - 41.26 milyon Dolar
- Counter Strike Global Offensive (CS:GO) – 22.47 milyon Dolar
- Fortnite – 19.96 milyon Dolar
- League Of Legends (LoL) – 14.12 Milyon Dolar
- PlayerUnknown's Battlegrounds (PUBG) – 6.73 Milyon Dolar
- Overwatch – 6.7 Milyon Dolar
- Heroes Of Storm – 6.25 Milyon Dolar
- Heartstone – 4.95 Milyon Dolar
- Starcraft 2 – 4.53 Milyon Dolar

- Call of Duty WW2 - 4.17 milyon Dolar (Balkan, 2018).

BULGULAR

Demografik Bulgular

Yapılan anketlerin genelinde bireylerin 298 (74,5) kişi ile erkeklerin daha fazla katılım gösterdiğini söyleyebiliriz. Öte yandan 102 (25,5) kişinin kadın bireyler tarafından katılım sağladığını söyleyebiliriz.

E-sporla ilgilenen bireylerin genellikle genç kitleyi oluşturduğu için çoğunluğun 20-25 yaş aralığı olduğunu tespit edilmiştir.

Anketin uygulanma alanı olarak, genellikle e-spor ile ilgilenen bireylerin genç olması sebebiyle, eğitim durumunun çoğunlukta Önlisans/Lisans Eğitimi düzeyinde olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan anketlerin sonucunda çoğunluğun diğer meslek gruplarına göre öğrenci olan

bireylerin diğer meslek gruplarına göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir. **Ölçek Bulguları**

Tablo 1. Anket Katılımı Olarak Aylık Gelir Düzeyi Frekans Tablosu

Aylık Gelir	N	(%)
2000 TL veya daha az	213	53,3
2001-3500 TL	91	22,8
3501-5000 TL	28	7,0
5001-6500 TL	23	5,8
6500 TL ve üstü	45	11,3
Toplam	400	100

Söz konusu araştırmanın uygulanma olarak daha genç bireyleri ele alınması sebebiyle, aylık gelir olarak baz aldığımızda bireylerin aylık gelirlerinin 213 (53,3) kişinin çoğun-

lukla verdiği cevaba bakacak olur isek, 2000 TL veya daha az olduğunu görmekteyiz. Öte yandan 23 (5,8) kişinin aylık geliri 5001-6500 TL olarak cevap verdiğini görmekteyiz.

Tablo 2. Cinsiyet Değişkeni T Testi Tablosu

Ölçek	Cinsiyet	N	X	SS	Sd	t	p
İşbirliği Tutumu	Kadın	102	3,672	0,750	398	-0,176	0,860
	Erkek	298	3,689	0,850			
İletişim Becerileri	Kadın	102	3,702	0,940		-0,704	0,482
	Erkek	298	3,765	0,769			
Eleştirel Düşünme	Kadın	102	3,807	1,004		-0,763	0,446
	Erkek	298	2,868	1,097			
Özgüven	Kadın	102	3,866	0,795		-0,189	0,850
	Erkek	298	3,883	0,754			
Sürekli Geliştirme	Kadın	102	3,682	0,760		-0,075	0,940
	Erkek	298	3,675	0,854			
Zihinsel Dayanıklılık	Kadın	102	3,893	0,592		-0,356	0,722
	Erkek	298	3,920	0,675			

*p<0,05

Tablo 2’de katılımcıların ölçekler ile cinsiyeti arasında yapılan T Testine ait bulgular

yer almaktadır. Yapılan analiz sonucunda, sında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir cinsiyet ile söz konusu ölçek boyutları ara- (*p<0,05).

Tablo 3. Eğitim Düzeyine Göre Anova Testi Sonuçları

Ölçek	Eğitim Düzeyi	N	X	SS	Sd	f	p
İşbirliği	Lise	23	3,714	0,755			
	Lisans/Ön- lisans	367	3,682	0,827	0,015	0,023	0,995
	Lisansüstü	10	2,720	0,924			
İletişim	Lise	23	3,366	0,867			
	Lisans/Ön- lisans	367	3,759	0,777	0,294	0,294	0,829
	Lisansüstü	10	3,560	0,842			
Eleştirel Düşünme	Lise	23	3,761	0,826			
	Lisans/Ön- lisans	367	3,860	0,682	0,342	0,342	0,795
	Lisansüstü	10	3,720	0,828			
Özgüven	Lise	23	3,914	0,958			
	Lisans/Ön- lisans	367	3,874	0,755	0,056	0,056	0,982
	Lisansüstü	10	3,940	0,730			
Sürekli Geliştirme	Lise	23	4,000	0,809			
	Lisans/Ön- lisans	367	3,654	0,831	1,249	1,249	0,291
	Lisansüstü	10	3,820	0,745			
Zihinsel Dayanıklılık	Lise	23	3,939	0,806			
	Lisans/Ön- lisans	367	3,916	0,644	0,435	0,435	0,728
	Lisansüstü	10	3,854	0,700			

*p<0,05

Tablo 3’de katılımcıların eğitim düzeyine göre Anova testi ile incelenmiştir. Buna göre

katılımcıların eğitim düzeyi ile ilgili ölçekler arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (p<,05).

Tablo 4. Meslek Düzeylerine Göre Anova Testi Sonuçları

Ölçek	Meslek Düzeyi	N	X	SS	Sd	f	p
İşbirliği Tutumu	Öğrenci	366	3,3684	0,430			
	İşçi	24	3,575	0,188	0,431	0,632	0,595
	Memur	3	4,200	0,230			
	Emekli	7	3,857	0,275			
İletişim Becerileri	Öğrenci	366	3,763	0,763			
	İşçi	24	3,458	1,017	0,781	1,282	0,280
	Memur	3	3,866	0,901			
	Emekli	7	3,914	0,710			
Eleştirel Düşünme	Öğrenci	366	3,881	0,661			
	İşçi	24	3,333	0,903	2,402	5,169	0,002*
	Memur	3	4,066	0,945			
	Emekli	7	4,057	0,780			
Özgüven	Öğrenci	366	3,905	0,749			
	İşçi	24	3,433	0,891	1,778	3,093	0,027*
	Memur	3	4,200	0,800			
	Emekli	7	3,885	0,681			
Sürekli Geliştirme	Öğrenci	366	3,704	0,820			
	İşçi	24	3,200	0,868	2,124	3,127	0,026*
	Memur	3	4,133	0,642			
	Emekli	7	3,677	0,921			
Zihinsel Dayanıklılık	Öğrenci	366	3,941	0,626			
	İşçi	24	3,337	0,816	3,187	7,821	0,00*
	Memur	3	4,303	0,584			
	Emekli	7	4,259	0,590			

*p<0,05

Tablo 4’de katılımcıların ölçekler ile meslek düzeyleri arasında yapılan Anova Testine ait bulgular yer almaktadır. Yapılan analiz sonucunda, meslek düzeyleri ile Eleştirel Düşünce ve Zihinsel Dayanıklılık boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilememiştir ($p<0,05$). Buna göre; Eleştirel Düşünme boyutunda Öğrenci ve İşçi meslek grubunda olan bireylerin E-sporunda Eleştirel Düşünme gelişimi özelliği, diğer meslek gruplarına mensup kişilere göre daha yüksektir ($Z=54809$; $p=,00<,05$). Bununla yanında ise, Zihinsel Dayanıklılık boyutunda, Öğrenci ve İşçi meslek grubunda olan bireylerin e-sporunda zihinsel dayanıklılık gelişimi özelliği, diğer meslek gruplarına mensup bireylere göre daha yüksektir ($Z=60476$; $p=,00<,05$).

Bununla birlikte, yapılan Post Hoc analizleri sonucunda, Özgüven ve Sürekli Geliştirme boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre; Öğrenci ve İşçi Meslek gruplarına mensup olan kişilerin Özgüven olarak diğer meslek gruplarına göre daha yüksektir ($Z=47213$; $p=,00<,05$). Bir başka boyut olan, Sürekli Geliştirme boyunda ise; Öğrenci ve İşçi meslek grupları mensupları olan bireylerin, diğer meslek gruplarına mensup olan bireylere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($Z=50492$; $p=,00<,05$). Ayrıca e spora katılım sağlayan bireylerin yüksek oranda herhangi bir işte çalışmadıkları, meslek grubu olarak öğrenci oldukları ve düşük gelirli oldukları belirlenmiştir (Yıldız vd., 2020). Söz konusu çalışmada da aynı sonuçların elde edilmesiyle birlikte çalışmamızı destekler niteliklerde olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Aylık Gelir Seviyesine Göre Anova Testi Sonuçları

Ölçek	Aylık Gelir	N	X	SS	Sd	f	p
İşbirliği Tutumu	2000TL veya Az	213	3,589	0,812			
	2001-3500TL	91	3,731	0,790	1,261	1,869	0,115
	3501- 5000 TL	28	3,885	0,826			
	5001-6500 TL	23	3,765	0,954			
	6500 TL ve Üstü	45	3,875	0,849			

İletişim Becerileri	2000TL veya Az	213 91	3,717 3,742	0,751 0,806			
	2001-3500TL	28	3,821	0,739			
	3501- 5000 TL	23	3,791	0,883			
	5001-6500 TL	45	3,844	0,859			
	6500 TL ve Üstü						
Eleştirel Düşünme	2000TL veya Az	213 91	3,836 3,859	0,616 0,752			
	2001-3500TL	28	3,821	0,815	0,088	0,183	0,947
	3501- 5000 TL	23	3,947	0,688			
	5001-6500 TL	45	3,888	0,837			
	6500 TL ve Üstü						
Özgüven	2000TL veya Az	213 91	3,830 3,967	0,709 0,814			
	2001-3500TL	28	3,828	0,940	0,384	0,655	0,623
	3501- 5000 TL	23	3,904	0,783			
	5001-6500 TL	45	3,951	0,791			
	6500 TL ve Üstü						
Sürekli Geliştirme	2000TL veya Az	213 91	3,623 3,560	0,811 0,817			
	2001-3500TL	28	4,021	0,693	1,884	2,779	0,027*
	3501- 5000 TL	23	3,800	1,039			
	5001-6500 TL	45	3,888	0,842			
	6500 TL ve Üstü						
Zihinsel Dayanıklılık	2000TL veya Az	213 91	3,856 3,907	0,609 0,630			
	2001-3500TL	28	4,987	0,615	0,717	1,685	0,153
	3501- 5000 TL	23	4,162	0,799			
	5001-6500 TL	45	4,028	0,816			
	6500 TL ve Üstü						

Tablo 5’de katılımcıların ölçekler ile Aylık Gelir Seviyesi arasında yapılan Anova Testine ait bulgular yer almaktadır. Yapılan analizler sonucunda, Aylık Gelir Düzeyleri ile Sürekli Geliştirme boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Buna göre; 2001-3500 TL ve 3501-5000 TL aylık geliri olan bireylerin, diğer aylık geliri olan bireylere göre Sürekli Kendini geliştirme puanları daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($Z=46099$; $p=,00<,05$).

Pearson Korelasyon Analizi

Tablo 6. 21.yy Becerileri E-Spor İle Zihinsel Dayanıklılık Arasındaki İlişkiyi Açıklayan Pearson Kolerasyon Analizi

	21.yy Becerileri E-spor	Zihinsel Dayanıklılık
21.yy Becerileri E-spor	r	1
Zihinsel Dayanıklılık	r	623**

Tablo 6’da verilen pearson korelasyon analizine göre 21.yy Becerileri E-spor ile Zihinsel Dayanıklılık arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ($r=623$; $r<05$); ilişki olduğu görülmektedir. Değişik istatistikçiler örneklem

korelasyon katsayısının değerlerini daha ayrıntılı olarak açıklamaktadırlar. Burada Cohen (1988) tarafından, özellikle psikoloji ilim dalında uygulamalı olarak, verilen ayrıntılı açıklama şu tabloda gösterilmektedir;

Korelasyon Aralığı	İlişki Düzeyi
(-0,25)-0,00 ve 0,00-0,25	Çok Zayıf
(-0,49)-(-0,26) ve 0,26-0,49	Zayıf
(-0,69)-(-0,50) ve 0,50-0,69	Orta
(-0,89)-(-0,70) ve 0,70-0,89	Yüksek
(-1,00)-(-0,90) ve 0,90-1,00	Çok Yüksek

Kaynak: Cohen (1988).

Regresyon Analizi

Tablo 7. 21.yy Becerileri E-Sporun, Zihinsel Dayanıklılığa Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	B	Std. Hata	(β)	t	P	R	R ²	F	p
21.yy Becerileri E-spor	Zihinsel Dayanıklılık	1.483	0.155	0.623	9.55	.00	623	.388	252.21	.00

Anlamlılık düzeyi (significance) $p<.05$ olduğu için kurulan regresyon modeli anlamlıdır.

İlişkinin yordamasın yönelik yapılan regresyon analiz sonuçlarına göre; 21.yy becerileri

e-sporun, zihinsel dayanıklılığa pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı etkisinin olduğu görülmektedir. Modelin açıklanma gücü olarak kabul edilen (R^2) değeri: .388 olarak hesaplanmıştır ($R = .623$; $R^2 = .388$; $p < .05$). Bu değer, Zihinsel Dayanıklılık değişkeninin varyansının %38,8'inin modeldeki bağımsız değişken, yani 21. yy Becerileri E-spor tarafından açıklandığını göstermektedir. Regresyon modeline dahil edilen bağımsız değişkenin Beta katsayısı= .623'dür ($p < .05$). Buna göre 21. yy Becerileri E-spor $p < .05$ olduğu için, zihinsel dayanıklılık üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.

TARTIŞMA

Günden güne etkisi ve globalliğini arttırmakta olan e-spor alanı birçok kişi tarafından aktif veya inaktif şekilde takip edilmekte veya oynanmaktadır. Bu çalışmada bireylerin; demografik özellikleriyle birlikte elektronik sporun bireyler üzerindeki gelişimi ve bu gelişimin zihinsel dayanıklılıklarına etkisi toplam iki ölçeğin alt boyutları ile birlikte regresyon analizinden yararlanılarak incelenmiştir.

Araştırmaya 298 erkek ve 102 kadın gönüllü bireyler katılım göstermiştir. Katılımcılara bakıldığında kadınlara göre erkek bireyler daha fazla katılım göstermiştir. Ek olarak ülkemizde yapılan e-spor ile ilgili araştırmalarda kadın katılımcıların daha az bir yüzde-

ye sahip olduğu görülmektedir (Akın, 2008; Yıldız ve ark., 2020). Bir diğer çalışmada da belirlendiği üzere, çalışmamızı destekler niteliktedir.

Söz konusu çalışmada belirtildiği üzere çalışmaya katılım sağlayan bireylerin Demografik özellikleri; cinsiyet değişkenine bakıldığında, kadın bireylere göre daha fazla katılım sağlandığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte yaş aralığı olarak ele alındığı takdirde 20-25 yaş aralığındaki bireylerin diğer yaş aralığındaki bireylere göre daha fazla katılım sağladığı gözlemlenmektedir. Kocadogdu (2017)'ya göre de; genç bireylerin dikkatini e-sporun çekmesiyle birlikte, ne yazık ki orta yaşlardaki bireylerin bu konuda bilgisi genç bireylere göre daha eksik olduğu söylenebilir. Bu sonuç ise araştırmamızı destekler nitelikte ve benzer sonuçların elde edildiğini göstermektedir.

Aynı şekilde, yaş aralığından da çıkarılacağı gibi çalışmaya katılım sağlayan bireylerin eğitim düzeyleri değişkeni ele alındığında diğer eğitim düzeylerine göre en yüksek katılımın Önlisans/Lisans düzeyindeki bireyler olduğu tespit edilmiştir. Ecevit vd., (2018)'e göre; Genellikle bu alana yönelik yönelimin genç bireylerin gösterdiğini söylememiz mümkün, bununla birlikte erkekler kadınlara göre daha fazla katılım sağlamak ve buradan da anlaşılacağı gibi, cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Bu sonuç ile birlikte elde

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

edilen veriler araştırmamızı destekler niteliktedir. Bir diğer araştırmada da ise çalışmamızı destekler nitelikte sonuçlar elde edilmiştir. Elde edilen verilerin ışığında, genellikle profesyonel alanda katılım sağlayan bireylerin çoğunluğunun erkek bireylerin oluşturduğunu söyleyebiliriz (Mustafa vd., 2018).

Elde edilen e-spor alanına yapılan çeşitli araştırmalarda da belirtildiği gibi, elektronik spora ilginin yoğunluğu genç nesil oluşturmaktadır, bu sebeple e-sporun her zaman güncel ve kendine özgü bir dili var demek neredeyse yanlış olmaz. Yapılan aktivitelerin veya düzenlenen programların bunlara göre şekillendirilip daha olumlu sonuçlar doğurması için, bunların göz önünde bulundurulması kesinlikle olumlu sonuçlar doğuracaktır. Bununla birlikte, genellikle bireylerin yaşlarının genç olması, bu bireylerin gelişimiyle birlikte farklı bilişsel duyularına etkisi de bu denli önem arz etmektedir. Bu önemi destekleyici araştırma tekrar Ecevit vd., (2018)'e göre de; Elektronik spor ile ilgilenen oyunculara başarılı olmayı etkileyen etkenlerin düşünme hızı ve konsantre ve takım bütünlüğü ile hareket etmeleri söylenebilir. Bu araştırmadan da anlaşılacağı üzere aynı etkileri içermektedir.

Genellikle katılım sağlayan bireylerin de yaş aralığı baz alındığı sebebiyle meslek değişkenine göre ele alındığında ise, diğer meslek gruplarına göre en çok katılımın Öğrenci kitlesinin oluşturduğu saptanmıştır. Bir başka

araştırma ise tekrar araştırmamızı destekleyecek niteliktedir. Elektronik spor ile ilgi duyan bireylerin genellikle eğitim düzeyleri lisans düzeyinde olduğu fakat yaş ortalaması olarak 20-24 yaş bireylerin katılım sağladığı görülmektedir. (Ecevit, vd., 2018).

Katılımın büyük bir çoğunluğu öğrenci kitlesini oluşturduğu için, aylık gelir düzeyi değişkeni incelendiğinde diğer gelir düzeylerine göre en çok 2000TL veya daha az gelir düzeyi olan bireylerin katılım sağladığı saptanmıştır. Bir başka araştırmadaki sonuçlar ise araştırmamızı destekleyici özellikler taşımaktadır. Bununla birlikte katılım sağlayan bireylerin herhangi bir iş kolunda çalışmadıkları, meslek grubu olarak öğrenci oldukları ve düşük gelirli oldukları belirlenmiştir (Yıldız vd., 2020). Bu sonuç ile elektronik spor ile uğraş sağlayan bireylerin akademik kariyerleri ve gelecek için zaman ve kaygı yönetimi de oldukça üzerinde durulup araştırılması gereken e-spor alanına kazandırılması şiddetle önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Katılımcıların Demografik özellikleri ele alınıp ölçekler ile birlikte yapılan T ve One Way Anova testlerinde ise; Cinsiyet değişkeni ele alındığında ölçek arasında üzerinde yapılan T testi sonuçlarında, herhangi bir anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Katılımcıların yaş düzeyine göre de anlamlı fark olup olmadığı Anova testi ile incelenmiştir. Buna göre katılımcıların yaş düzeyi ile söz konusu

ölçek boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Yarayan vd., (2018)'e göre; Çalışmamızda cinsiyet değişkeni açısından, istatistiklerin sonucunda anlamlı bir fark olmamasına karşın, zihinsel dayanıklılık boyutundaki ortalamanın yüksek olduğu araştırma sonucunda tespit edilmiştir. Farklı bir araştırma sonucunda elde edilen veriler çalışmamızın analiz sonuçlarını destekleyici bir sonuç elde edilmiştir.

Katılımcıların yaş düzeyine göre anlamlı fark olup olmadığı Anova testi ile incelenmiştir. Buna göre katılımcıların yaş düzeyi ile söz konusu ölçek boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Zihinsel Dayanıklılığa hizmet eden farklı bir araştırmada da ise; Araştırmanın sonucunda, EBÖ ve SZDE'nin yaş değişkeni incelendiğinde anlamlı bir farklılık oluşmadığını görmekteyiz. Bu duruma, katılımcıların benzer yaş grubuna sahip olmalarından kaynaklandığı söylenebilir (Demir ve Türkeli, 2019). Bu sonucun araştırmamızla ilgili yaş değişkeni sonuçlarını destekler nitelikte bir sonuç elde edilmiştir.

Bir diğer değişken olan katılımcıların eğitim düzeyine göre Anova testi ile incelenmiştir. Buna göre katılımcıların eğitim düzeyi ile ilgili ölçekler arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Erkan (2015)' göre ise farklı bir araştırmada zıt sonuçlar tespit edilmiştir; Başarı faktörlerinden “takım oyunu” ortaokul veya daha düşük eğitim grubu ile lise

arasında, “düşünme hızı”, “zekâ” ve “önsezi” ortaokul veya daha düşük, lise, üniversite ve üstü ile anlamlı farklılıklar göstermektedir. Sonuçlar incelenip bir varsayım oluşturulduğunda ise, başarı faktörünün etkisi diğer yaş gruplarına göre farklılık gösterdiğini söyleyebiliriz. Bununla birlikte karar verme mekanizmasında erkeklerin kadınlara göre daha hızlı karar verdiklerini ve liderlik ile ilgili vasıflarının daha fazla olduğunu, oyun içi konsantre seviyelerinin ve eğitim ve eğitim seviyesi yüksek olan bireylerin olayları daha önceden sezinlemeleri, düşünme hızları ve zekâ oyunlarını oynadıkları oyunlarda ortaya koyduklarını görmekteyiz.

Bununla birlikte katılımcıların ölçekler ile meslek düzeyleri arasında yapılan Anova Testine ait bulgular yer almaktadır. Yapılan analiz sonucunda, meslek düzeyleri ile Eleştirel Düşünce ve Zihinsel Dayanıklılık boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilememiştir ($p < 0,05$). Buna göre; Eleştirel Düşünme boyutunda Öğrenci ve İşçi meslek grubunda olan bireylerin E-sporda Eleştirel Düşünme gelişimi özelliği, diğer meslek gruplarına mensup kişilere göre daha yüksektir ($Z=54809$; $p=,00 < ,05$). Bununla yanında ise, Zihinsel Dayanıklılık boyutunda, Öğrenci ve İşçi meslek grubunda olan bireylerin e-sporda zihinsel dayanıklılık gelişimi özelliği, diğer meslek gruplarına mensup bireylere göre daha yüksektir ($Z=60476$; $p=,00 < ,05$).

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Bununla birlikte, yapılan Post Hoc analizleri sonucunda, Özgüven ve Sürekli Geliştirme boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre; Öğrenci ve İşçi Meslek gruplarına mensup olan kişilerin Özgüven olarak diğer meslek gruplarına göre daha yüksektir ($Z=47213$; $p=,00<,05$). Bir başka boyut olan, Sürekli Geliştirme boyunda ise; Öğrenci ve İşçi meslek grupları mensupları olan bireylerin, diğer meslek gruplarına mensup olan bireylere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($Z=50492$; $p=,00<,05$). Arısoy (2021)' a göre; Söz konusu çalışmaya katılım sağlayan bireylerin, dışa dönüklük ve zihinsel dayanıklılığın boyutu olan güncel boyutu arasında pozitif düzeyde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç ile birlikte, araştırmamızı destekler nitelikte sonuçlar alınmıştır.

Katılımcıların ölçekler ile Aylık Gelir Seviyesi arasında yapılan Anova Testine ait bulgular yer almaktadır. Yapılan analizler sonucunda, Aylık Gelir Düzeyleri ile Sürekli Geliştirme boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre; 2001-3500 TL ve 3501-5000 TL aylık geliri olan bireylerin, diğer aylık geliri olan bireylere göre Sürekli Kendini geliştirme puanları daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($Z=46099$; $p=,00<,05$). Zihinsel Dayanıklılık alanına hizmet eden bir araştırma sonucu, elde ettiğimiz sonuçların zıttı konusunda bir sonuca varılmıştır. Katılımcıların aylık gelirleri incelendiğinde, egzersiz bağımlılığı

ile sporda zihinsel dayanıklılık düzeyleri arasında yapılan Anova analizi sonucunda herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (Demir ve Türkeli, 2019). Ele alınan 21. Yy E-spor Eğitimi ölçeği henüz Türkçeye yeni uyarlanmasıyla bu konuda herhangi bir çalışma olmaması sebebiyle, pilot çalışma olan ve bu alana hizmet eden bu araştırma sonucunda anlaşılacağı gibi, e-sporun gelişim etkileri ve zihinsel dayanıklılık öğeleri çok geniş bir yelpaze ve bireyler üzerinde farklı sonuçlar elde edilebilmekte.

Analizler sonucunda pearson korelasyon analizine göre 21.yy Becerileri E-spor ile Zihinsel Dayanıklılık arasında orta düzeyde ve pozitif yönde ($r=623$; $r<05$); ilişki olduğu görülmektedir.

Anlamlılık düzeyi (significance) $p<.05$ olduğu için kurulan regresyon modeli anlamlıdır. İlişkinin yordanmasına yönelik yapılan regresyon analiz sonuçlarına göre; 21.yy becerileri e-sporun, zihinsel dayanıklılığa pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı etkisinin olduğu görülmektedir. Modelin açıklanma gücü olarak kabul edilen (R^2) değeri: .388 olarak hesaplanmıştır ($R= .623$; $R^2 = .388$; $p<.05$). Bu değer, Zihinsel Dayanıklılık değişkeninin varyansının %38,8'inin modeldeki bağımsız değişken, yani 21. yy Becerileri E-spor tarafından açıklandığını göstermektedir. Regresyon modeline dahil edilen bağımsız değişkenin Beta katsayısı= .623'dür ($p<.05$). Buna

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

göre 21. yy Becerileri E-spor $p < .05$ olduğu için, zihinsel dayanıklılık üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.

Söz konusu diğer araştırmalarda ise Çavuş, Ayhan ve Tuncer (2016) lisans düzeyindeki öğrencilerin oluşturduğu her beş üniversite öğrencisinden bir öğrencisinin oyun bağımlısı olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte Yaşar'ın (2019) yılında yapmış olduğu çalışmada katılım sağlayan yaklaşık yarısının dijital oyun bağımlısı olduğu saptandığı belirtilmiştir. Bir diğer araştırma da ise, dijital oyun oynamanın aşırı bir düzeyde oynanması sonucu olarak oyun bağımlılığının, ruhsal, fiziksel sosyal yaşanmasıyla etkili olduğu belirtilmiştir (Ayhan ve Çavuş, 2015).

SONUÇ

Yukarıda belirtilen son yıllarda yapılan çalışmaların etkisiyle birlikte e-spor alanının olumsuz bir algı ve etki yarattığı düşünülmektedir. Nitekim bu araştırmaların dışında söz konusu çalışmamızda elde edilen veriler ışığında, e-spor alanının rekreatif alanda incelendiğinde bireyler üzerinde tam tersi bir etki sağladığı söylenilebilir. Söz konusu etkilerin bireyler üzerinde; Öz güven, Motivasyon, Problem Çözme, Sürekli Geliştirme, Eleştirel Düşünme, İletişim Becerisi ve Zihinsel Dayanıklılık üzerinde olumlu etkilere sahip olduğu ve bireylerin gerçek yaşantılarında dahi bu gelişimin etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Bunlara ek olarak Yayla ve Güven (2020)'e göre; elektronik spor faaliyetlerinin katılımcılarına çeşitli faydalar sağladığı ve rekreasyon aktivitelerinin bir gerekliliği olarak değerlendirildiğinde, bireyleri motive edici, sosyal ve ruhsal faydalar sağladığı yapılan araştırmalarla belirlenmiştir. Söz konusu araştırmanın sonucu ise, araştırmamızı destekler nitelikte olması ve elektronik sporun bireyler üzerinde ciddi derecede olumlu etkilerinin olduğu bireylere birden fazla alanda pozitif düzeyde etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Elde edilen veriler ışında da söyleyebiliriz ki, elektronik spor sadece bireyler üzerinde oyun bağımlılığı, stres bozukluğu ve benzeri negatif sonuçların dışında, dikkat edilebilir düzeyde ele alındığı ve ilgi duyulduğu zaman bireyler üzerindeki olumlu etkileri oldukça önemli ve dikkat çekici hususlardır. Bununla birlikte araştırmanın ışığında, elektronik spor gelişimin bireyler üzerindeki zihinsel dayanıklılık ve bilişsel öğelerinde pozitif düzeyde etkisini göstermektedir.

Bu etkiler sadece oyun alanında değil bireylerin gerçek yaşantılarında hayatlarına da olumlu etkiler göstermektedir. Genellikle yapılan araştırmalar ve dikkat çekilmek istenen elektronik sporun olumsuz düşünce ve etkilerini ele alan araştırmaların yanında bu denli geniş bir yelpazeye sahip olan bu alanın üzerinde yapılacak araştırmalar ve ortaya konulacak daha çok farklı alanların incelen-

mesi ve akademik çalışmalarla desteklenmesi gerekliliği neredeyse kaçınılmaz hale gelmiştir. Tüm bu sonuçlar ışığında Yapılacak yeni araştırmaların son yıllarda dikkat çekilmemiş e-sporun psikososyal alanlarına ve e-spor ile ilgilenen bireylerin kendileri ve beraberinde çevresiyle gerçekleştirmiş oldukları elektronik bir etkileşimin, gelişim sürekliliğinin üzerinde durulması önemli bir unsur olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

AKIN, E., (2008). Elektronik Spor: Türkiye'deki Elektronik Sporcular Üzerine Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

ARISOY, Y.E., (2021). E-Spor Oyuncularının Zihinsel Dayanıklılık ve Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

AYHAN, B., ÇAVUŞ, S., (2015). Online Game Addiction Among High School Students, C. Daba-Buzoianu & H. Arslan İçinde, Contextual Approaches in Communication, Frankfurt: Peterlang Academic Research, 85-93

BALKAN, T., (2018). 2018 Yılında En Çok Ödül Dağıtan E-spor Oyunu Hangisi Oldu? Erişim: <https://gamist.co/>

espor/2018-yilinda-en-cok-odul-dagitana-
esporoyunu-hangisi-oldu/ Erişim Tarihi:
05.03.2021

CİHAN, B.B., ILGAR, E.A., (2019). Dijital Spor Oyunlarının Sporcular Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi Fenomenolojik Bir Çözümleme, Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 4(1):171-189

COHEN, J., (1988). Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences (2nd ed.) Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates

ÇAVUŞ, S., AYHAN, B., TUNCER, M., (2016). Bilgisayar Oyunları ve Bağımlılık: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 43

ÇOLAK, S., ABDULLAH, Ö.R.S., ÇOLAK, E., MURAT, S.O.N., GÜZELORDU, D., ÇOLAK, T., YARGICI, M., (2018). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin E-spor Bilgi Düzeylerinin Araştırılması, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (35):121-127

DEMİR, G.T., TÜRKELİ, A., (2019). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Egzersiz Bağımlılığı ve Zihinsel Dayanıklılık Düzeylerinin İncelenmesi, Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 4(1):10-24

ECEVİT, R.G., TUNÇE, F., KARAOĞLU, O., ŞAHİN, E., ÖZER, M.K., (2018).

Elektronik Spor ve Elektronik Sporcular Üzerine Betimsel Bir İnceleme, Journal of Health and Sport Sciences, 1(1):23-28

ERDOĞAN, N., (2016). Zihinsel Dayanıklılık Ölçeği (ZDÖ): Türkçe'ye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, International Journal of Sport Culture and Science, 4(Special Issue 2):652-664

JENNY, S.E., MANNİNG, R.D., KEİPER, M.C., OLRİCH, T.W., (2017). Virtual (ly) Athletes: Where ESports Fit Within The Definition of "Sport", Quest, 69(1):1-18

KLİNE, S., DYER-WITHEFORD, N. DE PEUTER, G., (2003). Digital Play: The Interaction of Technology, Culture and Marketing, Montreal: McGill-Queen's University Press

KOCADAĞ, M., (2017). Elektronik Spor Karrieri ve Eğitim, Doğu Anadolu Sosyal Bilimlerde Eğilimler Dergisi, 1(2):49-63

KURUDİREK, M.A., KURUDİREK, M.İ., (2022). Elektronik Spor, ASAD-2021: Spor-Eğitim-Sağlık, 161

MUSTAFAOĞLU, R., ZİREK, E., YASACI, Z., (2018). E-Spor Oyuncularının Demografik Özellikleri, Oyun Oynama Süreleri ve Başarılarını Etkileyen Faktörler, Bağımlılık Dergisi, 19(4):115-122

PİZZO, A.D., NA, S., BAKER, B.J., LEE, M.A., KİM, D., FUNK, D.C., (2018).

Esport vs. Sport: A Comparison of Spectator Motives, Sport Marketing Quarterly, 27(2):108+ Doi:10.32731/SMQ.272.062018.04

POELS, K., DE KORT, Y., IJSSELSTEIJN, W., (2007). "It is Always a lot of Fun!" Exploring Dimensions of Digital Game Experience Using Focus Group Methodology, in Proceedings of the 2007 Conference on Future Play, 83-89

PRENSKY, M., (2003). Digital Game-Based Learning, Computers in Entertainment (CIE), 1(1):21-21

YARAYAN, Y.E., YILDIZ, A.B., GÜLŞEN, D.B.A., (2018). Elit Düzeyde Bireysel ve Takım Sporunu Yapan Sporcuların Zihinsel Dayanıklılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi, Journal of International Social Research 11(57):992-999, Doi: 10.17719/jisr.2018.2509

YAŞAR, S.K., (2019). Ortaokul Öğrencilerinin Gözünden Dijital Oyun ve Dijital Oyun Bağımlılığı: Kocaeli İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

YAYLA, Ö., GÜVEN, Y., (2020). Elektronik Sporlar: Rekreatif Etkinlik Perspektiften Değerlendirilmesi, Dokuz Eylül

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Dergisi, 22(1):283-301

YILDIZ, M., KIRTEPE, A. BAYDİLİ, K.N.,
(2020). Lisanslı E-Spor Katılımcıların
Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi,
Journal of History School (JOHS). 48
(1):2823- 2835

YAZAR NOTU: *Bu çalışma Eskişehir Teknik
Üniversitesi Spor Yönetimi ve Rekreasyon
Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi
olarak sunulmuştur.*

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: The future of the future from the past contributes to the progress of the sport on the one hand, and on the other hand it brings new sports. With the new and current computer hardware, the e-sports area, which is increasing its impact day by day. Although there is not much information in the first time, its popularity is increasing day by day. It appears as a platform that struggles on the unique platform of this field and shows its impact, and has brought about the masses, teams, jerseys, leagues and even international federations following these games and international electronic sports competitions. E-Sports competitions are made on both online and offline platforms and are presented to the masses (Jenny, et al., 2016). In this study, when the literature is examined in the field of e-sports, the studies on the negative characteristics of electronic sport on individuals are observed. It is highly important to examine the positive effects of this area on individuals, which have such an important and wide range, to the literature. The aim of this study is to examine what personal development of individuals in the field of e-sports and what personal development they have achieved from this participation, and as a result of this development, the mental resistance characteristics of individuals, how the effect of the e-sports field is almost absent. It is aimed to be revealed and to bring it to the literature. **Aim:** Electronic sports conducted in recent years, usually e-sports addiction, negative effects on academic career and so on. It shows weight to be done with negative instructions in the figure. However, in addition to these negative thoughts, the literature information about the personal development of electronic sports of individuals is less than that. For this reason, the purpose of this research; It is aimed to reveal the positive effects of electronic sports on individuals and the areas where individuals provide a positive effect on their lives and to bring them to the literature. **Method:** In this study, the distinction between players and professional e-sportsmen who played games for free time evaluation is not included in the analysis of the data. The sample group in our study includes people who play e-sports games at least one year. The sample group of the study constitutes the '400' people who actively play games in the professional field of 18 - 45 years and over and engage in electronic sports for recreative purposes. Easy sampling methods were used in the study of the sampling types that are not unknown due to factors such as time, cost and economic accessibility. In a total of two scales, the first scale was used by Erdoğan (2016) and the mental durability scale (ZDÖ), which was adapted to Turkish. This scale, which consists of 11 items in total, offers a measurement tool on mental durability in the field of electronic sports. The Cronbach Alfa internal consistency coefficient of

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

the scale in question was calculated as .87 and test-technical test reliability coefficient .79. As another scale used in the study; Erkan, et al. The scale consists of 5 dimensions and 25 items. These dimensions; Cooperation attitude (5 items), communication skills (5 items), critical thinking (5 items), self -confidence (5 items), continuous development attitude (5 items). After the data collection process, a total of 433 data were transferred to SPSS 26.00 program and after the control process, the questions left empty were removed from the study and 400 data were made ready for analysis. SPSS 26.0 package program was used in the analysis of the data obtained from the research. Percentage (%) and frequency analyzes were used for information about the participants in the interpretation of the data. Arithmetic average (\bar{X}) and standard deviation (SS) values were used in interpreting the scales according to demographic characteristics. In the analysis of the data, parametric tests were applied to the data obtained due to the distortion and +2 range of fasability and +2. In the statistical analysis of the study, the variables that were evaluated were defined by arithmetic mean (\bar{X}), standard deviation (SS), number and percentage values. In the study, the comparison of data according to gender T test and one Way Anova test was applied in the comparison of data according to age, education, professional and monthly income. Significance is accepted as $p < 0.05$. However, Pearson correlation analysis was performed to determine the relationship between the two scales. Regression analysis was used in the abolition of the relationship between the level of significance and the relationship between the two scales. As a result of statistical analysis, total reliability (Cronbach > 0.87) was found to be. **Findings and Results:** As mentioned in various studies in the e-sports field, the intensity of interest in electronic sports is the younger generation, so it is not wrong to say that e-sports always has a current and unique language. In order for the activities or programs organized to be shaped accordingly and to have more positive results, it will certainly have positive results. However, the fact that the age of individuals is young is so important with the development of these individuals with the development of these individuals. According to Ecevit et al., (2018); Players interested in electronic sports can be said to act with the speed of thinking and concentration and team integrity. As can be seen from this research, it contains the same effects. These effects have positive effects not only in the playing field but also on the real lives of individuals. In addition to the researches of the researches and the negative thoughts and effects of the electronic sport that is required to be drawn attention, it has become almost inevitable that the researches to be conducted and the need to be supported by academic studies. In the light of all these results, it is thought that an electronic interaction carried out by individuals who are inte-

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

rested in the psychosocial fields of e-sports and e-sports in recent years is an important element to focus on the continuity of development.

DERMATOLOJİ POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN BİREYLERDE BEDEN DİSMORFİK BOZUKLUĞU, KENDİNİ NESNELEŞTİRME VE REKABETÇİ TUTUM (1)

BODY DYSMORPHIC DISORDER, SELF-OBJECTION AND COMPETITIVE ATTITUDE IN INDIVIDUALS APPLICATION TO DERMATOLOGY CLINIC

Sevgi KÖROĞLU¹, Gülgün DURAT², Bahar SEVİMLİ DİKİCİLER³

^{1,2}Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sakarya / Türkiye

³Sakarya Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Sakarya / Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-8060-9216¹, 0000-0002-9889-3622², 0000-0002-1912-3946³

Öz: Amaç: Beden dismorfik bozukluk, dermatolojik hasta grubunda sıklıkla karşılaşılan bir bozukluk olması sebebiyle önemlidir. Bu araştırma ise beden dismorfik bozukluk ile kendini nesneleştirme ve rekabetçi tutum ilişkisini ve ilişkili faktörleri anlamayı amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Çalışma, Temmuz 2022-Eylül 2022 tarihleri arasında dermatoloji polikliniğine başvuran 43 kişi ile görülmüştür. Beden dismorfik bozukluk belirtilerini değerlendirmek için Vücut Dismorfik Bozukluk Taraması- Kendini Değerlendirme Formu, kendini nesneleştirmeyi değerlendirmek için Nesneleştirilmiş Beden Bilinci Ölçeği, rekabetçilik anlayışını ölçmek için Rekabetçi Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Bağımsız gruplarda t testi, tek yönlü varyans analizi ve korelasyon analizi ile çalışma verileri değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Çalışmada, dermatoloji polikliniğine başvuran bireylerin yaş ortalamasının 26.49 ve %69.8'inin kadın olduğu belirlenmiştir. Beden dismorfik bozukluk belirtisi şiddeti ile beden izleme ($r_p = 0.32$, $p < 0.05$) ve kıyaslama ($r_p = 0.43$, $p < 0.005$) alt boyutları arasında anlamlı, pozitif yönde; beden dismorfik bozukluk belirtisi şiddeti ile rekabet hazzı ($r_p = -0.40$, $p < 0.05$) alt boyutu arasında anlamlı, negatif yönde korelasyonlar saptanmıştır. **Sonuç:** Kendi bedenini izlemenin, kıyaslamının beden dismorfik bozukluğu şiddetinin üzerinde olumsuz etki yarattığı görülmektedir. Beden izleme ve kıyaslama davranışlarını besleyen etmenleri belirlemek dermatolojik hasta grubunun tedavisinde başarıyı arttıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Beden Dismorfik Bozukluğu, Kendini Nesneleştirme, Rekabetçi Tutum, Dermatoloji

Abstract: Purpose: Body dysmorphic disorder is important because it is a frequently encountered disorder in the dermatological patient group. This research aims to understand the relationship between body dysmorphic disorder and self-objectification and competitive attitude and related factors. **Method:** The study was interviewed with 43 people who applied to the dermatology outpatient clinic between July 2022 and September 2022. Body Dysmorphic Disorder Screening-Self-Assessment Form was used to evaluate body dysmorphic disorder symptoms, Objectified Body Consciousness Scale was used to evaluate self-objectification, Competitive Attitude Scale was used to measure understanding of competitiveness. Study data were evaluated with t-test in independent groups, one-way analysis of variance and correlation analysis. **Results:** In the study, it was determined that the average age of the individuals who applied to the dermatology outpatient clinic was 26.49 and 69.8% of them were women. There was a significant positive correlation between body dysmorphic disorder symptom severity and body monitoring ($r_p = 0.32$, $p < 0.05$) and comparison ($r_p = 0.43$, $p < 0.005$) sub-dimensions; significant and negative correlations were found between body dysmorphic disorder symptom severity and competitive pleasure ($r_p = -0.40$, $p < 0.05$) sub-dimension. **Conclusion:** It is seen that watching and comparing one's own body has a negative effect on the severity of body dysmorphic disorder. Determining the factors that feed the body monitoring and comparison behaviors will increase the success in the treatment of the dermatological patient group.

Keywords: Body Dysmorphic Disorder, Self-Objectification, Competitive Attitude, Dermatology

Doi: 10.17363/SSTB.2023/ABCD89/47.3

(1) Sorumlu Yazar, Corresponding Author: Sevgi KÖROĞLU, (Arş. Gör., Res. Ast.), Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sakarya / Türkiye, sevgikoroglu@sakarya.edu.tr, Geliş Tarihi / Received: 01.11.2022, Kabul Tarihi / Accepted: 27.03.2023, Makalenin Türü: Type of Article: (Araştırma – Uygulama; Research - Application) Çıkar Çatışması, Yok – Conflict of Interest, None, Etik Kurul Raporu veya Kurum İzin Bilgisi- Ethical Board Report or Institutional Approval, Var / Yes “Etik Kurul Raporu Var – (Sakarya Üniversitesi Rektörlüğü, Tıp Fakültesi Dekanlığı, Fakülte Girişimsel Olmayan Etik Kurulu, Sayı:E-71522473-050.01.04-128293-107 Tarih: 11.05.2022)

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

GİRİŞ

Beden Dismorfik Bozukluğu (BDB), önemsiz veya gerçekte var olmayan bir ya da birden fazla vücut bölümünü kusurlu bulma ile giden bozukluktur. Kişinin düşünce içeriği, kusurlu bulunduğu vücut bölümleri ile ilgili düşünceleri barındırmaktadır (Hardardottir, Hauksdottir and Bjornsson, 2019:125-131). İtalyan psikiyatrist Enrico Morselli tarafından yaklaşık 100 yıl önce günlük yaşamı etkileyen şekil bozukluğu düşüncesi ile tanımlanan BDB, günümüzde Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5) sınıflandırmasında obsesif-kompulsif ve ilgili bozukluklar (OKB) kapsamında değerlendirilmektedir (Singh and Veale, 2019:131–135). Belirli vücut bölümlerinin çirkin görüldüğüne dair obsesyonları ve obsesyonlarının getirdiği kaygıyı azaltmak için ilgili vücut bölümünü gizleme, kapatma gibi kompulsiyonları bulunmaktadır. Hastalığın doğası OKB spektrumunda değerlendirilmesine sebep olsa da OKB’u yaşayan bireylere göre içgöründen yoksundurlar (Hong et al., 2019:697–702). Hastaların meşguliyetleri, birçok vücut bölümüyle ilgili olmakla beraber burun, gözler, saç ve ciltle ilgili uğraşları yoğunur. Aşırı makyaj, kıyafetlerle ve aksesuarlarla ilgili vücut bölümünü kapatma, aynanın önünde çok vakit geçirme ya da yansımaları görmemek için aynadan kaçınma, deri yolma en sık başvurulan tekrarlayıcı davranışlardır (Ahlu-

walia et al., 2017:193-197; Krebs et al., 2017: 71–75). Endişeler, tekrarlayıcı davranışlar utanç, suçluluk, iğrenme, kaygı ve üzüntü gibi olumsuz duygular, düşük benlik saygısı, depresif belirtiler, reddedilmeye duyarlılık, intihar gibi olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Ayrıca, başkalarının onların görünüş kusurlarını fark ettiğini ve bununla ilgili konuştuklarına dair referans sınırları bulunmaktadır (Hong et al., 2019: 697–702; Singh and Veale, 2019:131–135). Kişiyi sosyal izolasyona sürükleyerek işi ve okulu bırakmasına yol açmaktadır (Marron et al., 2020:370-376).

Modern toplumda, bireyler başkalarıyla görünüşlerini kıyaslamaya iten güçlü mesajlar almaktadır. Diğerleri tarafından görünüşe yönelik eleştiriler, cinsel içerikli şakalar, içselleştirilmiş medya görüntüleri kendini öz-neden ziyade nesne olarak gören bireyler yaratmaktadır (Schaefer et al., 2018:5–12). Kendini nesneleştirme, kültürel standartlara uymak için dışardan bir gözlemcinin izlediğini varsayarak bedeniyle ilgili artmış öz-gözetimi içermektedir. Öz-gözetim sonucunda kişinin, kültürel standartlarla bedenini karşılaştırması ve beklentilerini karşılayamaması beden utancına sebep olmaktadır. Bireysel görünüşlerini yeterli çabayla iyileştirilebileceğine dair inanç, bedenle uğraşı da beraberinde getirmektedir (Boursie et al., 2020; Frisén and Berne, 2020:68-76). Dergi, televizyon, filmler gibi kitle iletişim araçlarıyla

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

iletilen standart kadın/erkek medya görüntüleri, günümüz dünyasında sosyal medya yoluyla iletilir hale gelmiştir. Sosyal medya, beden görüntülerini içeren bir platform olması sebebiyle bedenle ilgili endişeleri artırmaktadır. Görünüme yönelik aşırı kontrol, artmış dikkat kendini nesneleştirmeyle ilgili davranışları tetikler. Düzenlenmiş fotoğraf paylaşımının altında yatan ödüllendirme beklentisi, fotoğraf düzenlemesi davranışını pekiştirmekte ve vücut imajını olumsuz etkilemektedir (Boursie et al., 2020; Yang et al., 2020). Başkalarının beğenilerini, yorumlarını görmek sosyal karşılaştırmayı tetiklemektedir. Sosyal karşılaştırma süreçleri, rekabetin dayandığı nokta olmakla birlikte kişilerin öz yeterliliğini de etkilemektedir. Bir rekabette kaybetmek, kaynakların talepleri karşılayamadığı ve stresle sonuçlanabilecek azalmış öz yeterliliğe sebep olacaktır. Öz yeterliliğini korumak ve diğerlerini aşmak için en iyisini yapma olarak bilinen rekabetçi tutum, diğerlerinden üstün olma veya mükemmel olma şeklinde farklılaşabilmektedir (Wang et al., 2018; Wittchen et al., 2013:320-338). Kişilerarası süreçlerde akran rekabetinin, beden memnuniyetsizliği ile ilişkisi, rekabetçi tutumun diğerlerinden üstün olma boyutunu yansıtmaktadır (Orosz et al., 2018).

Bu bağlamda, bu çalışmada, dermatoloji kliniklerine başvuran kişilerde beden dismorfik bozukluk, kendini nesneleştirme ve rekabetçi

tutumun ilişkili olduğu faktörleri ve aralarındaki ilişkiyi anlamak amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Bu kesitsel çalışmada, Türkiye'nin Sakarya ilinde bulunan Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi dermatoloji polikliniğine başvuran bireylerde geçerli ve güvenilir, öz bildirim dayalı ölçekler kullanılarak beden dismorfik bozukluğu, kendini nesneleştirme ve rekabetçi tutum değerlendirildi. Çalışma, Sakarya Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Komitesi tarafından onaylandı.

Örneklem, 18 yaş ve üstü dermatoloji polikliniğine başvuran ve çalışmaya katılmaya gönüllü bireylerden oluşmaktadır. Temmuz 2022-Eylül 2022 tarihleri arasında dermatoloji polikliniğine başvuran 43 kişi ile doktor muayenesi sonrası görüşülmüştür. Katılmak isteyen bireylere, araştırmanın amacı açıklanmış ve Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu verilmiştir. Katılımcılardan demografik bilgileri, sosyal medya kullanımına ve kozmetik işlem geçmişine yönelik soruları içeren "Kişisel Bilgi Formu"nu doldurmaları istenmiştir. Beden disformik bozukluğu olan bireyleri saptamak için Vücut Dismorfik Bozukluk Taraması- Kendini Değerlendirme Formu, kendini nesneleştirmeyi değerlendirmek için Nesneleştirilmiş Beden Bilinci Ölçeği, rekabetçilik anlayışını ölçmek için Rekabetçi Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Vücut Dismorfik Bozukluk Taraması- Kendini Değerlendirme Formu (VDBT-KDF): Form, hoşnut olunmayan beden bölümleri ile ilgili olarak yaşanabilecek bozulmanın şiddetini belirlemek için kullanılmaktadır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışması, 2001 yılında Altan tarafından yapılmıştır. Form, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, hoşnutsuzluk duyulan beden bölgelerinin tanımlanmasını; ikinci bölüm, dış görünüşü değiştirmeye yönelik başvuru yöntemlerinin belirlenmesini içerir. Üçüncü bölüm ise hoşnutsuzluk duyulan beden bölgeleriyle ilgili 0 ve 6 arasında puanlanan 26 soruyu içermektedir. 16a ve 16b sorularına verilen cevaplar, toplam puana dahil edilmemektedir. Alt boyutu bulunmayan formun, toplam puanı arttıkça beden dismorfik bozukluğunun şiddeti de artmaktadır (Altan, 2001:33).

Nesneleştirilmiş Beden Bilinci Ölçeği (NBBÖ): Ölçek, beden izleme, kontrol inancısı ve beden utancı alt boyutlarını içeren 22 maddelik yedili likert tiptedir. Yanıtlar 1=Hiç katılmıyorum, 2=Oldukça katılmıyorum, 3=Birazcık katılmıyorum, 4=Ne katılıyorum ne de katılmıyorum, 5=Birazcık katılıyorum, 6=Oldukça katılıyorum, 7=Çok katılıyorum şeklinde sıralanmaktadır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, 2015' te Yağmurcu tarafından yapılmıştır. Ölçeğin, Türk örnekleminde psikometrik özelliklerinin incelenmesi, Yağmurcu ve Tosun tarafından 2018 yılında yapılmıştır.

Ölçekten alınabilecek puan 22-154 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puan arttıkça kendini nesneleştirme de artmaktadır (Yağmurcu ve Tosun, 2020:225- 255).

Rekabetçi Tutum Ölçeği (RTÖ): Ölçek, ilk kez Bilbey Akbarlı tarafından 1998' de 23 maddelik beşli likert tipte geliştirilmiştir. Geçerliliği ve güvenilirliği Gümüş tarafından 2018 yılında yapılmıştır. Rekabet hazzı, sonuç odaklılık ve kıyaslama alt boyutlarını içeren 23 maddelik beşli likert tipinde bir ölçektir. Yanıtlar 1=Kesinlikle katılmıyorum, 2= Pek katılmıyorum, 3= Kararsızım, 4= Çoğunlukla katılıyorum, 5= Tamamen katılıyorum şeklinde sıralanmaktadır. Ölçekten alınan puan arttıkça rekabetçi tutum da artmaktadır (Gümüş ve Kanbur, 2021:673-670).

Çalışma verileri, IBM SPSS Statistics 25 yazılımı kullanılarak analiz edildi. Araştırma verilerinin normal dağılıp dağılmadığını belirlemek için basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmıştır. İki bağımsız grubun ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için bağımsız gruplarda t testi, ikiden fazla bağımsız grubun ortalamalarının karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Ölçek ve alt ölçekler arasındaki ilişkiye ise korelasyon analizi ile bakılmıştır. Verilerin analizinde, anlamlılık değeri $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Mevcut araştırma için seçilen örneklem 43 katılımcıyı içermektedir. Örneklem çöğunluğu kadın (n=230; %69.8) ve yaş ortalaması 26.49 (SD=6.73)'idi. Örneklem %58.1'i (n=25)

bekar ve %81.4'ü (n=35) lise-önlisans düzeyinde eğitim almıştı. Örneklem çöğunluğunun geliri giderine eşitti (%48.8; n=21). Çalışmaya katılan bireylerin %23.3'ü (n=10) fiziksel veya ruhsal bir hastalık bildirdi (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların Sosyodemografik Özelliklere Göre Dağılımı

Özellikler	Örneklem (n=43)	
	Katılımcı yüzdesi (%)	Ortalama (SS)
Yaş (yıl)		
26.49 (6.73)		
Cinsiyet	Kadın	30 (69.8)
	Erkek	13 (30.2)
Medeni Durum	Evli	18 (41.9)
	Bekar	25 (58.1)
Eğitim Durumu	Lise-önlisans mezunu	35 (81.4)
	Lisans mezunu	8 (18.6)
Gelir Düzeyi	Düşük (gelir giderden az)	19 (44.2)
	Orta (gelir gidere eşit)	21 (48.8)
	Yüksek (gelir giderden fazla)	3 (7.0)
Komorbid Hastalık	Evet	10 (23.3)
	Hayır	33 (76.7)

Örneklemi oluşturan 43 kişiden 11'i (%25,6) bir kozmetik işlem geçmişi (dermapen, botoks, kimyasal peeling) olduğunu bildirdi. Kozmetik işlem geçirenlerden sadece 3'ü (%7) sonuçtan memnundu. Kozmetik işleme başvurmayan ve başvurma isteği bulunmayanlar örneklem %16.3'ünü (n=7) oluşturuyordu. Kozmetik işleme başvurular ya da başvurmak isteyenlerin %27.9'u (n=12), genel görünümünü iyileştirmeyi amaçlıyordu.

Katılımcıların çoğu (%51.2), sosyal medyaya günde 3 saat veya daha fazlasını ayırıyordu. Sosyal medya platformunda yayınlayacağı veya başka birinin göreceği fotoğraflarını düzenlediğini ifade edenlerin oranı %32.6, fotoğraflarını her zaman düzenlediğini bildirenlerin oranı ise %27.9'du. Örneklem %86,1'i dış görünüşünün ruhsal etki yarattığını ve 27.9'u kendilerini kaygılı hissettiklerini bildirdi (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların Sosyal Medya Kullanımı ve Kozmetik İşlem Geçmişi Özelliklere Göre Dağılımı

Özellikler	Örnekleme (n=43)		
	Katılımcı yüzdesi (%)		
Kozmetik işlem geçmişi	Evet	Memnun	3 (7.0)
		Memnun değil	8 (18.6)
	Hayır		32 (74.4)
Kozmetik işleme başvuru/başvuru isteğinde gerekçe	Daha canlı görünmek		6 (14.0)
	Daha genç görünmek		8 (18.6)
	Genel görünümünü iyileştirmek		12 (27.9)
	Güveni arttırmak		4 (9.3)
	Fotoğraflarda daha iyi görünmek		6 (14.0)
Sosyal medyaya ayrılan zaman	1 saat veya daha az		5 (11.6)
	1-3 saat arası		14 (32.6)
	3 saat veya daha fazlası		22 (51.2)
	Sosyal medya hesabım yok veya hiç		2 (4.7)
Fotoğrafları düzenleme	Bir sosyal medya platformunda yayımlayacaksam ya da başka biri göreceksa fotoğrafları düzenlerim.		14 (32.6)
	Sadece benim gördüğüm bir fotoğrafsa bile düzenlerim.		12 (27.9)
	Fotoğraflarımı düzenlemem.		17 (39.5)
Fotoğrafları düzenleme sıklığı	Her zaman		12 (27.9)
	Bazen		6 (14.0)
	Nadiren		8 (18.6)
Bedensel görünümün ruhsal etkisi	Stresli hissederim.		8 (18.6)
	Kaygılı hissederim.		12 (27.9)
	Kendimi çökkün hissederim.		10 (23.3)
	Toplumdan kaçınmaya çalışırım.		7 (16.3)

VDBT-KDF, NBBÖ ve RTÖ toplam puan ortalamaları, medeni durum, eğitim durumu, gelir düzeyi, komorbid hastalık, kozmetik işlem geçmişi, sosyal medyaya ayrılan zaman,

fotoğraf düzenleme sıklığı ile karşılaştırıldığında hiçbir anlamlı farklılık bulunmamıştır. Katılımcıların cinsiyeti ile VDBT-KDF ve NBBÖ toplam puan ortalamaları arasında

anlamli farklılıklar saptanmıştır ($p<0.05$). Bireylerin fotoğraflarını düzenleme durumları ile NBBÖ ve RTÖ toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farklılığın, sosyal medyada yayınlanacak fotoğraflarını düzenleyenlerin puan ortalamalarının, fotoğraflarını düzenle-

meyen bireylere göre daha yüksek olmasından kaynaklandığı bulunmuştur. Bedensel görünümün ruhsal etkisi olduğunu düşünen katılımcıların, düşünmeyenlere göre VDBT-KDF toplam puan ortalamaları anlamlı olarak daha yüksektir ($p<0.05$) (Tablo 3).

Tablo 3. VDBT-KDF, NBBÖ ve RTÖ Toplam Puanlarının Katılımcı Özelliklerine Göre Karşılaştırılması

	Vücut Dismorfik Bozukluk Taraması- Kendini Değerlendirme Formu	Nesneleştirilmiş Beden Bilinci Ölçeği	Rekabetçi Tutum Ölçeği
Cinsiyet			
Erkek	64.07±34.33	90.07±16.95	75.69±6.08
Kadın	77.53±30.38	90.73±18.44	73.90±8.14
	t: -2.47 p: 0.03*	t: -2.60 p: 0.02*	t:0.71 p:0.48
Medeni Durum			
Evli	67.27±27.83	93.77±13.26	74.55±6.59
Bekar	77.92±34.28	88.20±20.41	74.36±8.31
	t:-1.08 p:0.28	t:1.01 p:0.31	t:0.08 p:0.93
Eğitim Durumu			
Lise-önlisans mezunu	74.42±31.99	89.57±18.72	74.00±8.12
Lisans mezunu	69.50±32.91	94.75±13.23	76.37±4.06
	t:0.41 p:0.68	t:-0.73 p:0.46	t:-0.79 p:0.42
Gelir Düzeyi			
Düşük (gelir giderden az)	76.63±30.42	93.89±20.77	75.28±5.60
Orta (gelir gidere eşit)	75.52±36.75	88.14±15.32	74.33±3.21

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Yüksek (gelir giderden fazla)	60.00±33.50	86.00±15.13	74.33±20.77
	F: 0.36	F: 0.61	F: 0.26
	p: 0.70	p:0.54	p: 0.77
Komorbid Hastalık			
Evet	62.40±37.32	84.40±10.97	73.20±6.19
Hayır	76.81±29.80	92.39±19.15	74.81±7.96
	t:1.26	t:1.25	t:0.58
	p:0.21	p:0.21	p:0.55
Kozmetik İşlem Geçmişi			
Evet	75.81±30.73	88.27±14.00	73.00±8.00
Hayır	72.65±32.64	91.31±19.07	74.93±7.46
	t: -0.28	t: 0.48	t:0.73
	p: 0.78	p:0.63	p:0.47
Sosyal medyaya ayrılan zaman			
1 saat veya daha az	51.60±30.59	87.00±14.88	76.20±3.49
1-3 saat arası	72.14±31.45	94.07±19.92	74.14±9.48
3 saat veya daha fazlası	78.04±31.36	89.27±17.69	74.50±7.10
Sosyal medya hesabım yok veya hiç	87.00±45.25	88.50±20.50	71.50±9.19
	F:1.07	F: 0.28	F: 0.18
	p:0.37	p: 0.83	p: 0.90
Fotoğrafları düzenleme			
Bir sosyal medya platformunda yayınlayacağım ya da başka biri görecekse fotoğrafları düzenlerim.	81.28±26.20	97.21±11.62	77.35±3.87
Sadece benim gördüğüm bir fotoğrafı bile düzenlerim.	76.83±36.72	89.23±16.71	74.76±5.94

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Fotoğraflarımı düzenlemem.	64.64±32.09	84.58±23.38	70.58±11.02
	F: 1.15	F: 3.17	F: 4.37
	p: 0.32	p: 0.04	p: 0.04
Fotoğrafları düzenleme sıklığı			
Her zaman	81.08±34.65	90.91±22.38	75.08±8.65
Bazen	69.00±21.00	88.28±13.12	73.85±5.39
Nadiren	76.00±39.82	86.81±19.02	71.90±9.37
	F:1.00	F:0.05	F:0.13
	p:0.40	p:0.98	p:0.94
Bedensel görünümün ruhsal etkisi			
Evet	74.13±30.50	90.02±16.95	74.27±7.59
Hayır	69.33±42.29	93.66±24.08	75.50±7.86
	t: -2.33	t: 0.46	t: 0.36
	p: 0.04	p: 0.64	p: 0.71

*t: Bağımsız Gruplarda t Testi

**F: Tek yönlü varyans analizi

Dermatolojiye polikliniğine başvuran bireylerin NBBÖ ile RTÖ alt puan boyutları arasındaki doğrusal ilişki incelendiğinde; VDBT-KDF toplam puanı ile beden izleme ($r_p = 0.32$, $p < 0.05$) ve kıyaslama ($r_p = 0.43$,

$p < 0.005$) alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönde

bir korelasyon saptanmıştır. VDBT-KDF toplam puanı ile rekabet hazzı ($r_p = -0.40$, $p < 0.05$) alt boyut puanı arasında ise istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönde bir korelasyon bulunmuştur (Tablo 4).

Tablo 4. NBBÖ ve RTÖ Alt Ölçek Toplam Puanları ile VDBT-KDF Toplam Puanı Arasındaki İlişki

		Vücut Dismorfik Bozukluk Taraması- Kendini Değerlendirme Formu	
Nesneleştirilmiş Beden Bilinci Ölçeği	Beden İzleme	r_p	0.32
		p	0.035
	Kontrol İnancı	r_p	0.19
		p	0.20
Beden Utancı	r_p	0.23	
	p	0.12	
Rekabetçi Tutum Ölçeği	Rekabet Hazzı	r_p	-0.40
		p	0.007
	Sonuç Odaklılık	r_p	-0.14
		p	0.33
	Kıyaslama	r_p	0.43
		p	0.004

* r_p : Pearson Korelasyon Katsayısı

TARTIŞMA

Çalışmamızın sonuçlarına göre, kadınların hem beden dismorfik bozukluk hem de kendini nesneleştirme puanları anlamlı olarak erkeklerden daha yüksektir. Bu bulgu, kadınların erkeklerden daha yüksek beden dismorfik bozukluğu belirtilerine sahip olduğunu gösteren çalışmaların sonuçlarıyla da tutarlıdır (Alghamdi et al., 2022:2905–2912; Arabyat et al., 2022). Ancak bu, Malcolm ve arkadaşlarının Avustralya örnekleminde yaptığı çalışmada, cinsiyetler arası anlamlı farklılık bulunmaması ile çelişmektedir (Malcolm et al., 2021). Farklılık, kültürel nedenlerle doğu toplumlarındaki kadınların fiziksel gö-

rünümlerini daha fazla önemsemeleri nedeniyle bedenle ilgili endişelerinin daha fazla olmasından kaynaklanmış olabilir (Alghamdi et al., 2022:2905–2912). Çalışmamızda medeni duruma göre beden dismorfik bozukluk puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu veri, Türkiye örnekleminde medeni durumun farklılık yaratmadığını gösteren çalışma sonuçlarıyla örtüşmektedir (Taşdelen vd., 2017:124-129). Alman örnekleminde ise bekar olmanın bir risk faktörü olduğunu gösteren çalışma sonucu ile çelişmektedir (Rief et al., 2006:877–885). Örnekleminizdeki kadınlarda görülen kendini nesneleştirme, kadınların erkeklere göre daha fazla kendini gözetlediği ve beden utancı yaşadığını gösteren çalışmanın sonucu tarafından desteklenmek-

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

tedir (Choma et al., 2010:645–656). Fiziksel görünüş odaklı sosyal ağlarda fazla vakit geçirmek, kişilerde bedene yönelik dikkatin artması ve vücudunu sürekli kontrol etme gibi kendini nesneleştirme davranışlarını ortaya çıkarabilir (McLean et al., 2019:1132–1140; Seekis & Barker, 2022:268-275). Çoğunluğu kadın olan örneklemimizin %51.2'sinin sosyal medyada 3 saat veya daha fazla vakit geçirmesi, %32.6'sının ise fotoğraflarını her zaman düzenlemesi, kadın katılımcılarımızda kendini nesneleştirmenin daha yüksek olmasını açıklamaktadır.

Çalışmamızda, sosyal medyada yayınlanan fotoğraflarını düzenleyen katılımcıların kendini nesneleştirme, rekabetçi tutum puanları diğerlerine göre anlamlı olarak yüksektir. Yang ve arkadaşları, diğerlerinin özçekimlerini görme ve kendi yüzüne duyulan memnuniyetsizlik arasında ilişkiye, rekabetin bir boyutu olan görünüm karşılaştırmasının aracılık ettiğini, kendini nesneleştirmenin ise düzenleyici rolü olduğunu bulmuştur (Yang et al., 2020). Rekabet ve kendini nesneleştirme ile diğerlerinin özçekimlerini görme ilişkisinin incelendiği bu çalışma, sosyal medyada yayınlanacak fotoğrafları düzenleme davranışını açıklar niteliktedir. Yine zayıf görünümlü, idealleştirilmiş kadına dair medya görüntülerine maruz kalmanın ise beden memnuniyetsizliğine yol açarak kendini nesneleştirmeyi tetiklediği bulunmuştur (Harper and Tigge-

mann, 2008:649–657). İdealleştirilmiş güzellik kriterlerine sosyal medya ile maruz kalan örneklemimiz (Peker Dural vd., 2022: 33-58), kıyaslamadan doğan görünüm endişeleri sebebiyle kendini nesneleştirmiş olabilir. Kendini nesneleştirmenin bir sonucu olarak, fotoğraflarda daha fazla görünümü düzeltmeye çabalamış olabilir.

Çalışmamızda, bedensel görünümün ruhsal etki yarattığını düşünen bireylerin, düşünmeyenlere göre beden dismorfik bozukluk puanları anlamlı olarak daha yüksektir. Dermatoloji hastalarının yaklaşık üçte birinde psikiyatrik komorbidite olması, çalışma bulgularımızı destekler niteliktedir (Brohede et al., 2017:1387-1394). Sahoo ve arkadaşlarının akneli hastalarla yaptığı çalışmada, beden dismorfik bozukluğu olan hastaların stres, anksiyete ve depresif bozukluk prevalansı daha yüksek bulunmuştur (Sahoo et al, 2022:520–521). Bu, örneklemimizin %27.9'unun kaygılı hissettiği, %23.3'ünün çökkün hissettiği ve %18.6'sının ise stresli hissettiği çalışma sonucumuzla uyumludur. Örneklemimizdeki katılımcılarımızın hiçbiri intihar düşüncesi bildirmemektedir. Fakat, literatürde beden dismorfik bozukluğu olan bireylerin yaşam boyu intihar düşüncesi yaklaşık %80 olarak bildirilmiştir ve çalışma sonuçlarımız ile gelişmektedir (Phillips et al., 2007:58–66). Bu farklılık katılımcıların, gizliliğin bozulacağı endişesi ve sağlık profesyoneline duyulan

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

güvensizlik sebebiyle intihar düşüncelerini bildirmemiş olmasından kaynaklanmış olabilir (Michelmores and Hindley, 2012:507-524).

Çalışmamız sonuçlarına göre beden izleme arttıkça, beden dismorfik bozukluğunun belirtileri de artmaktadır. Toplumsal güzellik standartlarına maruz kalmak ve içselleştirmek, kişiye gözlemci bir bakış açısı kazandırmaktadır. Toplumsal normlara göre beden izleme, kişinin vücut bölümlerinde kusur olduğuna dair inanç geliştirmesine yol açmaktadır. Bu nedenle, ilgili vücut parçasına ilişkin dikkat artmaktadır (Tod and Lavalley, 2010:111-131). Eksiklik ya da kusur algılanan vücut bölümünün aynada sık kontrolü, beden dismorfik bozukluğunu şiddetlendirebilir.

Çalışmamızda, rekabet hazzı arttıkça beden dismorfik bozukluğu belirtileri azalırken; kıyaslama arttıkça beden dismorfik bozukluğu belirtileri de artmaktadır. Gerçekçi olmayan sosyal karşılaştırma, kişinin öz değerlendirmesini etkilemekte ve düşük bir benlik kavramı yaratmaktadır. Diğerleriyle dış görünüşü kıyaslamak, kişide görünüm endişeleri yaratarak beden dismorfik bozukluğun artmasına sebep olmaktadır. Bu konuda yapılmış çalışmaların verileri de çalışmamızın sonucu ile örtüşmektedir (Grogan, 2010: 757-765; Woodie and Fromuth, 2010: 318-321). Diğerleriyle rekabet halinde olmak, daha fazla vücut dismorfik bozukluk davranışlarına (ayna kontrolü, kamuflaj) yol açmaktadır. Artan vü-

cut dismorfik bozukluk davranışları, belirtileri şiddetlendirerek daha fazla memnuniyetsizliğe, endişeye ve üzüntüye yol açmaktadır (Phillips et al, 2006:77-87). Bu olumsuz duygular, katılımcılarımızın rekabetten duyduğu hazzı azaltıyor olabilir.

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları vardır. Beden dismorfik bozukluğunu değerlendirmede kullanılan “Vücut Dismorfik Bozukluk Taraması- Kendini Değerlendirme Formu”, öz bildirime dayanmaktadır. Bireylerin bilinçli olarak gerçek dışı bilgiler verebilme ihtimali, örneklemedeki beden dismorfik bozukluğunun değerlendirilmesini olumsuz etkilemiş olabilir. Çalışmamızı diğer sınırlılığı, örneklemin küçük olması ve homojen olmaması sebebiyle evreni yansıtmaması ihtimalidir. Üçüncü bir sınırlılık olarak, çalışmamızın kesitsel tipte olması sebebiyle kendini nesneleştirme, rekabetçi tutum ve beden dismorfik bozukluk arasında ilişki kurmanın zor olmasıdır. Gelecekteki araştırmaların, neden-sonuç ilişkisini araştırmak için boylamsal planlanması ve büyük örneklemlerde uygulanması önerilebilir.

SONUÇ

Dermatoloji polikliniğine başvuran bireylerde, beden dismorfik bozukluk şiddetinin yüksek olduğu ve kendi bedenini izlemenin, kıyaslamının beden dismorfik bozukluğu şiddetinin üzerinde olumsuz etki yarattığı görülmektedir. Sosyal medyada var olan güzellik

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

standartları ve bu standartlara uyum sağlama çabası ise kendini nesneleştirme, kıyaslama ve bedensel görünüm endişeleri yaratmaktadır. Bu bağlamda, güzellik standartlarına sosyal medya aracılığı ile daha sık maruz kalan dermatoloji hastaları, beden dismorfik bozukluğu belirtileri açısından risk altındadır. Sonuç olarak, dermatolojik tedavi planı uygulanan hastalarda, görünüm endişeleri içeren düşünce kalıplarını besleyen etmenleri belirlemek tedavinin başarısını arttıracaktır.

KAYNAKÇA

AHLUWALIA, R., BHATIA, N.K., KUMAR, P.S., KAUR, P., (2017). Body Dysmorphic Disorder: Diagnosis, Clinical Aspects and Treatment Strategies. Indian J Dent Res, 28(2):193-197, Doi:10.4103/ijdr.IJDR_669_15

ALGHAMDİ, W.A., SUBKİ, A.H., KHATİB, H.A., BUTT, N.S., ALGHAMDİ, R.A., ALSALLUM, M.S., et al., (2022). Body Dysmorphic Disorder Symptoms: Prevalence and Risk Factors in an Arab Middle Eastern Population, International Journal of General Medicine, 15:2905–2912, Doi:10.2147/IJGM.S329942

ALTAN, A., (2001). Body Image Dissatisfaction, Self-Esteem and Anxiety in Plastic Surgery Patients, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Boğaziçi Üniversitesi

ARABYAT, R., AL-SHRAİFEEN, A., AL-AMRİ, M., ALMOUSA, N., (2022). Predictive Ability of the Attitude Towards Plastic Surgeries and Self – Image Editing Behavior of Symptoms of Body Dysmorphic Disorder among University Students, Current Psychology, Doi:10.1007/s12144-022-02933-2

BOURSIER, V., GIOIA, F., GRIFFITHS, M.D., (2020). Objectified Body Consciousness, Body Image Control in Photos, and Problematic Social Networking: The Role of Appearance Control Beliefs, Front Psychol, 11:147, Doi:10.3389/fpsyg.2020.00147

BROHEDE, S., WYON, Y., WİNGREN, G., WİJMA, B., WİJMA, K., (2017). Body Dysmorphic Disorder in Female Swedish Dermatology Patients, Int J Dermatol, 56(12):1387-1394, Doi:10.1111/ijd.13739

CHOMA, B.L., VISSER, B.A., POZZEBON, J.A., BOGAERT, A.F., BUSSERİ, M.A., SADAVA, S.W., (2010). Self-Objectification, Self-Esteem, and Gender: Testing a Moderated Mediation Model, Sex Roles, 63:645–656, Doi: 10.1007/s11199-010-9829-8

FRİSÉN, A., BERNE, S., (2020). Swedish Adolescents' Experiences of Cybervictimization and Body-Related Concerns,

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Scand J Psychol, 61(1):68-76, Doi: 10.1111/sjop.12561

GROGAN, S., (2010). Promoting Positive Body Image in Males and Females: Contemporary Issues and Future Directions, Sex Roles, 63:757-765, Doi: 10.1007/s11199-010-9894-z

GÜMÜŞ, D., KANBUR, A., (2021). Çalışanların rekabetçi tutumu: Benlik Saygısı ve Kontrol Odağının Açıklayıcı Rolü, Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(2):673-670, Doi: 10.18074/cku-iibfd.740375

HARDARDOTTİR, H., HAUKSDOTTİR, A., BJORNSSON, A.S., (2019). [Body Dysmorphic Disorder: Symptoms, Prevalence, Assessment and Treatment], Laeknabladid, 105(3):125-131, Doi: 10.17992/lbl.2019.03.222

HARPER, B., TİGGEMANN, M., (2008). The Effect of Thin Ideal Media Images on Women's Self-Objectification, Mood, and Body Image, Sex Roles, 58: 649-657, Doi: 10.1007/s11199-007-9379-x

HONG, K., NEZGOVOROVA, V., UZUNOVA, G., SCHLUSSEL, D., HOLLANDER, E., (2019). Pharmacological Treatment of Body Dysmorphic Disorder, Current Neuropharmacology, 17(8):697-702, Doi:10.2174/1570159X16666180426153940

KREBS, G., FERNÁNDEZ DE LA CRUZ, L., MATAIX-COLS, D., (2017). Recent Advances in Understanding and Managing Body Dysmorphic Disorder, Evidence-based Mental Health, 20(3):71-75, Doi: 10.1136/eb-2017-102702

MALCOLM, A., PİKOOS, T.D., CASTLE, D.J., ROSSELL, S.L., (2021). An Update on Gender Differences in Major Symptom Phenomenology among Adults with Body Dysmorphic Disorder, Psychiatry Research, 295, 113619, Doi: 10.1016/j.psychres.2020.113619

MARRON, S.E., MIRANDA-SÍVELO, A., TOMAS-ARAGONES, L., RODRÍGUEZ-CERDEIRA, C., TRIBO-BOIXARO, M.J., GARCÍA-BUSTINDUY, M., et al., (2020). Body Dysmorphic Disorder in Patients with Acne: A Multicentre Study, J Eur Acad Dermatol Venereol, 34(2):370-376, Doi:10.1111/jdv.15954

MCLEAN, S.A., PAXTON, S.J., WERTHEİM, E.H., MASTERS, J., (2015). Photoshopping the Selfie: Self Photo Editing and Photo Investment are Associated with Body Dissatisfaction in Adolescent Girls, International Journal of Eating Disorders, 48(8):1132-1140

MİCHELMORE, L., HİNDLEY, P., (2012). Help-seeking for Suicidal Thoughts and Self-Harm in Young People: A Systema-

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

tic Review, Suicide and Life-Threatening Behavior, 42(5):507-524, Doi:10.1111/j.1943-278X.2012.00108.x

OROSZ, G., TÓTH-KIRÁLY, I., BÜKİ, N., IVASKEVICS, K., BÓTHE, B., FÜLÖP, M., (2018). The Four Faces of Competition: The Development of the Multidimensional Competitive Orientation Inventory, *Frontiers in Psychology*, 9:779, Doi:10.3389/fpsyg.2018.00779

ÖZGÜNGÖR, S., ARICIOĞLU, A., (2020). Nesneleştirilmiş Beden Bilinci Ölçeği-Genç Formunun Türkçeye Uyarlanarak Kendini Nesneleştirmenin Sosyal Medya Kullanımı ve Beğenilme Arzusu Arasındaki İlişkide Aracı Rolünün İncelenmesi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5023-49, Doi: 10.9779/pau-efd.544809.

PEKER DURAL, H., SOLAK, Ç., SOYLUKONAK, N.S., AKÇA, E., GÖREGENLİ, M., (2022). Social Representations of Foreign & Turkish Women on the New Turkish Media: A Thematic Discourse Analysis Through Masculinity Ideology/ Türkiye Yeni Medyasında Yabancı ve Türk Kadınların Sosyal Temsilleri: Erkeklik İdeolojisi Üzerinden Bir Tematik Söylem Analizi, *Nitel Sosyal Bilimler*, 4(1):33-58, Doi: 10.47105/nsb.1079182

PHİLLİPS, K.A., (2007). Suicidality in Body Dysmorphic Disorder, *Primary Psychiatry*, 14(12):58–66

PHİLLİPS, K.A., MENARD, W., FAY, C., (2006). Gender Similarities and Differences in 200 Individuals with Body Dysmorphic Disorder, *Comprehensive Psychiatry*, 47 (2):77-87, Doi: 10.1016/j.comppsy.2005.07.002

RİEF, W., BUHLMANN, U., WİLHELM, S., BORKENHAGEN, A.D.A., BRÄHLER, E., (2006). The Prevalence of Body Dysmorphic Disorder: A Population-Based Survey, *Psychol Med*, 36(6):877–885, Doi: 10.1017/S0033291706007264

SAHOO, S., MEHRA, A., KAMAT, D., NARANG, T., AVASTHI, A., GROVER, S., (2022). Psychological Morbidity and Dissatisfaction with Body Appearance Among Patients with Acne, *Indian J Psychiatry*, 64(3):520–521, Doi: 10.4103/0019-5545.341493

SCHAEFER, L.M., BURKE, N.L., CALOGERO, R.M., MENZEL, J.E., KRAWCZYK, R., THOMPSON, J.K., (2018). Self-Objectification, Body Shame, and Disordered Eating: Testing A Core Mediation Model of Objectification Theory Among White, Black, and

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Hispanic Women, Body Image, 24:5–12,
Doi: 10.1016/j.bodyim.2017.10.005

SEEKİS, V., BARKER, G., (2022). Does #Beauty Have A Dark Side? Testing Mediating Pathways between Engagement with Beauty Content on Social Media and Cosmetic Surgery Consideration, Body Image, 42:268-275, Doi:10.1016/j.bodyim.2022.06.013

SİNGH, A.R., VEALE, D., (2019). Understanding and Treating Body Dysmorphic Disorder, Indian Journal of Psychiatry, 61(1):131–135, Doi: 10.4103/psychiatry.IndianJPsychiatry_528_18

TAŞDELEN, Y., KIVRAK, Y., AŞOĞLU, M., KÖSE ÇINAR, R., ABAY, E., (2017). Prevalence and Clinical Features of Body Dismorphic Disorder on Psychiatric Inpatients: A Cross-Sectional Study İn Edirne/TURKEY, Kafkas Tıp Bilimleri Dergisi, 7(2):124-129, Doi: 10.5505/kjms.2016.50469

TOD, D., LAVALLEE, D., (2010). Towards A Conceptual Understanding of Muscle Dysmorphia Development and Sustainment, International Review of Sport and Exercise Psychology, 3(2):111-131, Doi: 10.1080/17509840903428513

WANG, H., WANG, L., LIU, C., (2018). Employee Competitive Attitude and Competitive Behavior Promote Job-Crafting and Performance: A Two-Component Dyna-

mic Model, Frontiers in Psychology, 9:2223, Doi: 10.3389/fpsyg.2018.02223

WİTTCHEN, M., KRİMMEL, A., KOHLER, M., HERTEL, G., (2013). The Two Sides of Competition: Competition-Induced Effort and Affect During Intergroup Versus İnterindividual Competition, Br J Psychol, 104(3):320-338, Doi: 10.1111/j.2044-8295.2012.02123.x

WOODİE, D.S., FROMUTH, M.E., (2009). The Relationship of Hypercompetitiveness and Gender Roles with Body Dysmorphic Disorder Symptoms in a Nonclinical Sample, Body Image, 6(4):318-321, Doi:10.1016/j.bodyim.2009.05.006

YAĞMURCU, Y., TOSUN, L.P., (2018). Nesneleştirilmiş Beden Bilinci Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi, Nesne, 6(13), 225- 255

YANG, J., FARDOULY, J., WANG, Y., SHİ, W., (2020). Selfie-Viewing and Facial Dissatisfaction Among Emerging Adults: A Moderated Mediation Model of Appearance Comparisons and Self-Objectification, International Journal of Environmental Research and Public Health, 17(2):672, Doi: 10.3390/ijerph17020672

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Body Dysmorphic Disorder (BDD) is a disorder characterized by faulting one or more body parts that are insignificant or nonexistent. The thought content of the person includes thoughts about the body parts that he finds defective (Hardardottir, Hauksdottir and Bjornsson, 2019: 125-131). There are compulsions such as hiding and covering the relevant body part in order to reduce the obsessions that certain body parts look ugly and the anxiety caused by their obsessions (Hong et al., 2019: 697–702). These causes are evaluated within the scope of obsessive-compulsive and related disorders (OCD) in the Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5) classification (Singh & Veale, 2019: 131–135). Patients' preoccupations are often concentrated on the nose, eyes, hair, and skin. Excessive make-up, covering the body part related to clothes and accessories, spending a lot of time in front of the mirror or avoiding the mirror to avoid seeing the reflection, skin picking are the most frequently used repetitive behaviors (Ahluwalia et al., 2017: 193-197; Krebs et al., 2017: 71–75). Worries and repetitive behaviors lead to negative consequences such as negative emotions, low self-esteem, depressive symptoms, sensitivity to rejection, and suicide (Hong et al., 2019: 697–702; Singh and Veale, 2019: 131–135). It causes the person to drop out of work and school by leading to social isolation (Marron et al., 2020: 370-376). In modern society, individuals receive powerful messages that lead them to compare their appearance with others. Criticism of appearances by others, sexual jokes, internalized media images create individuals who see themselves as objects rather than subjects (Schaefer et al., 2018: 5-12). Self-objectification brings with it the belief that individual appearances can be improved with sufficient effort, and dealing with the body (Boursie, Gioia & Griffiths, 2020; Frisén & Berne, 2020: 68-76). Messages that lead to self-objectification are given with standard media images of men/women offered by social media. Social media users who comply with the standards are rewarded with likes and comments, and this rewarding triggers social comparison. While social comparison processes are the point of competition, they also affect the self-efficacy of individuals. The person who wants to maintain his/her self-efficacy will aim to be superior to others or to be perfect (Wang, Wang & Liu, 2018; Wittchen et al., 2013: 320-338). **Aim:** In this study, it was aimed to understand the factors associated with body dysmorphic disorder, self-objectification and competitive attitude in people who applied to dermatology clinics and the relationship between them. **Method:** In this cross-sectional study, 43 volunteers aged 18 years and older who applied to the dermatology outpatient clinic of Sakarya Training and Research Hospital in Sakarya, Turkey, between July 2022

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

and September 2022 were included. Body dysmorphic disorder, self-objectification and competitive attitude were evaluated with self-report scales. Participants were asked to fill in the “Personal Information Form”, which included questions about demographic information, social media usage, and cosmetic transaction history. Body Dysmorphic Disorder Screening-Self-Assessment Form was used to detect individuals with body dysmorphic disorder, Objectified Body Consciousness Scale was used to evaluate self-objectification, and Competitive Attitude Scale was used to measure competitiveness understanding. Study data were analyzed using IBM SPSS Statistics 25 software. In order to determine whether the research data are normally distributed, kurtosis and skewness values were examined. In order to determine whether there is a significant difference between the means of two independent groups, t-test was used for independent groups, and one-way analysis of variance was used to compare the means of more than two independent groups. The relationship between the scale and its subscales was analyzed by correlation analysis. In the analysis of the data, the significance value was accepted as $p < 0.05$. **Findings and Results:** According to the results of our study, both body dysmorphic disorder and self-objectification scores of women are significantly higher than men. This finding is also consistent with the results of studies showing that women have higher body dysmorphic disorder symptoms than men (Alghamdi et al., 2022: 2905–2912; Arabyat et al., 2022). It may be due to the fact that women in eastern societies care more about their physical appearance due to cultural reasons, and that they have more concerns about the body (Alghamdi et al., 2022: 2905–2912). The self-objectification seen in women in our sample is supported by the result of a study showing that women watch themselves more and experience body shame than men (Choma et al., 2010: 645–656). Spending more time in physical appearance-oriented social networks may reveal self-objectification behaviors such as increased attention to the body and constantly controlling one’s body (McLean et al., 2019: 1132–1140; Seekis & Barker, 2022: 268-275). In our study, the self-objectification and competitive attitude scores of the participants who edited their photos published on social media were significantly higher than the others. Exposure to media images of weak-looking, idealized women leads to body dissatisfaction and triggers self-objectification (Harper and Tiggemann, 2008: 649–657). Our sample, exposed to idealized beauty criteria via social media, may have objectified itself due to appearance concerns arising from comparison (Peker Dural et al., 2022: 33-58). As a result of self-objectification, he may have tried to correct more appearances in the photographs. In our study, body dysmorphic disorder scores of individuals who think that their physical appearance creates a psychological effect are significantly higher than those who do not. Psychiatric comor-

bidity in approximately one third of dermatology patients supports our study findings (Brohede et al., 2017: 1387-1394). 27.9% of our sample reported feeling anxious, 23.3% feeling depressed and 18.6% feeling stressed. According to the results of our study, as body monitoring increases, the symptoms of body dysmorphic disorder also increase. Being exposed to and internalizing social beauty standards causes the person to develop a belief that there is a defect in body parts and to increase his attention (Tod and Lavallee, 2010: 111-131). Frequent mirror checking of the part of the body perceived as lacking or defect may exacerbate body dysmorphic disorder. In our study, while the pleasure of competition increased, the symptoms of body dysmorphic disorder decreased; as the comparison increases, the symptoms of body dysmorphic disorder also increase. Comparing external appearance with others causes body dysmorphic disorder to increase by creating appearance concerns (Grogan, 2010: 757-765; Woodie and Fromuth, 2010: 318-321). Being in competition with others leads to more body dysmorphic disorder behaviors (mirror control, camouflage). Increasing body dysmorphic disorder behaviors exacerbate the symptoms, leading to more dissatisfaction, anxiety and sadness (Phillips et al, 2006: 77-87). These negative feelings may reduce our participants' pleasure from competition. It is observed that the severity of body dysmorphic disorder is high in individuals who apply to the dermatology outpatient clinic, and that monitoring and comparing their own body has a negative effect on the severity of body dysmorphic disorder. The beauty standards that exist in social media and the effort to adapt to these standards support the negative effect. In this context, dermatology patients, who are more frequently exposed to beauty standards through social media, are at risk for body dysmorphic disorder symptoms. For the success of treatment, factors that feed thought patterns including appearance concerns should be taken into account.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BENLİK SAYGISI DÜZEYLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ ⁽¹⁾

DETERMINATION OF UNIVERSITY STUDENTS' SELF-ESTEEM LEVELS

Derya ŞİMŞEKLİ BAKIRHAN¹, Kader ÖZTÜRK²

¹⁻²Ardahan Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ardahan / Türkiye

ORCID: 0000-0002-3904-951X¹, 0000-0003-0424-0143²

Öz: Amaç: Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesidir. **Yöntem:** Araştırma Mart-Nisan 2022 tarihleri arasında tanımlayıcı tipte yürütüldü. Araştırmanın evrenini Ardahan Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu 2021-2022 Eğitim Öğretim yılı Bahar dönemine kayıtlı aktif öğrenim gören 456 öğrenci oluşturdu. Araştırmanın örneklemini araştırmaya gönüllü olarak katılan 283 öğrenci oluşturdu. Araştırma verileri "Tanıtım formu" ve "Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği" ile toplandı. Araştırma verileri SPSS 26 paket programı ile analiz edildi. Veri analizinde sayı, yüzde, ortalama, çoklu regresyon analizi kullanıldı. **Bulgular:** Katılımcıların benlik saygısı puanı 20,123±5,31 olarak bulundu. Katılımcıların benlik saygılarına ilişkin yapılan regresyon analizinde temel değişken olarak ailenin ekonomik durumu, baba eğitim durumu ve bölümü isteyerek seçme durumu olarak belirlendi. Analiz sonucunda modelin anlamlı olduğu görüldü (F:2,448, p < 0,001). Adjusted R2 değeri 0.089 ve modelin açıklama gücü %8,9 olarak bulundu. **Sonuç ve Öneriler:** Araştırma sonucunda katılımcıların benlik saygılarının orta düzeyin üzerinde olduğu, benlik saygısının ekonomik durum, babanın eğitim düzeyi ve bölümü isteyerek seçme durumundan etkilendiği saptandı. Düşük benlik saygısı bireylerin gelecekle ilgili planlarına yön vermesinde ve çalışma hayatına başladığında rahat şekilde ilerlemesine engel olabilir. Bu nedenle üniversite okuyan öğrencilerde benlik saygısı ve etkileyen faktörleri, düşük benlik saygısını arttırmaya yönelik yapılabilecek girişimleri ortaya koyan daha fazla sayıda araştırmanın yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Benlik Saygısı, Öğrenci, Sağlık Hizmetleri Öğrencileri

Abstract: Aim: The aim of this study is to determine the self-esteem levels of university students and the factors affecting them. **Method:** The research was conducted in descriptive type between March-April 2022. The universe of the research consisted of 456 active students enrolled in the Spring semester of the 2021-2022 academic year at Ardahan University Vocational School of Health Services. The sample of the study consisted of 283 students who voluntarily participated in the research. Research data were collected with the "Introductory Form" and "Rosenberg Self-Esteem Scale". Research data were analyzed with SPSS 26 package program. Number, percentage, mean and multiple regression analysis were used in data analysis. **Results:** The self-esteem score of the participants was found to be 20.123±5.31. In the regression analysis of the participants' self-esteem, the main variables were determined as the economic status of the family, the educational status of the father, and the state of choosing the department willingly. As a result of the analysis, the model was found to be significant (F:2.448, p < 0.001). The adjusted R2 value was 0.089 and the explanatory power of the model was 8.9%. **Conclusion and Recommendations:** As a result of the research, it was determined that the self-esteem of the participants was above the medium level, and their self-esteem was affected by the economic status, education level of the father, and willingly choosing the department. Low self-esteem can prevent individuals from directing their plans for the future and progressing comfortably when they start working life. For this reason, it is thought that more studies should be conducted to reveal the self-esteem of university students and the factors affecting it, and the attempts that can be made to increase low self-esteem.

Keywords: Self-Esteem, Student, Healthcare Students

Doi: 10.17363/SSTB.2023/ABCD89/47.4

(1) Sorumlu Yazar, Corresponding Author: Derya ŞİMŞEKLİ BAKIRHAN, (Öğr. Gör., Lecturer), Ardahan Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Ardahan / Türkiye, deryasimsekli95@gmail.com, Geliş Tarihi / Received: 17.11.2022, Kabul Tarihi / Accepted: 25.03.2023, Makalenin Türü: Type of article (Araştırma-Uygulama/ Research-Application) Çıkar Çatışması / Conflict of Interest: Yok / None "Etik Kurul Raporu Var - (Ardahan Üniversitesi Bilimsel Yayın ve Etik Kurul Sayı: E-67796128-000-2200012666 Tarih: 21.04.2022 Ardahan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü Sayı: E-85766427-000-2200013030 Tarih: 25.04.2022)

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

GİRİŞ

İnsanlar, doğumla başlayıp ölümle sonuçlanan yaşam süreçleri içerisinde çeşitli evrelerden geçmektedir. Bu evreler bebeklik, çocukluk, ergenlik, erişkinlik ve yaşlılık olarak sınıflandırılabilir. Bu yaşam evrelerinin her birinin kendine ait özellikleri bulunmaktadır. Kişilik ve kimlik gelişiminin oturmayaya çalıştığı ergenlik dönemi aslında insan hayatının en zor evrelerinden biridir. Bunu zor kılan ise ergenlik dönemine birçok önemli konunun sığdırılmak durumunda kalınmasıdır. Ergenlik döneminde bireyler hayatlarının tamamına yön verecek belki de gelecekte mutlu veya mutsuz bir yaşantı sürmelerini sağlayan meslek seçiminin adımlarını atabilmek için okullarda birçok ders ve sınava tabi tutulmaktadır. İşte bu aşamada bireyin geleceğe bakışını, yaşantısını, başarı ve başarısızlık durumunu önemli düzeyde etkileyebilecek olan kavramlardan olan benlik ve benlik saygısı kavramları devreye girmektedir (Atak ve Çok, 2010: 39-50; Eryılmaz ve Mutlu, 2017:227-249).

Benlik kavramından ilk olarak William James 1890 yılında "The Principles of Psychology" isimli kitapta bahsetmiştir (Aslan Yılmaz, 2016:79-89). Benlik, bireyin kendisiyle ilgili algı, duygu, düşünce ve tutumdur. Kişinin kendini algılama ve kavrama biçimidir. Yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Birey kendini geliştirdiğinde ve gerçekleştirdiğinde ise benlik gelişmiş olur (Tözün, 2010:52-57).

Benlik maddesel, sosyal, ruhsal ve saf ego olarak dörde ayrılmaktadır (Aslan Yılmaz, 2016:79-89). Birey istediği bir hayatı sürdürüyorsa, fizyolojik, psikolojik, sosyal ve ekonomik anlamda rahat bir yaşantı sürüyorsa ve kendi içinde bu durum olumlu bir algı oluşturmuşsa benliğin gelişimi daha iyi durumda olmaktadır. Gerçek ile olması istenen yaşantı arasında fark yoksa bu durum olumlu bir algı oluşturup bireyin yüksek benlik saygısına sahip olmasını sağlar (Tözün, 2010:52-57).

Benlik saygısı, kısaca kişinin kendisiyle ilgili öz-değerlendirmesi olarak tanımlanabilir. Hayata bakış açısını yansıtan olumlu ve mutlu bir yaşantı sürmeyi sağlayan yaşamın önemli subjektif bir bileşenidir. Kişinin kendine, duygularına, düşüncelerine ve tutumuna olan olumlu algısı ve bakış açısıdır. Benlik saygısının yüksek olması kişinin kendisiyle ilgili olumlu düşüncelerini, benlik saygısının düşük olması ise kişinin kendisiyle ilgili olumsuz düşüncelerini yansıtmaktadır (Aguayo Westwood, 2021:232-245; Spector, 2020:410-421). Benlik saygısıyla ilgili çalışmalar incelendiğinde benlik saygısı yalnızlık (Güloğlu ve Kararırmak, 2010:73-88), öznel iyi oluş (Doğan, 2013:107-117), internet bağımlılığı, yaşam doyumu (Yalçın Çınar ve Mutlu, 2019:133-142), içselleştirilmiş damgalama, algılanan sosyal destek (Kök & Demir, 2017) ve psikolojik dayanıklılıkla ilişkilendirilmiştir (Öner, 2019:121-136). Bu araştırmanın

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

amacı üniversite öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesidir.

YÖNTEM

Araştırma Deseni, Evren ve Örneklem

Araştırma Mart-Nisan 2022 tarihleri arasında tanımlayıcı türde yürütüldü. Araştırmanın evrenini Ardahan Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu 2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Döneminde aktif kaydı bulunan 456 öğrenci oluşturdu. Bu meslek yüksekokulunda beş bölüm bulunmaktadır. Bölümler Yaşlı Bakımı, Çocuk Gelişimi, Tıbbi Sekreterlik, Tıbbi Görüntüleme ve Tıbbi Laboratuvardır. Araştırmanın örneklemini, araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 283 öğrenci (katılım oranı %62.06) oluşturdu.

Araştırma Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri Tanıtım Formu ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ile toplandı. Veriler Google formlar üzerinden oluşturulan anket formuyla sınıf ortamında çevirim içi olarak toplandı. Anket formları katılımcılara önceden oluşturulmuş olan Whatsapp grubu üzerinden iletildi.

Tanıtım formu, katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini sorgulayan yaş, cinsiyet, bölüm, sınıf, aile tipi, okuduğu bölümü isteyerek seçme durumu, ailenin ekonomik duru-

mu, anne ve baba eğitim durumunu sorgulayan toplam dokuz sorudan oluşmaktadır.

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Rosenberg tarafından 1965 yılında geliştirilmiştir (Rosenberg, 1965). Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği Çuhadaroğlu tarafından 1986'da yapılmıştır (Çuhadaroğlu, 1986). Toplam 63 madde ve 12 alt ölçekten oluşmaktadır. Ölçeğin ilk alt ölçeği benlik saygısını belirlemeye yöneliktir ve bu araştırmada ilk alt boyutu kullanılmıştır. Benlik saygısı ölçeğinde 10 madde bulunmaktadır. Ölçeğin değerlendirilmesi dördümlü likert tipte yapılmakta olup, "0-Çok doğru, 1-Doğru, 2-Yanlış ve 3-Çok yanlış" olarak yapılmaktadır. Ölçeğin 1, 2, 4, 6 ve 7. maddeleri ters yönde puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek minimum puan 0, maksimum puan ise 30'dur. Alınan puanın artması benlik saygısının arttığını göstermektedir. Ölçeğin geçerlilik güvenirlik çalışmasında Cronbach alpha 0.71 bulunmuştur (Çuhadaroğlu, 1986). Bu araştırmada ise Cronbach alpha 0.84 olarak bulundu.

Araştırma Verilerinin Değerlendirilmesi

Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde SPSS 26 (Statistical Package of Social Sciences) paket programı kullanıldı. Sayı, yüzde, ortalama ve regresyon analizi yapıldı. Verilerin normallığı için Skewness ve Kurtosis $\pm 1,5$ değerleri kullanıldı (George and Mallery,

2010). İstatistiksel olarak anlamlılık düzeyi için $p < 0,05$ değeri anlamlı kabul edildi.

Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırma öncesinde Ardahan Üniversitesi Bilimsel Yayın ve Etik Kurulu'ndan E-67796128-000-2200012666 sayılı etik kurul izni alındı. Ayrıca çalışma öncesi verilerin toplandığı kurumdan gerekli izinler alındı.

BULGULAR

Tablo 1'de katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine yer verildi. Buna göre katılımcıların yaş ortalamasının $20,89 \pm 2,133$ olduğu görüldü. Katılımcıların %52,3'ünün kadın, %32,2'sinin Yaşlı Bakım Bölümü öğrencisi, %51,2'sinin 1.sınıf, %69,3'ünün çekirdek ailede yaşadığı, %67,5'inin okuduğu bölümü isteyerek seçtiği, %49,5'inin babasının ilk ve ortaokul mezunu, %47,3'ünün annesinin okuryazar olmadığı, %71,4'ünün ailesinin ekonomik durumunun iyi olduğu saptandı.

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri ve Benlik Saygısı Puanları (N=283)

Değişkenler	n	%	Değişkenler	n	%
Cinsiyet			Baba eğitim durumu		
Kadın	148	52,3	Okuryazar değil	33	11,7
Erkek	135	47,7	Okuryazar	63	22,3
Bölüm			İlk ve ortaokul	140	49,5
Yaşlı bakım	91	32,2	Lise	42	14,8
Çocuk gelişimi	42	14,8	Üniversite	5	1,8
Tıbbi Sekreterlik	55	19,4			
Tıbbi görüntüleme	43	15,2			
Tıbbi laboratuvar	52	18,4			
Sınıf			Anne eğitim durumu		
1.sınıf	145	51,2	Okuryazar değil	134	47,3
2.sınıf	138	48,8	Okuryazar	45	15,9
Aile tipi			İlk ve ortaokul	88	31,1
Çekirdek aile	196	69,3	Lise	13	4,6
Geniş aile	76	26,9	Üniversite	3	1,1
Parçalanmış aile	11	3,9	Ailenin ekonomik durumu		
Okuduğunuz bölümü isteyerek mi seçtiniz?			İyi	28	9,9

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Evet	191	67,5	Orta	202	71,4
Hayır	92	32,5	Kötü	53	18,7
Yaş ($\bar{x} \pm SS$)	20,89 \pm 2,133				
Benlik saygısı puanı ($\bar{x} \pm SS$)	20,123 \pm 5,31				

Tablo 2’de Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği’ne verilen yanıtlar yer almaktadır. Buna göre katılımcıların “Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum.” sorusuna %55,5’i, “ Bazı olumlu özelliklerim olduğunu düşünüyorum.” sorusuna %53,7’si, “Ben de diğer insanların birçoğunun yapabildiği kadar bir şeyler yapabilirim.” sorusuna %53’ü, “Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim.” sorusuna %43,1’i, “Genel olarak kendimden memnunum.” sorusuna

%43,5’inin “Çok doğru” yanıtını verdiği saptandı. “Genelde kendimi başarısız bir kişi olarak görme eğilimindeyim.” sorusuna %52,3’ü, “Kendimde gurur duyacak fazla bir şey bulamıyorum.” sorusuna %48,8’inin, “ Bazen kesinlikle kendimin bir işe yaradığımı düşünüyorum.” sorusuna %38,9’unun, “Bazen kendimin hiç de yeterli bir insan olmadığımı düşünüyorum.” sorusuna %41’inin “Doğru” yanıtını verdiği saptandı.

Tablo 2. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeğine Verilen Yanıtlar (N=283)

Değişkenler	Çok yanlış		Yanlış		Doğru		Çok doğru	
	n	%	n	%	n	%	n	%
1. Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum.	8	2,8	17	6,0	101	35,7	157	55,5
2. Bazı olumlu özelliklerim olduğunu düşünüyorum.	2	0,7	14	4,9	115	40,6	152	53,7
3. Genelde kendimi başarısız bir kişi olarak görme eğilimindeyim.	31	11,0	49	17,3	148	52,3	55	19,4
4. Ben de diğer insanların birçoğunun yapabildiği kadar bir şeyler yapabilirim.	2	0,7	12	4,2	119	42,0	150	53,0
5. Kendimde gurur duyacak fazla bir şey bulamıyorum.	33	11,7	50	17,7	138	48,8	62	21,9
6. Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim.	8	2,8	33	11,7	120	42,4	122	43,1
7. Genel olarak kendimden memnunum.	9	3,2	30	10,6	121	42,8	123	43,5

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

8. Kendime karşı daha fazla saygı duyabilmeyi isterdim.	94	33,2	108	38,2	61	21,6	20	7,1
9. Bazen kesinlikle kendimin bir işe yaramadığımı düşünüyorum.	41	14,5	55	19,4	110	38,9	77	27,2
10. Bazen kendimin hiç de yeterli bir insan olmadığımı düşünüyorum.	36	12,7	59	20,8	116	41,0	72	25,4

Tablo 3’de benlik saygısı ile sosyo-demografik özellikler arasındaki çoklu regresyon analizine yer verildi. Katılımcıların benlik saygılarına ilişkin yapılan regresyon analizinde temel değişken olarak ailenin ekonomik durumu, baba eğitim durumu ve bölümü isteyerek seçme durumu olarak belirlendi. Analiz sonucunda modelin anlamlı olduğu

görüldü ($F:2,324$, $p < 0,001$). Adjusted R^2 değeri 0,089 ve modelin açıklama gücü %8,9 olarak bulundu. Katılımcıların benlik saygısı düzeylerinin ekonomik durum ($\beta = 3,495$), baba eğitim durumundan ($\beta = 7,804$) ve bölümü isteyerek seçme durumundan ($\beta = 1,378$) etkilendiği saptandı.

Tablo 3. Benlik Saygısı ile Sosyo-Demografik Özellikler Arasındaki Çoklu Regresyon Analizi

Değişkenler	β	SE	t	p	Adj. R^2	F
Sabit	20,044	1,603	12,503	$p < 0,001$	0,086	2,448
Yaş	0,049	0,147	0,336	0,737		
Cinsiyet						
Kadın ^a	-0,204	0,615	-0,331	0,741		
Erkek	0,00	-	-	-		
Sınıf						
1.sınıf ^b	0,435	0,704	0,619	0,537		
2.sınıf	0,00	-	-	-		
Bölüm						
Yaşlı bakımı	-0,235	0,925	-0,254	0,799		
Çocuk gelişimi	2,138	1,181	1,811	0,071		
Tıbbi sekreterlik	0,588	1,027	0,572	0,568		
Tıbbi görüntüleme	1,034	1,157	0,893	0,372		
Tıbbi laboratuvar ^a	0,00	-	-	-		

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Ailenin ekonomik durumu				
İyi	3,495	1,253	2,789	0,006
Orta	1,070	0,817	1,309	0,192
Kötü ^a	0,00	-	-	-
Aile tipi				
Çekirdek aile ^a	0,00	-	-	-
Geniş aile	-0,299	0,709	-0,421	0,674
Parçalanmış aile	-2,696	1,628	-1,656	0,099
Anne eğitim durumu				
Okuryazar değil ^a	0,00	-	-	-
Okuryazar	-0,859	0,929	-0,924	0,356
İlk ve ortaokul	-1,481	0,810	-1,828	0,069
Lise	-1,002	1,634	-0,613	0,540
Üniversite	1,212	3,538	0,343	0,732
Baba eğitim durumu				
Okuryazar değil ^a	0,00	-	-	-
Okuryazar	0,466	1,155	0,403	0,687
İlk ve ortaokul	1,662	1,058	1,572	0,117
Lise	2,387	1,334	1,789	0,075
Üniversite	7,804	2,970	2,628	0,009
Bölümü isteyerek seçme durumu				
Evet ^a	1,378	0,692	1,990	0,048
Hayır	0,00	-	-	-

^areferans değer

TARTIŞMA

Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri ve etkileyen faktörlerin incelendiği araştırmamız aşağıdaki şekilde literatürle tartışılmıştır. Üniversite öğrenciliği, bireylerin meslek hayatına atılmadan önce geçirilen iş yaşamı öncesi dönemdir. Bu dönemde birey-

ler gelecekleriyle ilgili hayaller kurar ve okuduğu bölüme ilişkin mesleğe başlamaya ilgili birçok düşünceye sahip olur. Bu düşüncelerin şekillenmesinde, öğrencilik dönemlerinin başarı ile bitirilmesinde ve mesleğe başlarken benlik saygısı yüksek olan öğrencilerin daha rahat, düşük düzeyde kaygılı ve umutlu olabileceği düşünülmektedir. Araştırmamızda öğrencilerin benlik saygısı puanı $20,123 \pm 5.31$

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

olarak bulunmuştur. Benlik saygısı ölçeğinden alınabilecek minimum ve maksimum puanlar düşünüldüğünde öğrencilerin benlik saygılarının orta düzeyde olduğu söylenebilmektedir. Araştırmamıza benzer şekilde yapılan bir çalışmada öğrencilerin benlik saygılarının orta düzeyde olduğu görülmüştür (Tekir vd., 2018:15-21). 236 hemşirelik öğrencisinin benlik saygısı ve boyun eğici davranışlarının incelendiği bir çalışmada öğrencilerin benlik saygısı yüksek düzeyde bulunmuş, benlik saygısı ile boyun eğici davranışlar arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu bildirilmiştir (Torun vd., 2012:399-404). 1295 lisans öğrencisinin katıldığı çalışmada öğrencilerin benlik saygılarının yüksek düzeyde olduğu görülmüştür (Erpalabiyik, 2019:228-243).

Araştırmamızda yaş ve sınıfın benlik saygısı puanlarını etkilemediği tespit edilmiştir. Araştırmamızın aksine yapılan bir çalışmada yaş ve sınıfın benlik saygısını etkilediği bildirilmiştir (Özdayı, 2019:69-80). Araştırmamıza benzer şekilde yapılan bir çalışmada benlik sayısının yaşa göre farklılaşmadığı saptanmıştır (Erpalabiyik, 2019:228-243).

Araştırmamızda benlik saygısının cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmektedir. Araştırmamıza benzer şekilde yapılan birkaç çalışmada benlik saygı düzeyinin cinsiyete göre değişmediği görülmektedir (Karademir vd., 2010:653-674; Serin vd., 2010:449-452; Torun vd., 2012:399-404). Araştırmamızın

aksine 285 hemşirelik öğrencisi ile yapılan bir çalışmada kadın öğrencilerin benlik saygılarının erkek öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür (Saygılı vd., 2015:1-8). Yapılan diğer çalışmalarda da benzer şekilde kadın öğrencilerin benlik saygılarının erkek öğrencilerden yüksek olduğu görülmüştür (Erpalabiyik, 2019:228-243; Tekir vd., 2018:15-21). Literatür incelemesi sonucunda kadınların benlik saygılarının erkeklerden yüksek olduğu sonucuna varılabilir. Bu sonuçta özellikle kadının daha fazla sorumluluk üstleniyor olması ve anne rolünün büyük önem taşıdığı düşünülmektedir.

Araştırmamızda benlik saygısının ailenin ekonomik durumundan etkilendiği görülmüştür. Buna göre ailesinin ekonomik düzeyi iyi olan bireylerin benlik saygısı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yapılan bir çalışmada araştırmamıza benzer şekilde gelir durumunun benlik saygısı üzerinde anlamlı derecede etkili olduğu görülmüştür (Tekir vd., 2018:15-21). Bu sonucun ekonomik açıdan iyi oluşun psikolojiyi rahatlatması ve bundan kaynaklı kendini daha saygın hissetmekle ilişkili olabileceği düşünülebilir.

Ataerkil toplumlarda baba egemen bir anlayış söz konusudur. Evle veya aile içindeki bireylerin hayatlarıyla ilgili her türlü kararın alınmasında karar babaya bırakılmış ve son söz babaya verilmiştir. Araştırmanın yapıldığı ülkede de ataerkil bir anlayış söz konusu

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

olması kaynaklı olduğu düşünülen bir araştırma sonucuna rastlanmıştır. Araştırmamızda babanın eğitim durumunun benlik saygısını etkilediği görüldü. Baba eğitim durumu üniversite olan öğrencilerin benlik saygısı düzeylerinin diğer öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğu görüldü. Bu sonucun Tekir ve ark., (2018) yaptığı babanın çalışma durumuyla benlik saygısı puanları arasında farklılaşma olduğunu gösteren çalışma ile benzerlik gösterdiği söylenebilir (Tekir vd., 2018:15-21).

Araştırmamızda bölümü isteyerek seçme durumunun benlik saygısını etkilediği görüldü. İsteddiği bölümü okuyan öğrencilerin benlik saygılarının, diğer öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğu görüldü. Araştırmamıza benzer şekilde 387 Eğitim Fakültesi öğrencisi ile yapılan bir çalışmada bölüme yönelik tutumun benlik saygısını etkilediği görülmüştür (Özgündür ve Duatepe Paksu, 2017:111-125).

SONUÇ

Araştırma sonucunda katılımcıların benlik saygılarının orta düzeyin üzerinde olduğu, benlik saygısının ekonomik durum, babanın eğitim düzeyi ve bölümü isteyerek seçme durumundan etkilendiği saptandı. Düşük benlik saygısı bireylerin gelecekle ilgili planlarına yön vermesinde ve çalışma hayatına başladığında rahat şekilde ilerlemesine engel ola-

bilir. Bu nedenle üniversite okuyan öğrencilerde benlik saygısı ve etkileyen faktörleri, düşük benlik saygısını arttırmaya yönelik yapılabilecek girişimleri ortaya koyan daha fazla sayıda araştırmanın yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Yazar Katkısı: Araştırma fikri: DŞB, Tasarım: DŞB, Veri toplama: DŞB, KÖ, Analiz ve yorum: DŞB, KÖ, Literatür taraması: DŞB, KÖ, Yazma: DŞB, KÖ

Teşekkür

Yazarlar araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden tüm öğrencilere teşekkür eder.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

KAYNAKÇA

AGUAYO WESTWOOD, P., (2021). Self-Respect and the Justification of Rawlsian Principles of Justice, Ethics and Social Welfare, 15(3): 232-245

ASLAN Y.H., (2016). Bir Derleme: Benlik Kavramı İlişkin Bazı Yaklaşımlar ve Tanımlamalar, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 48,79-89

ATAK, H., ÇOK, F., (2010). İnsan Yaşamında Yeni Bir Dönem: Beliren Yetişkinlik. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 1(2010): 39-50

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

ÇUHADAROĞLU, F., (1986). Adolesanlarda Benlik Saygısı, Hacettepe Üniversitesi, Uzmanlık Tezi

DOĞAN, T., (2013). An Examination of The Relationships Between Self-Esteem and Subjective Well-Being. Pamukkale University Journal of Education, 33(Ocak):107–117, <https://doi.org/10.9779/puje434>

ERPALABIYİK, B., (2019). Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri ile Benlik Saygısı ve Özgüven Alguları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 5(15):228–243

ERYILMAZ, A., MUTLU, T., (2017). Yaşam Boyu Gelişim Yaklaşımı Perspektifinden Kariyer Gelişimi Ve Ruh Sağlığı, Psikiyatride Guncel Yaklaşımlar - Current Approaches in Psychiatry, 9(2): 227–249

<https://doi.org/10.18863/pgy.281802>

GEORGE, D., MALLERY, M., (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference. Boston: Pearson

GÜLOĞLU, B., KARAIRMAK, Ö., (2010). Üniversite Öğrencilerinde Yalnızlığın Yordayıcısı Olarak Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlık. Ege Eğitim Dergisi, 11(2):73–88

KARADEMİR, T., DÖŞYILMAZ, E., ÇOBAN, B., KAFKAS, E., (2010). Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Özel Yetenek Sınavına Katılan Öğrencilerde Benlik Saygısı ve Duygusal Zeka. Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(2):653–674

KÖK, H., DEMİR, S., (2017). Şizofreni ve Bipolar Bozukluğu Olan Hastalarda İçselleştirilmiş Damgalanma, Benlik Saygısı ve Algılanan Sosyal Destek, Cukurova Medical Journal, 43(1):99-106, <https://doi.org/10.17826/cumj.340622>

ÖNER, Ç., (2019). Genç Yetişkin Egzersiz Liderlerinin Benlik Saygıları ve Psikolojik Dayanıklılıklarının İncelenmesi, Spor Eğitim Dergisi, 3(2):121–136

ÖZDAYI, N., (2019). Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısının Bazı Demografik Bilgilere Göre İncelenmesi, Spor Eğitim Dergisi, 3(1):69–80

ÖZGÜNDÜR, S., DUATEPE PAKSU, A., (2017). Üniversite Öğrencilerinde Benlik Saygısı Düzeyine Göre Akademik Başarıyı Yordayan Değişkenler, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 7(48):111–125

ROSENBERG, M., (1965). Rosenberg Self-Esteem Scale (RSE), Society and The Adolescent Self-image, Princeton, NJ: Princeton University Press

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

SAYGILI, G., KESERCİOĞLU, T., KIRIKTAŞ, H., (2015). Eğitim Düzeyinin Benlik Saygısı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi, Turkish International Journal of Special Education and Guidance & Counseling, 4(1):1-8

SERİN, N. B., SERİN, O., ŞAHİN, F.S., (2010). Factors Affecting The Locus of Control of The University Students, Procedia - Social and Behavioral Sciences, 2(2):449-452, <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.041>

SPECTOR, E., (2020). Public Reason As A Social Basis of Self-Respect, Journal of Social Philosophy, 51(3): 410-421

TEKİR, Ö., YAŞAR, Ö., ÇEVİK, C., DİKOĞLU, M., ÖZSEZER KAYMAK, G., (2018). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Depresyon ve Benlik

Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi, Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 8(1):15-21

TORUN, S., ARSLAN, S., NAZİK, E., AKBAŞ, M., ALÇIN, S.Ö., (2012). Hemşirelik Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Boyun Eğici Davranışlarının İncelenmesi, Cumhuriyet Tıp Dergisi, 34(34): 399-404, <http://dx.doi.org/10.7197/1305-0028.1279>

TÖZÜN, M., (2010). Benlik Saygısı, Actual Medicine, 4(4):52-57

YALÇIN ÇINAR, Ç., MUTLU, E., (2019). İnternet Bağımlılığının Benlik Saygısı, Dikkat, Gelişmeleri Kaçırma Korkusu, Yaşam Doymu ve Kişilik Özellikleri ile İlişkisi, Bağımlılık Dergisi, 20(3):133-142

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: The concept of self was first mentioned by William James in 1890 in the book named “The Principles of Psychology” (Aslan Yılmaz, 2016:79-89). Self is the individual’s perception, emotion, thought and attitude about himself. It is a way of perceiving and comprehending one’s self. It is a lifelong process. When the individual develops and realizes himself, the self becomes developed (Tözün, 2010:52-57). The self is divided into four as material, social, spiritual and pure ego (Aslan Yılmaz, 2016:79-89). If the individual leads the life he wants, if he leads a comfortable life in physiological, psychological, social and economic terms, and if this situation creates a positive perception in himself, the development of the self is in a better condition. If there is no difference between the reality and the desired experience, this situation creates a positive perception and enables the individual to have high self-esteem (Tözün, 2010:52-57). Self-esteem can be briefly defined as one’s self-evaluation of oneself. It is an important subjective component of life that allows to lead a positive and happy life that reflects the perspective of life. It is the positive perception and perspective of one’s self, feelings, thoughts and attitude. High self-esteem reflects positive thoughts about oneself, while low self-esteem reflects negative thoughts about oneself (Aguayo Westwood, 2021:232-245; Spector, 2020:410-421). When studies on self-esteem are examined, self-esteem is loneliness (Güloğlu & Kararımak, 2010:73-88), subjective well-being (Doğan, 2013:107-117), internet addiction, life satisfaction (Yalçın Çınar & Mutlu, 2019:133-142) has been associated with internalized stigma, perceived social support (Kök & Demir, 2017) and resilience (Öner, 2019:121-136).

Aim: The aim of this study is to determine the self-esteem levels of university students and the factors affecting them. **Method:** The research was conducted in a descriptive manner between March and April 2022. The universe of the research consisted of 456 students who were actively enrolled in Ardahan University Vocational School of Health Services in the 2021-2022 Academic Year Spring Semester. There are five departments in this vocational school. The departments are Aged Care, Child Development, Medical Secretariat, Medical Imaging and Medical Laboratory. The sample of the study consisted of 283 students (participation rate 62.06%) who voluntarily agreed to participate in the study. Research data were collected with the Introduction Form and the Rosenberg Self-Esteem Scale. The data were collected online in the classroom environment with a questionnaire created on Google forms. Questionnaire forms were sent to the participants via the pre-created Whatsapp group. **Results:** The socio-demographic characteristics of the participants were included. Accordingly, the mean age of the participants

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

was 20.89 ± 2.133 . 52.3% of the participants were women, 32.2% were students of the Department of Elderly Care, 51.2% were first graders, 69.3% were living in a nuclear family, 67.5% had chosen the department they studied voluntarily, 49.5% were primary and secondary school graduates of their fathers. It was determined that the mothers of 47.3% were illiterate and the economic status of the families of 71.4% was good. Responses to the Rosenberg Self-Esteem Scale are included. According to this, 55.5% of the participants to the question “I find myself as valuable as other people”, 53.7% to the question “I think I have some positive features”, “I can do as much as most other people can do.” It was determined that 53% gave the answer to the question “I have a positive attitude towards myself”, 43.1% to the question “I am generally satisfied with myself”, and 43.5% to the question “Very correct”. 52.3% to the question “I tend to see myself as an unsuccessful person in general”, 48.8% to the question “I can’t find much to be proud of in myself.” It was determined that 38.9% of the participants gave the “Correct” answer to the question “Sometimes I think that I am not a sufficient person at all”. Multiple regression analysis between self-esteem and socio-demographic characteristics was included. In the regression analysis on the self-esteem of the participants, the economic status of the family, the educational status of the father and the state of choosing the department voluntarily were determined as the main variables. As a result of the analysis, the model was found to be significant ($F:2.324$, $p < 0.001$). The adjusted R^2 value was 0.089 and the explanatory power of the model was 8.9%. It was determined that the self-esteem levels of the participants were affected by the economic status ($\beta = 3.495$), the father’s educational status ($\beta = 7.804$), and the willingness to choose the department ($\beta = 1.378$). **Conclusions:** As a result of the research, it was determined that the self-esteem of the participants was above the medium level, and their self-esteem was affected by the economic status, education level of the father, and willingly choosing the department. Low self-esteem can prevent individuals from directing their plans for the future and progressing comfortably when they start working life.

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE LEVEL OF ETHICAL SENSITIVITY OF ELDERLY CARE STUDENTS AND THEIR ATTITUDES TO THE ELDERLY ⁽¹⁾

YAŞLI BAKIMI ÖĞRENCİLERİNİN ETİK DUYARLILIK DÜZEYLERİ İLE YAŞLILARA YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Derya ŞİMŞEKLİ BAKIRHAN

Ardahan University, Vocational School of Health Services, Ardahan / Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-3904-951X

Öz: Amaç: Araştırma, yaşlı bakımı öğrencilerinin etik duyarlılıkları ile yaşlılara yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapıldı. Yöntem: Araştırma, bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 74 öğrenci ile tanımlayıcı ilişki arayıcı türde gerçekleştirildi. Araştırma verileri, öğrenci tanıtım formu, ahlaki duyarlılık anketi (MSQ) ve Kogan'ın yaşlılara karşı tutum ölçeği (KAOP) ile toplandı. **Bulgular:** Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.24±1.4'tür. KAOP toplam puanı 102.81±60.04 ve MSQ toplam puanı 60.04±26.51 olarak saptandı. **Sonuç:** Araştırma sonucunda öğrencilerin etik duyarlılık düzeylerinin yüksek, yaşlılara yönelik tutumlarının olumlu olduğu belirlendi. Öğrencilerin etik duyarlılıkları ile yaşlılara yönelik tutumları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu görüldü. Yaşlılığa yönelik olumlu tutum geliştirmek, yaşlıya yönelik olumsuz çağrışımların önüne geçmek ve yaşlıya hizmet verecek profesyonellerin eğitiminde, sağlık hizmeti sunacak yaşlı bakımı öğrencilerinin eğitiminde etik duyarlılığın artırılması için oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Ahlaki Duyarlılık, Tutum, Gerontoloji, Sağlık Hizmetleri Öğrencileri

Abstract: Aim: The study was conducted to determine the relationship between the ethical sensitivities of aged care students and their attitudes towards the aged. Method: The research was conducted in a descriptive relationship-seeking type with 74 students studying at a state university. Research data were collected with student introduction form, moral sensitivity questionnaire (MSQ), and Kogan's attitude towards old people scale (KAOP). **Results:** The mean age of the students participating in the research is 21.24±1.4. KAOP total score was 102.81±60.04 and MSQ total score was 60.04±26.51. **Conclusion:** As a result of the study, it was determined that the students' ethical sensitivity levels were high, and their attitudes towards the elderly were positive. It was observed that there was a moderate positive correlation between students' ethical sensitivities and their attitudes towards the elderly. It is very important to develop a positive attitude towards old age, to prevent negative connotations against the elderly, and to increase ethical sensitivity in the training of professionals who will serve the elderly, in the training of elderly care students who will provide health care services in the future.

Keywords: Moral Sensitivity, Attitude, Gerontology, Health Occupations Students

Doi: 10.17363/SSTB.2023/ABCD89/47.5

(1) Sorumlu Yazar, Corresponding Author: Derya ŞİMŞEKLİ BAKIRHAN, (Öğr. Gör., Lecturer), Ardahan University, Vocational School of Health Services, Ardahan / Türkiye, deryasimsekli95@gmail.com, Geliş Tarihi / Received: 23.11.2022, Kabul Tarihi/ Accepted: 26.03.2023, Makalenin Türü: Type of article (Araştırma-Uygulama/ Research-Application) Çıkar Çatışması / Conflict of Interest: Yok / None "Etik Kurul Raporu Var – (Ardahan Üniversitesi Bilimsel Yayın ve Etik Kurul Sayı: E-67796128-000-2100014390 Tarih: 30.06.2021 Ardahan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü Sayı: E-85766427-299-2100016039 Tarih: 17.07.2021)

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

INTRODUCTION

Ethics is a concept that provides an orientation to what is right and good within the framework of certain values and judgments. The concept of ethics is an indispensable element of healthcare services (Kahriman and Yeşilçiçek, 2017:111-121; Ohnishi et al., 2019:1473-1483). Since people are at the center of health services, holistic treatment, and care services should be provided. Ethical principles should be taken into account in all transactions and communications to be applied while performing these services and should act by these principles. To act in line with ethical principles, an individual's ethical sensitivity level must be high. Ethical sensitivity is the ability to perceive what is morally right and to distinguish what is right, even in the presence of more than one confusing situation (Kahriman and Yeşilçiçek, 2017:111-121). In this sense, it is expected that the ethical sensitivity of health professionals, especially those who provide health services, is high. It is thought that healthcare professionals with high ethical sensitivity can provide better quality and professional care and service (Kahriman and Yeşilçiçek, 2017:111-121; Ohnishi et al., 2019:1473-1483; Paslı Gürdoğan vd., 2018:147-154). In the provision of health services, it should be ensured that everyone receives services equally and fairly, regardless of situations that may cause

privileges such as language, religion, race, educational status, financial situation, age. By providing the benefit of the individual, actions that harm him should be avoided. The privacy of the individual must be protected, respected, and acted in a manner worthy of human dignity in any undertaking (Paslı Gürdoğan vd., 2018:147-154). Ethical sensitivity and ethical principles gain more importance when providing services to elderly individuals. Because older adults need more care than other individuals. As the elderly struggle with many aging and chronic diseases, their care needs increase, which increases hospitalization and lengthens hospital stays. At this point, health workers have important duties (Ümmügülüm, 2017:173-194).

As in the world, the proportion of the elderly population is increasing rapidly in Turkey. The main reason for the increase in the elderly population is the prolongation of life expectancy and the decrease in birth rates. According to 2019 data, the elderly population around the world constitutes 9.3% of the general population (TUIK, 2020). Considering the rate of elderly population in our country, it was seen that it is 9.5% in 2020. According to population projections, the elderly population is expected to be 16.3% in 2040 and 22.6 in 2060 (TUIK, 2020). The increase in the elderly population means that the need for professions that will serve the elderly will

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

increase (Zisberg et al., 2015:193-201). The increase in the elderly population also increases the need for health services. Old age is a period of life that creates negative connotations for many people. In this period of life, it is very important to provide appropriate care and service to individuals (Ayaz Alkaya and Birimoğlu Okuyan, 2017:43-52). But unfortunately, there are many studies showing that there are negative attitudes and thoughts towards the elderly (Köse vd., 2015:145-151; Rathnayake et al., 2016:439-444; Bleijenbergh, 2012:1-8; Adibelli vd., 2013:2-8). While the elderly population is in such a rapid increase and there are various physiological, psychological, and social problems in old age, these negative attitudes and thoughts will prevent the elderly individuals from receiving good care and service (Köse vd., 2015:145-151). Negative attitudes towards aging can also lead to ethically inappropriate choices, wrong behaviors, and thoughts (Tosun, 2018:316-321). It is thought that there is a possibility of negative attitudes towards the elderly, especially in people with low ethical sensitivity. In the literature review, no study was found that examined the relationship between ethical sensitivity and attitudes towards the elderly in domestic and international studies. It is thought that the attitude towards aging and the elderly can change positively by increasing ethical sensitivity. Our study will bring

this into view and contribute to the literature in this sense.

AIM

This research was conducted in a descriptive and relationship-seeking type to examine the relationship between the ethical sensitivity levels of aged care students and their attitudes towards the elderly.

Research questions:

- What is the level of ethical sensitivity and attitude towards the elderly in aged care students?
- What are the factors affecting the ethical sensitivity and attitude levels of elderly care students?
- Is there a significant relationship between the ethical sensitivities of aged care students and their attitudes towards the aged?

MATERIAL and METHOD

Design and Setting

This descriptive study was conducted with students studying at the aged care services department of a state university between 30 June and 15 July 2021.

Sampling

The universe of the study consisted of 95 students enrolled in the department in 2020-

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

2021. The sample size of the study was calculated was 77 with 5% error and 95% confidence interval with the Sample Size Calculator program 74 students who voluntarily accepted to participate in the research formed the sample of the research. The rate of participation in the research is 77.89%.

Measurement

Study data were collected with student introduction form, moral sensitivity questionnaire (MSQ), and Kogan's attitude towards old people scale (KAOP). Data were collected by online survey method. Questionnaires were created by the researcher via Google Forms and sent to the participants via Whatsapp groups. Participants who voluntarily agreed to participate in the study could access the questionnaire after clicking the link sent from the Whatsapp group and giving their consent.

Data Collection Form

The student introduction form: It was consists of 12 questions created by scanning the literature to determine the socio-demographic characteristics of the students. There are questions in the form that question age, gender, class, graduated high school, education level of mother and father, family type and income level, social security of the family, being an elderly person in the family and requesting a department.

MSQ: It was developed by Lutzen in 1994 to measure the moral sensitivity of nurses. The Turkish adaptation of the scale was made by Hale Tosun in 2005 (Tosun, 2018:316-321). Tosun adapted the validity and reliability of the scale with 180 healthcare professionals in 2018 (Tosun, 2018:316-321). The scale is scored in a 7-point Likert type, with 1 = I totally agree, 7 = I totally disagree. A minimum of 30 and a maximum of 210 points can be obtained from the scale. High scores on the scale indicate low ethical sensitivity, and low scores indicate high ethical sensitivity. The scale consists of thirty items and six sub-dimensions. The sub-dimensions of the scale are autonomy (10, 12, 15, 16, 21, 24, 27), benevolence (2, 5, 8, 25), holistic approach (1, 6, 18, 29, 30), conflict (9, 11, 14), practice (4, 17, 20, 28), and orientation (7, 13, 19, 22)¹³. In the validity and reliability study of the scale in 2005, the Cronbach alpha value was found to be 0.84 (Tosun, 2018:316-321). In this study, the Cronbach's alpha value was found to be 0.92.

KAOP: It was developed by Nathan Kogan in 1961 to assess people's attitudes towards the elderly. The Turkish validity and reliability of the scale was done by Kılıç and Adıbelli in 2011. This scale, which normally includes 17 positive and 17 negative statements, was reduced to 13 positive and 13 negative statements after its Turkish validity and reliability.

An increase in the total score indicates a positive attitude towards the elderly. The Cronbach's alpha value of the scale was found to be 0.82 (Kiliç and Adibelli, 2011:602-608). In this study, Cronbach's alpha was found to be 0.76.

Ethical Considerations

Ethics committee permission and institutional permission were obtained from the school where the study was conducted before the study. Students who wanted to participate in the study gave their consent for participation by clicking on the questionnaires and choosing yes.

Data Analysis

The data obtained from the study were evaluated using the IBM SPSS 26 (Statistical Package for the Social Sciences) program.

Numbers and percentages were given for categorical variables, and mean and standard deviation were given for continuous variables. Skewness and Kurtosis ± 2 values were used for the normality of the data (George and Mallery, 2010).

RESULTS

The mean age of the students was 21.24 ± 1.4 . 68.9% of the students were female, 51.4% were second year students, 33.8% were vocational and technical high school graduates, 70.3% of mother education level were literate or illiterate, 41.9% of them had their father's education level in high school. It was determined that 82.4% of them lived in a nuclear family, 51.4% had a bad family income, 51.4% had no social security, and 63.5% chose the elderly care department willingly (Table 1).

Table 1. Socio-Demographic Characteristics of the Students (N=74)

Variables	Categories	n	%
Gender	Woman	51	68.9
	Man	23	31.1
Class	1st Class	36	48.6
	2. Class	38	51.4
Graduated high school	Normal high school	10	13.5
	Anatolian High School	23	31.1
	Vocational and technical high school	25	33.8
	Imam Hatip High School	12	16.2
	Private high school/college	4	5.4

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Mother education level	Literate/non-literate	52	70.3
	Middle school	17	23.0
	High school	5	6.8
Father's education level	Literate/non-literate	28	37.8
	Middle school	31	41.9
	High school	13	17.6
	University	2	2.7
Family type	Nuclear family	61	82.4
	Extended family	13	17.6
Family income level	Income<expense	38	51.4
	Income=expense	31	41.9
	Income>expense	5	6.8
Social security of the family	Available	36	48.6
	None	38	51.4
The state of choosing the department willingly	Yes	47	63.5
	No	27	36.5
Age	21.24±1.4		

The mean KAOP score was 102.81 ± 60.04 and the MSQ total score average was 60.04 ± 26.51 . The MSQ sub-dimension mean score was detected 12.89 ± 7.05 in the autonomy sub-dimension, 8.98 ± 4.89 in the bene-

volence sub-dimension, 8.28 ± 3.71 in the holistic approach sub-dimension, 7.83 ± 4.64 in the conflict sub-dimension, 8.63 ± 5.19 in the practice sub-dimension, and 6.47 ± 3.13 in the orientation sub-dimension (Table 2).

Table 2. Mean Scores of KAOP, MSQ and Sub-Dimensions of Students

Scale and sub-dimensions	Mean	SD	Min	Max
KAOP Total Score	102.81	60.04	81	151
MSQ Total Score	60.04	26.51	30	150
Autonomy	12.89	7.05	7	36
Benevolence	8.98	4.89	4	20
Holistic approach	8.28	3.71	5	25

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Conflict	7.83	4.64	3	17
Practice	8.63	5.19	4	28
Orientation	6.47	3.13	4	20

When comparing the KAOP, MSQ, and sub-dimension scores of the students according to their socio-demographic characteristics, the difference between the conflict and practice sub-dimension scores according to gender was statistically significant ($p < 0.05$). There

was no statistically significant difference between age, class, family type, family income, and the state of choosing the department willingly, and the mean of KAOP, MSQ and sub-dimensions ($p > 0.05$)(Table 3).

Table 3. Comparison of KAOP, MSQ and Sub-Dimension Scores by Socio-Demographical Characteristics

Characteristic	KAOP X±SD	MSQ X±SD	Autonomy X±SD	Benevolence X±SD	Holistic Approach X±SD	Conflict X±SD	Practice X±SD	Orientation X±SD	
Gender	Female	105.08±13.23	65.33±26.78	13.82±7.11	9.78±4.91	8.96±3.99	8.68±4.87	9.70±5.46	6.94±3.31
	Male	97.78±11.11	48.30±22.31	10.82±6.58	7.21±4.28	6.78±2.46	5.95±3.50	6.26±3.62	5.43±2.44
	Test	t=2.30	t=2.66	t=1.71	t=2.16	t=2.41	t=2.41	t=2.72	t=1.94
	p	p=0.70	p=0.16	p=0.68	p=0.24	p=0.11	p<0.001	p=0.02	p=0.24
Class	1. Class	100.94±11.84	62.92±24.28	13.47±7.13	9.22±4.73	8.61±3.26	8.25±4.51	9.38±5.03	6.52±2.73
	2. Class	104.58±13.92	57.26±28.51	12.34±7.02	8.76±5.01	7.97±4.11	7.44±4.79	7.92±5.31	6.42±3.51
	Test	U=-1.21	U=-1.41	U=-0.99 p=0.31	U=-0.74	U=-1.46	U=-0.82 p=0.40	U=-1.63	U=-0.81
	p	p=0.22	p=0.15		p=0.45	p=0.14		p=0.10	p=0.41
Family type	Nuclear family	102.67±13.09	59.95±26.55	12.91±7.29	9.19±4.93	8.18±3.72	7.75±4.55	8.34±4.94	6.54±3.23
	Extended family	103.46±13.46	60.46±27.41	12.76±6.00	8.00±4.47	8.76±3.76	8.23±5.24	10.00±6.27	6.15±2.73
	Test	U=-0.29	U=-0.14	U=-0.13	U=-1.00	U=-0.47	U=-0.11 p=0.90	U=-0.47	U=-0.34
	p	p=0.76	p=0.88	p=0.89	p=0.31	p=0.63		p=0.63	p=0.72
Family income status	Bad	104.03±14.42	61.63±25.39	13.31±7.26	9.05±5.15	8.68±3.58	8.05±4.85	9.13±5.10	6.21±2.65
	Middle	101.71±11.29	59.39±29.43	12.93±7.25	9.03±4.79	7.80±3.99	7.67±4.51	8.29±5.55	6.87±3.79
	Good	100.40±13.01	52.00±16.17	9.40±2.60	8.20±3.19	8.20±3.11	7.20±4.71	7.00±3.74	6.00±2.12
	Test	K=0.31	K=0.58	K=1.14 p=0.56	K=0.16	K=1.82	K=0.09 p=0.95	K=1.14	K=0.11
	p	p=0.85	p=0.74		p=0.92	p=0.40		p=0.56	p=0.94

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

The state of choosing the department willingly

Yes	103.21±13.27	61.51±27.08	12.89±6.94	9.12±4.80	8.38±3.70	8.27±4.79	8.68±5.29	6.82±3.45
No	102.11±12.71	57.48±25.80	12.88±7.36	8.74±5.00	8.11±3.78	7.07±4.35	8.55±5.12	5.85±2.41
Test	U=-0.16	U=-0.65	U=-0.24 p=0.80	U=-0.60	U=-0.62	U=-1.03 p=0.30	U=-0.03	U=-1.03
p	p=0.86	p=0.51		p=0.54	P=0.53		p=0.97	p=0.30

Age	102.81±12.99	60.04±26.51	12.89±7.05	8.98±4.84	8.28±3.71	7.83±4.64	8.63±5.19	6.47±3.13
Test	r=0.049	r=0.090	r=0.045	r=0.047	r=0.003	r=0.090	r=-0.002	r=0.209
p	p=0.677	p=0.445	p=0.704	p=0.689	p=0.098	p=0.448	p=0.988	p=0.074

t= Independent Samples t Test, U= Man Whitney U Test, K= Kruskal Wallis Test, r= Spearman Correlation Analysis It was determined that there was a positive correlation at p<0.01 level between KAOP and MSQ total

score and autonomy, benevolence, holistic approach, conflict and practice sub-dimension, and a positive correlation at p<0.05 level in the orientation sub-dimension (Table 4).

Table 4. Students' KAOP, MSQ and Sub-Dimension Correlation Analysis

	1	2	3	4	5	6	7	8
1.KAOP general	1							
2.MSQ general	.458**	1						
3.Autonomy	.426**	.864**	1					
4.Benevolence	.467**	.853**	.683**	1				
5.Holistic Approach	.413**	.848**	.732**	.655**	1			
6.Conflict	.360**	.826**	.615**	.700**	.764**	1		
7.Practice	.402**	.877**	.778**	.670**	.704**	.642**	1	
8.Orientation	.282*	.743**	.781**	.584**	.683**	.528**	.623**	1

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

*The Correlation is Significant at the 0.05 Level. ** The Correlation is Significant at the 0.01 Level.

DISCUSSION

Old age is a period of life in which the individual needs attention and care in terms of physiological, psychological, social and economic aspects. Changes in cells in the whole body during old age, decrease in cellular production events and increase in destruction events can cause various health problems and diseases. These problems and diseases can also cause the individual to have a negative experience in terms of psychological, social and economic aspects. Old age is the period when the individual needs care and attention the most. In this period of life, health workers also have important duties (Biçer, 2016:577). The quality of care and services will increase with a positive attitude and ethical sensitivity towards the elderly.

In this study, it was seen that the ethical sensitivity score of the elderly care students was 60.04 ± 26.51 high. Similarly, studies show that ethical sensitivity is high. Ethical sensitivity must be high to establish professional values and ensure professionalism. Contrary to our study, ethical sensitivity was found to be moderate in a few studies (Şahiner vd., 2019:27-31; Borhani et al., 2015:1-9; Nora et al., 2017:308-316). Many situations, such as

insufficient cooperation of employees in the business environment, poor quality of care, high workload, insufficient number of personnel, weak social status, directly or indirectly affect the moral sensitivity level of the individual (Borhani et al., 2015:1-9).

It has been reported that age, gender, spiritual values, religion, culture and education level affect the level of ethical sensitivity (Paslı Gürdoğan vd., 2018:147-154; Borhani et al., 2015:1-9). In this study, no statistical difference was found between age, family type, income status, willingness to choose the department, being an older adult in the family, and MSQ and its sub-dimensions ($p > 0.05$). While there are studies (Kahrıman and Yeşilçiçek Çalık, 2017:111-121; Şahiner vd., 2019:27-31) reporting that there is no relationship between age and ethical sensitivity, there are studies reporting that ethical sensitivity increases with increasing age (Borhani et al., 2015:1-9) or that ethical sensitivity is high in symptom age groups (Doğan vd., 2019:119-124). In this study, it was observed that there was a statistically significant difference between gender and the MSQ sub-dimensions conflict and practice sub-dimension mean score. Women's conflict and enforcement sub-dimension scores are higher than men's. Since women's humanistic thoughts are more dominant, it can be thought that their ethical sensitivity is higher (Paslı Gürdoğan vd.,

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

2018:147-154; You et al., 2011:263-282). In another study, a statistically significant difference was found between gender and orientation, which is the MSQ sub-dimension. The orientation sub-dimension score of women was significantly lower than that of men (Paslı Gürdoğan vd., 2018:147-154). In this study, no difference was found between the grades of the students and their MSQ and sub-dimension scores. Contrary to our study, a difference between the education levels of the students and their ethical sensitivity scores. According to these studies, as their education levels increased, their MSQ scores decreased, that is; their ethical sensitivity increased (Paslı Gürdoğan vd., 2018:147-154; Doğan vd., 2019:119-124; Park et al., 2012:568-580).

In our study, the average score of the students' attitude towards the elderly scale was 102.81 ± 60.04 , and it was determined that their attitudes towards the elderly were positive. Similar to our study, there are studies in which students' attitudes towards the elderly are positive (Ayaz Alkaya and Birimoğlu Okuyan, 2017:43-52; Adıbelli vd., 2013:2-8; Pehlivan and Vatansever, 2019:47-53; Başer and Cingil, 2019:79-85; Turan et al., 2015:1-5), and there are studies in which negative attitudes towards the elderly are found (Köse vd., 2015:145-151; Pamuk and Arun, 2014:19-29). In this study, no difference was

found between students' socio-demographic characteristics, their class and department requests, and their scores on the attitude scale towards the elderly. In a study conducted with nurses in 2019, it was reported that the attitude towards the elderly was positive similar to our study, and unlike our study, it was affected by socio-demographic data. As the age and duration of experience increase, the scores of attitude towards the elderly increase. In addition, in the same study, it was found that nurses who are married, have children, have elderly relatives, and whose parents have passed away, approach the elderly more positively (Pehlivan and Vatansever, 2019:47-53). In a study similar to our study, gender, family type, place of residence and living with an elderly did not affect the attitude towards the elderly (Başer and Cingil, 2019:79-85).

The score of attitude towards the elderly was found to be higher in students who are elderly individuals at home, take care of elderly family members, and communicate with the elderly on a daily basis (Ayaz Alkaya and Birimoğlu Okuyan, 2017:43-52). Old age was seen by the majority of students as dependency, passivity and poverty. It was determined that their attitudes towards aging were positive, but their views on aging were negative (Adıbelli vd., 2013:2-8).

In this study, family type was not found to be effective on the attitude towards the elderly.

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

In the literature, it has been emphasized that family type (Turan et al., 2015:1-5) and cultural structure (Zisberg et al., 2015:193-201; Che et al., 2018:1-26) are very important in the attitude towards the elderly. It has been reported that the transition to the nuclear family negatively affects the attitude towards the elderly in this sense. It has been determined that individuals who grew up with the eastern culture have a higher elderly attitude score than those in the west, but there is no statistical difference (Turan vd., 2015:1-5). In another study, it was reported that Arab students were more willing to work with the elderly, but Jewish students had higher attitudes towards the elderly in terms of attitude towards the elderly (Zisberg et al., 2015:193-201).

The increase in the elderly population, problems in old age, and chronic diseases increase the need for health services. In this sense, healthcare professionals play a key role. Providing quality care to the elderly depends on positive attitude, and communication and willingness to care. It has been observed that empathic disposition interventions have a positive effect on the attitude towards the elderly (Gholamzadeh et al., 2018:1-7).

CONCLUSION

As a result of this study, it was seen that the moral sensitivity level of the students was high and their attitudes towards the elderly

were positive. Students' MSQ and its sub-dimensions were not affected by age, class, high school graduated, family type, family income, and department request. A statistically significant difference was found between the MSQ sub-dimensions of conflict and practice sub-dimension scores of female students and the scores of male students ($p < 0.05$). It was observed that the attitude towards the elderly was not affected by age, gender, class, family type, family income and, wanting a department ($p > 0.05$). It was determined that there was a moderate positive correlation at $p < 0.01$ level between KAOP and MSQ total score and autonomy, benevolence, holistic approach, conflict and practice sub-dimension, and a weak positive correlation at $p < 0.05$ level in the orientation sub-dimension.

While the old age period should be seen as the person whose knowledge and experience increases and the elderly should be seen as a person whose knowledge and experience should be benefited from, it is seen as a period when beauty and attractiveness ends, the end of life is approached, and they are left alone, especially by young individuals. These negative judgments have the possibility of displaying a negative attitude towards the elderly individual and leading to ethically inappropriate behavior. To turn these thoughts into positive, to gain positive attitudes and behaviors towards the elderly, to increase the

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

level of ethical sensitivity and, to increase the quality of health services, training should be given in associate and undergraduate education to increase ethical sensitivity and attitude towards the elderly. At the same time, it is thought that these training should be continued with in-service trainings when the business life starts.

Funding: The study was not supported by any institution or organization.

Acknowledgement: The author would like to thank the aged care students who voluntarily participated in the study.

REFERENCES

ADIBELLİ, D., TÜRKOĞLU, N., KILIÇ, D., (2013). Öğrenci Hemşirelerin Yaşlılığa İlişkin Görüşleri ve Yaşlılara Karşı Tutumları, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Derg, 6(1):2-8

AYAZALKAYA, S., BİRİMOĞLU OKUYAN, C., (2017). Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşlı Bireylere Yönelik Tutumları, Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Derg, 4(1):43-52

BAŞER, G., CİNGİL, D., (2019). Üniversite Öğrencilerinin Yaşlılara Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi, Sağlık ve Toplum, 29(2):79-85

BİÇER, S., (2016). Yaşlı Bireylerde Görülen Sağlık Sorunları ve Hemşirelik Yaklaşımları-Görme ve İşitme Yetersizlikleri, Temel İç Hastalıkları Hemşireliği ve Farklı Boyutlarıyla Kronik Hastalıklar, Çukurova Nobel Tıp Kitap, Adana, 577

BLEIJENBERG, N., (2012). Dutch Nursing Students' Knowledge and Attitudes Towards Older People - A Longitudinal Cohort Study, J Nurs Educ Pract, 2(2):1-8. <https://doi.org/10.5430/jnep.v2n2p1>

BORHANI, F., ABBASZADEH, A., MOHAMADI, E., GHASEMI, E., HOSEINABAD-FARAHANI, M.J., (2015). Moral Sensitivity and Moral Distress in Iranian Critical Care Nurses, Nurs Ethics, 24(4):1-9 <https://doi.org/10.1177/0969733015604700>

CHE, C.C., CHONG, M.C., HAİRİ, N.N., (2018). What Influences Student Nurses' Intention to Work with Older People? A cross-Sectional Study, Int J Nurs Study, 85, 1-26, <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2018.05.007>

DOĞAN, P., TARHAN, M., KÜRKLÜ, A., (2019). Hemşirelik Öğrencilerinin Bireyselleştirilmiş Bakım Algıları ile Ahlaki Duyarlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki, Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Derg, 16(2):119-

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

124, <https://doi.org/10.5222/KU-HEAD.2019.119>

J, 57(2):145-151, <https://doi.org/10.5455/gulhane.152591>

GEORGE, D., MALLERY, M., (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference. Boston: Pearson

NORA, CRD., ZOBOLİ, ELCP, VIEİRA, M.M., (2017). Moral Sensitivity in Primary Health Care Nurses, Rev Bras Enferm, 70(2):308-316, <https://doi.org/10.1590/0034-7167-2016-0453>

GHOLAMZADEH, S., KHASTAVANEH M., KHADEMİAN, Z., GHADAKPOUR, S., (2018). The Effects of Empathy Skills Training on Nursing Students' Empathy and Attitudes Toward Elderly People, BMC Med Educ, 18(198):1-7, <https://doi.org/10.1186/s12909-018-1297-9>

OHNİSHİ, K., KİTAOKA, K., NAKAHARA, J., VÄLİMÄKİ, M., KONTIO, R., ANTTILA, M., (2019). Impact of Moral Sensitivity on Moral Distress Among Psychiatric Nurses, Nurs Ethics, 26(5):1473-1483, <https://doi.org/10.1177/0969733017751264>

KAHRİMAN, İ., YEŞİLÇİÇEK ÇALIK, K., (2017). Klinik Hemşirelerin Etik Duyarlılığı, Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilim Derg, 6(3):111-121

PAMUK, D., ARUN, Ö., (2014). Kurumsal Bakım Sektöründe Ageizm: Yaşlı Bakım Personelinin Yaşlanma ve Yaşlılığa İlişkin Ayrımcı Tutumlarının Nedenleri ve Müdahale Önerileri, Mediterr J Humanit, 4(2):19-29, <https://doi.org/10.13114/mjh.201428426>

KİLİÇ, D., ADİBELLİ, D., (2011). The Validity and Reliability of Kogan's Attitude Towards Old People Scale in The Turkish Society, Health (Irvine Calif), 3(9):602-608, <https://doi.org/10.4236/health.2011.39101>

PARK, M., KJERVİK, D., CRANDELL, J., OERMANN, M.H., (2012). The Relationship of Ethics Education to Moral Sensitivity and Moral Reasoning Skills of Nursing Students, Nurs Ethics, 19(4):568-580, <https://doi.org/10.1177/0969733011433922>

KÖSE, G., AYHAN, H., TAŞTAN, S., İYİGÜN, E., HATİPOĞLU, S., AÇİKEL, C.H., (2015). Sağlık Alanında Farklı Bölümlerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi, Gulhane Med

PASLI GÜRDOĞAN, E., AKSOY, B., KİNİCI, E., (2018). The Relationship Be-

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

tween Moral Sensitivity Levels and Professional Values of Nursing Students. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Derg, 5(3):147-154, <https://doi.org/10.5222/shyd.2018.147>

PEHLİVAN, S., VATANSEVER, N., (2019).

Hemşirelerin Yaşlıya Tutumları ve Et-kileyen Faktörler, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Derg, 45(1):47-53, <https://doi.org/10.32708/uutfd.468622>

RATHNAYAKE, S., ATHUKORALA, Y., SİOP, S., (2016).

Attitudes toward and Willingness to Work with Older People among Undergraduate Nursing Students in A Public University in Sri Lanka: A Cross Sectional Study, Nurse Educ Today, 36, 439-444, <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2015.10.007>

ŞAHİNER, P., BABADAĞLI, B., ER-SOY, N., (2019).

Ebelik ve Hemşirelik Öğrencilerinin Ahlaki Duyarlılığı, Ko-caeli Üniversitesi Sağlık Bilim Derg, 5(2):27-31, <https://doi.org/10.30934/kus-bed.522406>

TOSUN, H., (2018).

Ahlaki Duyarlılık Anketi (Ada): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, J Contemp Med, 8(4):316-321, <https://doi.org/10.16899/gopctd.467052>

TURAN, E., YANARDAG, M., METİNTAS, S., (2015).

Attitudes of Students of

Health Sciences towards the Older Per-sons, Nurse Educ Today, 1-5, <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2015.07.011>

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU, (2020).

İstatistiklerle Yaşlılar, Erişim tarihi:10.07.2021

ÜMMÜGÜLSÜM, T.Z., (2017).

Dünyada ve Türkiye’de Yaşlılık Hizmetleri, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sos Bilim En-stitüsü Derg, 6(2):173-194

YOU, D., MAEDA, Y., BEBEAU, M.J., (2011).

Gender Differences İn Moral Sensitivity: A Meta-Analysis, *Ethics Behav*, 21(4): 263-282, <https://doi.org/10.1080/10508422.2011.585591>

ZİSBERG, A., TOPAZ, M., BAND-WİNTERSHTEİN, T., (2015).

Cultural- and Educational-Level Differences in Students Knowledge, Attitudes, and Preferences for Working With Older Adults: An Israeli Perspective. *J Transcult Nurs*, 26(2):193-201. <https://doi.org/10.1177/1043659614526252>

INTERNET RESOURCES

<https://www.calculator.net/sample-size-calculator.html>. Date of access:10.07.2021

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

AUTHOR NOTE: The summary of this article was presented as an oral presentation at the congress 'INTERNATIONAL BAŞKENT CONGRESS ON PHYSICAL, SOCIAL AND HEALTH SCIENCES JULY 16-17, 2021' on 17.07.2021.

COVID-19 PHOBIA AND ITS DETERMINANTS IN PREGNANT WOMEN⁽¹⁾

GEBELERDE COVID-19 FOBİSİ VE BELİRLEYİCİLERİ

Yaşar DEMİR¹, Saliha ÖZPINAR², Bahadır YAZICIOĞLU³, Onur ÖZTÜRK³¹Alanya Alaaddin Keykubat University, Institute of Health Sciences, Antalya / Türkiye²Alanya Alaaddin Keykubat University, Faculty of Medicine, Department of Public Health, Antalya / Türkiye³Samsun Training and Research Hospital, Family Physician, Samsun / TürkiyeORCID ID: 0000-0001-9930-8440¹, 0000-0002-9860-996X², 0000-0003-4397-2769³, 0000-0002-3371-6051⁴

Öz: **Amaç:** Çalışmanın amacı gebelerin COVID-19 fobisini ve belirleyicilerini incelemektir. Yöntem: Araştırma verileri; bireylerin kişisel özelliklerini belirlemeye ilişkin “Kişisel Bilgi Formu” ve “COVID-19 fobisi ölçeği” kullanılarak toplandı. Bulgular: Gebelerin covid-19 fobisi ölçeği puan ortalaması 66,30±9,603 olarak tespit edilmiştir. Sosyo-demografik özelliklerle COVID-19 fobisi ölçeği karşılaştırıldığında; eğitim durumu, aşı durumu, Covid-19 geçiren ve ailesi veya yakınlarından Covid-19 geçirenler ile COVID-19 fobisi ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlılık tespit edilmiştir (p=,000). **Sonuç:** Covid-19 salgınının gebeler üzerinde olumsuz duygusal etkisi kaygı, fobi, anksiyete ve korku yaratma konusunda önemli bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir. Gebeler ile ilgili olarak görsel ve yazılı medyadan bilgilendirici çalışmaların yapılması, hastaneler içinde bulunan gebe sınıfı ve gebe okulları aracılığı ile pandemi kurallarına riayet ederek eğitimlerin sürekliliğinin sağlanması gebelerin endişelerini gidereceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, COVID-19 Fobisi, Gebelik, Belirleyici

Abstract: **Aim:** The study aimed at investigating the COVID-19 phobia of pregnant women and its determinants. **Methods:** The study is of cross-sectional type. The study data were collected using the “Personal Information Form” administered to question the personal characteristics of the participants and “COVID-19 Phobia Scale. Results: The mean score they obtained from the COVID-19 Phobia Scale was 66.30±9.603. The comparison of the relationship between socio-demographic characteristics and the COVID-19 phobia scale scores demonstrated a statistically significant difference between the participants in terms of the variables such as education status, vaccination status, having COVID-19 and having a family member or relative who had COVID-19 (p=,000). **Conclusion:** The negative emotional impact of the COVID-19 pandemic on pregnant women indicates that it has a significant potential to create anxiety, phobia, anxiety and fear. It is expected that providing accurate information for pregnant women through visual and written media, and ensuring the continuity of education by complying with the pandemic rules in the pregnant classes and pregnant schools in hospitals will relieve the COVID-19-related concerns of pregnant women.

Keywords: COVID-19, COVID-19 Phobia, Pregnant, Pregnant Women, Determinants

Doi: 10.17363/SSTB.2023/ABCD89/47.6

(1) Sorumlu Yazar, Corresponding Author: Saliha ÖZPINAR, (Doç. Dr., Assoc. Prof.), Alanya Alaaddin Keykubat University, Faculty of Medicine, Department of Public Health, Antalya / Türkiye, salihaozpinar@gmail.com, Geliş Tarihi / Received: 14.12.2022, Kabul Tarihi / Accepted: 27.03.2023, Makalenin Türü: Type of Article: (Araştırma – Uygulama; Research - Application) Çıkar Çatışması, Yok – Conflict of Interest, None, Etik Kurul Raporu veya Kurum İzin Bilgisi- Ethical Board Report or Institutional Approval, Var / Yes “Etik Kurul Raporu Var – (Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu, Araştırma Protokol Kodu: GOKA/2021/20/2, Tarih: 15.12.2021 - Health Sciences University, Samsun Training and Research Hospital, Scientific Research Ethics Committee, Research Protocol Code: GOKA/2021/20/2, Date: 15.12.2021)

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

INTRODUCTION

Corona virus disease (COVID-19) which emerged in Wuhan, China in December 2019 was declared a pandemic by the World Health Organization on March 11, 2020, due to its rapid spread. The COVID-19 pandemic, which is a major public health problem, not only poses a great threat to human life, but also significantly affects public mental health. Among the psychosocial stress factors likely to be faced with during the pandemic are stress threats to ourselves and our loved ones, changes in daily life routines, separation from family and friends, loss of income due to the economic effects of the country and the world, and disruption in the delivery of health services (Taylor, 2019). During the pandemic, people are faced not only with the risk of being infected; but also with the problem of coping with the illness or death of their relatives. Fear of and worry about contracting the disease, or family members' contracting the disease, worries about how the disease will progress, and uncertainty in the process are among the sources of intense anxiety. Factors such as previous experiences, personality traits, sex, age, and medical history lead to various mental reactions in such periods. There are several sources of stress having a potential to impact mental health during the current COVID-19 pandemic. Besides these stressors, during the pandemic, it has been ob-

served that people have suffered from anxiety, depression, fear, psychological trauma, post-traumatic stress disorder and sleep problems (Talevi et al., 2020; Demir et al., 2021). COVID-19, which has widespread negative effects on public mental health, also has a greater number of negative effects on groups that can be considered special. Among these groups are the disabled, those with chronic diseases, individuals over the age of 65, health workers and refugees. Pregnant women can also be considered as one of these special groups (Brooks et al., 2020).

Although most women perceive pregnancy as the most enjoyable period of their lives, some women suffer some mental problems even in the normal course of their pregnancy. Mental disorders likely to occur during pregnancy pose risks not only for the physical, cognitive and psychological development of babies; but also for the general health of the mother. Results of several meta-analyses conducted on mental disorders that may occur during pregnancy indicate that the prevalence of depression and anxiety disorder in the perinatal period is 11.9% and 15.2% respectively (Woody et al., 2017; Dennis et al., 2017). In a systematic review conducted to investigate the perinatal outcomes of anxiety and depression in pregnancy, it was demonstrated that anxiety and depression during pregnancy increased the risk of preterm birth, low birth weight,

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

and low head circumference (Grigoriadis et al., 2018). In another systematic review, a relationship was revealed between preterm birth and maternal depression (Grigoriadis et al., 2013).

In studies conducted during epidemics such as severe acute respiratory syndrome (SARS) and Middle East Respiratory Syndrome (MERS) both of which affected the world, it was demonstrated that pregnant women were more likely to be affected by such diseases (Hessami et al., 2020; Schwartz et al., 2020; Juan et al., 2020). During these periods, the weakening of social support systems, decreases in income, quarantine and isolation measures, disruptions in daily routine, news about the epidemic and restrictions on access to health services adversely affect pregnant women's mental health. Similarly, during the COVID-19 pandemic, the same practices and restrictions have increased risk factors for pregnant women (Caparros-Gonzalez et al., 2020; Thapa et al., 2020). In their study conducted with 100 pregnant women (2020), Saccone et al., determined that the psychological effects of COVID-19 on pregnant women were moderate and two-thirds of the pregnant women had higher levels of anxiety than normal (Saccone et al., 2020). In another cross-sectional study, the prevalence of anxiety and depression in pregnant women was determined as 34.4% and 39.2%, respective-

ly (Farrell et al., 2020). In their study, Wu et al. investigated the pre- and post-pandemic depressive symptoms and anxiety levels of pregnant women and found that their post-pandemic mean depressive symptoms and anxiety levels were higher than were the pre-pandemic levels (Wu et al., 2020). While in some studies, pregnant women suffered from anxiety and depressive symptoms caused by the COVID-19 pandemic, in a study conducted to investigate the symptoms of post-traumatic stress disorder in 1123 pregnant women, 10.3% of them were determined to have post-traumatic stress disorder (Liu et al., 2020; Berthelot et al., 2020). It was reported that the pandemic not only had mental health effects on women during pregnancy, but also increased depression and anxiety rates in them in the early postpartum period during the pandemic (Akpınar et al., 2020; Zanardo et al., 2020; Güler et al., 2020).

The negative effects of the COVID-19 pandemic on the mental health of pregnant women also pose a risk for the physical, cognitive and psychological development of babies. However, the number of studies on COVID-19 and pregnant women is limited. Therefore, in the present study, it was aimed to investigate COVID-19 phobia in pregnant women and the demographic factors affecting their phobia and thus to contribute to the relevant literature.

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

METHOD

Location and Characteristics of the Study:

The study was conducted with pregnant women who applied to the Obstetrics and Gynecology Outpatient Clinic of a Public Hospital in Samsun, a province on the Black Sea coast of Turkey. Pregnant women who previously underwent psychiatric treatment were excluded from the study.

Population and Sample of the Study: Pregnant women who presented to the Obstetrics and Gynecology outpatient clinic of a Public Hospital in Samsun constituted the population of the study. (Average: 750 pregnant women per year). The sample size of the study was determined as 254 (confidence level: 95%, prevalence: 50%, margin of error: 0.05) (Gürbüz & Şahin, 2018).

Data collection tools: The study data were collected using the “Personal Information Form” administered to question the personal characteristics of the participants and “COVID-19 Phobia Scale”.

Personal Information Form: The form developed by the authors of the study consists of 26 items questioning the socio-demographic and obstetric characteristics of the pregnant women.

COVID-19 Phobia Scale (C19P-S): The C19P-S is a self-assessment scale developed

to measure corona virus-related phobia. It contains 20 items whose responses are rated on a 5-point Likert-type scale ranging from 1 (Strongly Disagree) to 5 (Strongly Agree), and 4 sub-dimensions. While the Psychological Sub-Dimension includes the items 1, 5, 9, 13, 17 and 20, the Somatic Sub-Dimension includes the items 2, 6, 10, 14 and 18, the Social Sub-Dimension includes the items 3, 7, 11, 15 and 19, and the Economic Sub-Dimension includes the items 4, 8, 12 and 16. To calculate the score of each sub-dimension, the scores of the items in the sub-dimension are summed. The overall C19P-S score is the sum of the scores of the four sub-dimensions. The minimum and maximum possible scores to be obtained from the C19P-S are 20 and 200 respectively. High scores obtained from the C19P-S and its sub-dimensions indicate that the level of phobia is high (Arpacı et al., 2020). In a study in which the C19P-S used in our study was compared with another scale developed in Turkey, it was determined that the factorial structure of the C19P-S consisted of psychological, somatic, social and economic dimensions, The Cronbach’s Alpha value of the C19P-S was 0.92 in that study and 0.896 in our study.

Data collection: The data of this cross-sectional study were collected by the authors of the present study between January 01, 2022 and February 28, 2022 using the face-to-face

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

survey technique. The C19P-S was administered to all the pregnant women who agreed to participate in the study. It took the participants about 2 minutes to fill in the form. Of the forms, 259 which were filled in correctly and completely were analyzed.

Analysis of the data: The analysis of the data was performed with the SPSS 25.0 package program. In the analysis of the data, numbers and percentages were used to define demographic characteristics whereas the t test and ANOVA test were used to determine the relationship between demographic factors and the scores obtained from the Covid-19 Phobia Scale. COVID-19 phobia and influencing factors were analyzed with the Multiple Regression Analysis.

Ethical Issues: Before the study was conducted, the approval was obtained from the

Ethics Committee of University of Health Sciences Samsun Training and Research Hospital (decision date: January 01, 2022, decision number: 20/2).

Limitations of the Study: The results obtained from the present study are applicable only to the pregnant women surveyed in a public hospital in Samsun and cannot be generalized to all pregnant women.

RESULTS

Sociodemographic characteristics of the 259 pregnant women who participated in the study are shown in Table 1. As is seen in Table 1, the mean age of the participating pregnant women was 27.33 ± 4.899 years. Of them, 39.8% were high school graduates, 90.35% were in the low income group, 83% had nuclear families (Table 1).

Table 2. Pregnancy Characteristics and COVID-19 Status Characteristics of Pregnant Women

Table 1. Sociodemographic Characteristics of the Pregnant Women

Characteristics	n	%
Age	259	27.33±4.899
Educational status		
Primary school	84	32.5
High school	103	39.8
Higher education	72	27.70
Do you have a job where you work regularly?		

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Yes	34	13.10
No	225	86.9
Work group		
Upper income group	25	9.65
Lower income group	234	90.35
The longest place of residence until 12 years old		
City center	15	5.8
District	94	36.3
Town or village	149	57.6
Abroad	1	0.3
Economic status of the family		
Up to the Minimum Wage	234	90.35
More than the Minimum Wage	25	9.65
Whom do you live with at home?		
My spouse, children and I	215	83
My spouse, children, mother in law/father in law and I	44	17
Do you have social security?		
Yes	259	100
Spouse's education status		
Primary school	115	44.4
High school	78	30.1
Higher education	66	25.5
Total	259	100.0

Pregnancy characteristics and COVID-19 status characteristics of pregnant women who participated in the study are shown in Table 2. Of them, 74.1% were in the third trimester, 71.8% did not have COVID-19,

and 51.35% were not vaccinated against COVID. The mean number of pregnancies was 2.10 ± 1.291 . The mean number of vaccines was 1.13 ± 0.407 (Table 2).

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Table 2. Pregnancy Characteristics and COVID-19 Status Characteristics of Pregnant Women

Characteristics	n	%
Gestational age		
First Trimester	21	8.1
Second Trimester	46	17.8
Third Trimester	192	74.1
Is the current pregnancy a planned one?		
Yes	213	82.2
No	46	17.8
Have you had any problems during your pregnancy?		
Yes	34	13.1
No	225	86.9
If “yes”, what problems have you experienced?		
Threatened miscarriage	16	43.2
Risk of premature birth	9	24.3
Preeclampsia / eclampsia	3	8.1
Diabetes	9	24.3
Is your current pregnancy a wanted pregnancy?		
My husband and I both wanted this baby.	222	85.7
I wanted, but my husband did not want it.	7	2.7
My husband wanted, but I did not want it.	30	11.6
What is your way of conceiving?		
Natural pregnancy	248	95.8
In vitro fertilization	11	4.2
Do you have any chronic disease?		
No	259	100
Have you had COVID?		
Yes	73	28.2
No	186	71.8
Has anyone in your family or one of your first-degree relatives had COVID?		

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Yes	156	60.3
No	103	39.8
If “yes”, who?		
My mother	44	28.2
My father	79	50.6
My sibling	33	21.2
Have you been vaccinated against COVID?		
Yes	126	48.65
No	133	51.35
Do you have any chronic disease?		
No	259	100.0
Total	259	100.0

In Table 3, the mean scores obtained from the COVID-19 Phobia Scale and its sub-dimensions are given.

Table 3. Mean Scores Obtained From the COVID-19 Phobia Scale and its Sub-dimensions

Sub-dimensions	Mean±SD
Psychological Sub-Dimension	23.39±4.003
Somatic Sub-Dimension	13.15±2.676
Social Sub-Dimension	18.63±2.990
Economic Sub-Dimension	11.12±2.454
COVID-19 Phobia Scale	66.30±9.603

Table 4. COVID-19 Phobia and Affecting Factors, Results of the Multiple Regression Analysis

Variable	B	SE	β	t	p
Constant	3.752	0.337		11.475	0.000
Age	0.004	0.008	0.025	0.480	0.763
Education	-0.092	0.041	-0.126	-2.223	0.027*

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Income	-0.005	0.071	-0.004	-0.076	0.940
Gestational age	0.004	0.056	0.004	0.074	0.941
Having a family member who had COVID-19	0.202	0.081	0.149	2.485	0.014*
Having COVID-19	0.706	0.096	0.478	7.365	0.000*
Having vaccination	-0.602	0.096	-0.360	-6.244	0.000*

Adjusted R² = 0.300

F=14.766

*p= 0.000

The dependent variable: COVID-19 phobia

As is seen in Table 3, the regression model was significant, $F(8.249) = 14.766$, $p < 0.001$, and independent variables accounted for 30% of the variance in the dependent variable ($R^2_{\text{adjusted}} = .300$). Accordingly, education level predicted COVID-19 phobia negatively and significantly ($\beta = -.126$, $t(249) = -2.223$, $p = .027$, $pr^2 = .019$). Having a family member with COVID-19 predicted COVID-19 phobia positively and significantly ($\beta = .149$, $t(249) = 2.485$, $p = .014$, $pr^2 = .024$). Having COVID-19 positively and significantly predicted COVID-19 phobia ($\beta = .478$, $t(249) = 7.365$, $p = .000$, $pr^2 = .17$). Vaccination status predicted COVID-19 phobia negatively and significantly ($\beta = -.360$, $t(249) = -6.2444$, $p = .000$, $pr^2 = .13$). No statistically significant relationship was found between age, income status and gestational age, and COVID-19 phobia.

DISCUSSION

Although the COVID-19 pandemic affects each individual in the society at different lev-

els, it especially affects older adults, children, those with a chronic disease and pregnant women more. Pregnant women experience various virus-related problems both during pregnancy and during birth and postnatal periods. However, although COVID-19 studies are conducted on pregnant women, fetuses and newborns, the data available are limited (Yücel & Gülten, 2020)

Many countries in the world have made changes in their prenatal care procedures due to the pandemic. Antenatal care services are provided via telemedicine applications, except for urgent situations (Walton, 2020; Furuta, 2020). Especially during the pandemic, differences between countries in terms of COVID-19-related practices and different statements in the written and visual media caused fear, depression, anxiety and phobia both in pregnant women and in the whole population (Mızrak & Kabakçı, 2021; Asmundson & Taylor, 2020).

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

In the present study, the level of COVID-19 phobia was high in the pregnant women. The mean values obtained from the psychological and social sub-dimensions were higher than were those obtained from the somatic and economic sub-dimensions. Consistent with the results of the present study, in Karkin et al.,'s study (2021) in which the levels of COVID-19 phobia in pregnant and non-pregnant women were compared, the mean values obtained from the psychological and social sub-dimensions were high. According to this result, it can be said that pregnant women are affected by COVID-19 more both socially and psychologically.

In his study conducted with 177 pregnant women (2020), Türen determined that their levels of anxiety and the fear of death due to COVID-19 were higher. This result is consistent with our result indicating that the phobia levels were higher in those who had COVID-19 and those who had a family member or one of their relatives who had COVID-19 (Türen, 2020). Similarly, Mızrak & Kabakçı (2020) found that COVID-19 had a strong potential to cause anxiety, distress and fear in pregnant women and that pregnant women experienced deterioration in their antenatal care expectations (Mızrak & Kabakçı, 2020). Another result of our study is that the score the participants obtained from the social sub-dimension scale was high. Due to social dis-

tancing and isolation measures during the pandemic, pregnant women may experience changes in their daily routines, social lives and leisure activities. In their study (2021), Mızrak & Kabakçı also determined that pregnant women who could not participate in social life due to isolation did household chores more and suffered higher levels of anxiety due to social isolation. Restricted social life and increases in domestic routines, restriction of meeting with parents, and travel ban may cause an increase in social phobia levels of pregnant women and a decrease in their ability to cope with negative situations (Brooks, et al., 2020; Lohm, et al., 2014; Fakari & Simbar, 2020).

The analysis of the factors affecting COVID-19 phobia in pregnant women demonstrated that of the variables, education status, vaccination status, having COVID-19 and having a relative or a family member who had COVID-19 affected their COVID-19 phobia levels adversely. In a study conducted by Karkin et al. (2021), educational status did not affect the participants' COVID-19 phobia levels, contrary to the findings of the study (Karkin, et al., 2021). In their study (2021), Eroğlu et al. determined that the stress arising from the search for a safe process related to pregnancy and birth affected the participants' COVID-19 phobia levels (Eroğlu, et al., 2021). In addition, it is thought that the news

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

about the effects of COVID-19 on pregnant women increases their stress levels. It is also believed that the news in the written and visual media about pregnant women who died because they did not have a vaccine also increased the phobia levels of pregnant women.

CONCLUSION

In conclusion, the results of studies demonstrated that the negative emotional impact of the COVID-19 pandemic on pregnant women had a significant potential to create anxiety, phobia, anxiety and fear in them. Pregnant women's concerns about their own health and the health of their baby, deterioration of prenatal care, inability to access reliable prenatal information and decrease in social interaction affected pregnant women adversely. Therefore, it is thought that providing pregnant women with accurate information through visual and written media, and ensuring the continuity of education by complying with the pandemic rules through the pregnant classes and pregnant schools in hospitals will relieve pregnant women's COVID-19-related concerns.

REFERENCES

AKPINAR, F., USTUN, Y., (2020). Kadın Hastalıkları ve Doğum Pratiğinde SARS-COV-2 (COVID-19) Enfeksiyonu ile İlgili Güncel Bilgiler. *Türk Kadın Sağlığı ve Neonatoloji Dergisi*, 2(1):13-16

ARPACI, I., KARATAŞ, K., BALOĞLU, M., (2020). The Development and Initial Tests for the Psychometric Properties of the COVID-19 Phobia Scale (C19P-S). *Personality and Individual Differences*, In Press

ASMUNDSON, G.J., TAYLOR, S., (2020). Coronaphobia: Fear and the 2019-Ncov Outbreak, *Journal Of Anxiety Disorders*, 70, 102196

BERTHELOT, N., LEMIEUX, R., GARON-BISSONNETTE, J., DROUIN-MAZIADE, C., MARTEL, É., MAZIADE, M., (2020). Uptrend In Distress and Psychiatric Symptomatology in Pregnant Women During the Coronavirus Disease 2019 Pandemic, *Acta Obstetrica Et Gynecologica Scandinavica*, 99(7):848–855, <https://doi.org/10.1111/aogs.13925>

BROOKS, S.K., GREENBERG, N., WESSELY, S., RUBIN, G.J., (2020). Factors Affecting Healthcare Workers' Compliance with Social and Behavioural Infection Control Measures During Emerging Infectious Disease Outbreaks: Rapid Evidence Review, *Medrxiv*

CAPARROS-GONZALEZ, R.A., ALDERDICE, F., (2020). The COVID-19 Pandemic and Perinatal Mental Health, *Journal of Reproductive and Infant Psychol-*

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

ogy, 38(3):223–225 <https://doi.org/10.1080/02646838.2020.1786910>

DEMİR, Y., ORUÇ, P., DÜNDER, E., ÖZ-PINAR, S., (2021). Vaccine Attitude of Healthcare Professionals Towards Covid-19: Samsun Turkey Example, *Int J Acad Med Pharm*, 3(2):006

DENNIS, C.L., FALAH-HASSANI, K., SHIRI, R., (2017). Prevalence of Antenatal and Postnatal Anxiety: Systematic Review and Meta-Analysis, *Br J Psychiatry*, 2017 May;210(5):315-323, doi: 10.1192/bjp.bp.116.187179

EROĞLU, M., ÇITAK-TUNÇ, G., KILINÇ, F.E., (2021). Gebelik Stresi ile Covid-19 Korkusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 125-139

FAKARI, F.R., SIMBAR, M., (2020). Coronavirus Pandemic and Worries During Pregnancy; A Letter to Editor. *Archives of Academic Emergency Medicine*, 8(1):e21-e21

FARRELL, T., REAGU, S., MOHAN, S., ELMIDANY, R., QADDOURA, F., AHMED, E., E., CORBETT, G., LINDOW, S., ABUYAQOUB, S.M., ALAB-DULLA, M.A., (2020). The Impact of the COVID-19 Pandemic on the Perinatal Mental Health of Women. *Journal*

of Perinatal Medicine, 48(9):971–976, <https://doi.org/10.1515/jpm-2020-0415>

FURUTA, M., (2020). 2020 International Year of Midwifery—In the Midst of a Pandemic, *Midwifery*, 87, 102739

GRIGORIADIS, S., GRAVES, L., PEER, M., MAMISASHVILI, L., TOMLINSON, G., VIGOD, S.N., RICHTER, M., (2018). Maternal Anxiety During Pregnancy and the Association With Adverse Perinatal Outcomes: Systematic Review And Meta-Analysis, *The Journal of Clinical Psychiatry*, 79(5):813

GRIGORIADIS, S., VONDERPORTEN, E.H., MAMISASHVILI, L., TOMLINSON, G., DENNIS, C. L., KOREN, G., ROSS, L.E., (2013). The Impact of Maternal Depression During Pregnancy on Perinatal Outcomes: A Systematic Review and Meta-Analysis, *The Journal of Clinical Psychiatry*, 74(4):8615

GÜLER, O., HATIRNAZ, Ş., (2020). Türkiye’de COVID-19 Salgınından Önce ve Sonra Doğum İçin Başvuran Gebelerde Antenatal Kaygı Seviyelerinin Karşılaştırılması, *Perinatoloji Dergisi*, 28(2):108-112

GÜRBÜZ, S., ŞAHİN, F., (2018). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, Şeçkin Yayınevi, Ankara

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yıl: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

- HESSAMI, K., ROMANELLI, C., CHIU-RAZZI, M., COZZOLINO, M., (2020).** COVID-19 Pandemic and Maternal Mental Health: A Systematic Review and Meta-Analysis, The Journal of Maternal-Fetal & Neonatal Medicine: The Official Journal of the European Association of Perinatal Medicine, The Federation of Asia and Oceania Perinatal Societies, The International Society of Perinatal Obstetricians, 1–8. Advance Online Publication, <https://doi.org/10.1080/14767058.2020.1843155>
- JUAN, J., GIL, M.M., RONG, Z., ZHANG, Y., YANG, H., POON, L.C., (2020).** Effect of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) on Maternal, Perinatal and Neonatal Outcome: Systematic Review, Ultrasound in Obstetrics & Gynecology, 56(1):15-27
- KARKIN, P.Ö., SEZER, G., SELMA, Ş.E.N., DURAN, M., (2021).** Sağlık Alanında Çalışan Kadınlar ile Sağlık Alanı Dışındaki Kadınların Coronavirüs-19 Fobisinin Karşılaştırılması, Batı Karadeniz Tıp Dergisi, 5(2):198-203
- KARKIN, P.Ö., SEZER, G., ŞEN, S., DURAN, M., (2021).** Gebe Olan ve Olmayan Kadınlarda Koronavirüs-19 Fobisinin Karşılaştırılması, Kocaeli Tıp Dergisi, 10(Supp: 2):176-180
- LIU, C.H., ERDEI, C., MITTAL, L., (2021).** Risk Factors for Depression, Anxiety, and PTSD Symptoms in Perinatal Women During the COVID-19 Pandemic, Psychiatry Research, 295, 113552, <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.113552>
- LOHM, D., FLOWERS, P., STEPHENSON, N., WALLER, E., DAVIS, M.D., (2014).** Biography, Pandemic Time and Risk: Pregnant Women Reflecting on Their Experiences of The 2009 Influenza Pandemic, Health, 18(5):493-508
- MIZRAK SAHİN, B., KABAKCI, E.N., (2021).** The Experiences of Pregnant Women During The COVID-19 Pandemic in Turkey: A Qualitative Study, Women And Birth, 34(2):162–169
- SACCONE, G., FLORIO, A., AIELLO, F., VENTURELLA, R., DE ANGELIS, M.C., LOCCI, M., BIFULCO, G., ZULLO, F., DI SPIEZIO SARDO, A., (2020).** Psychological Impact of Coronavirus Disease 2019 In Pregnant Women, American Journal of Obstetrics and Gynecology, 223(2):293–295, <https://doi.org/10.1016/j.ajog.2020.05.003>
- SCHWARTZ, D.A., GRAHAM, A.L., (2020).** Potential Maternal and Infant Outcomes From Coronavirus 2019-Ncov (SARS-Cov-2) Infecting Pregnant Women: Lessons From SARS, MERS, and Other

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

January - February - March Number: 47 Winter Semester Year: 2023

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ocak - Şubat - Mart Sayı: 47 Kış Dönemi Yılı: 2023

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Human Coronavirus Infections, Viruses, 12(2):194

TALEVI, D., PACITTI, F., SOCCI, V., RENZI, G., ALESSANDRINI, M.C., TREBBI, E., ROSSI, R., (2020). The COVID-19 Outbreak: Impact on Mental Health and Intervention Strategies, J Psychopathol, 26, 162-170

TAYLOR, S., (2019). The Psychology of Pandemics: Preparing for the Next Global Outbreak of Infectious Disease, Cambridge Scholars Publishing

THAPA, S.B., MAINALI, A., SCHWANK, S. E., ACHARYA, G., (2020). Maternal Mental Health in the Time of the COVID-19 Pandemic, Acta Obstetrica Et Gynecologica Scandinavica, 99(7):817–818, <https://doi.org/10.1111/aogs.13894>

TÜREN, E., (2020). Covid-19 Pandemisi Döneminde Kadın Doğum Kliniğine Başvuran Gebelerde Anksiyete Düzeyinin Belirlenmesi, Selçuk Tıp Dergisi, 36(4):352-356

WALTON, G., (2020). Covid-19. The New Normal for Midwives, Women and Families, Midwifery, 87, 102736

WOODY, C.A., FERRARI, A.J., SISKIND, D.J., WHITEFORD, H.A., HARRIS, M.G., (2017). A Systematic Review and Meta-Regression of the Prevalence and

Incidence of Perinatal Depression, J Affect Disord, 2017 Sep; (219):86-92, doi: 10.1016/j.jad.2017.05.003

WU, Y., ZHANG, C., LIU, H., DUAN, C., LI, C., FAN, J., LI, H., CHEN, L., XU, H., LI, X., GUO, Y., WANG, Y., LI, X., LI, J., ZHANG, T., YOU, Y., LI, H., YANG, S., TAO, X., XU, Y., HUANG, H.F., (2020). Perinatal Depressive and Anxiety Symptoms of Pregnant Women During the Coronavirus Disease 2019 Outbreak in China, American Journal of Obstetrics and Gynecology, 223(2):240.e1–240.e9, <https://doi.org/10.1016/j.ajog.2020.05.009>

YÜCEL, Ç., GÜLTEN, K.O.Ç., (2020). Perinatal Dönemde Covid-19 Enfeksiyonu Yönetimi: Sağlık Çalışanlarına Öneriler, Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 7(Özel Sayı), 25-33

ZANARDO, V., MANGHINA, V., GILIBERTI, L., VETTORE, M., SEVERINO, L., STRAFACE, G., (2020). Psychological Impact Of COVID-19 Quarantine Measures in Northeastern Italy on Mothers in the Immediate Postpartum Period, International Journal of Gynaecology and Obstetrics: The Official Organ of the International Federation of Gynaecology and Obstetrics, 150(2):184–188, <https://doi.org/10.1002/ijgo.13249>

DERGİ HAKKINDA

Dergimiz 2011 yılında yayın hayatına başlamıştır. Başta spor bilimleri olmak koşulu ile sağlık bilimleri ve spor bilimlerinin ortak kabul ettiği alandan yayınlar kabul edilmektedir. Günümüz koşullarında teknolojinin getirdiği kolaylık ve bilimsel çalışmalara duyulan ihtiyaç nedeni ile dergimiz bu anlamda duyulan eksikliği bir nebze olmak koşulu ile gidermeye çalışmak amacıyla yayın hayatına girmiştir. Dergimiz başta spor bilimleri, spor eğitimi, sporcu sağlığı, sağlık yönetimi, spor hekimliği, tıp tarihi ve etik, sporcu beslenmesi, spor psikolojisi, spora yönelik tıbbi ve biyolojik bilimler “doping” gibi bilim dallarından yayın kabul etmektedir. Ayrıca bu ana bilim anabilim dallarının alt bilim dallarında yapılan çalışmaları kendi alanında uzman hakemlerin değerlendirmesi ve olumlu sonuç alan çalışmaların yayını kabul etmektedir. Farmakoloji bilimi içerisinde yer alan fakat sporcu ve sporcu sağlığına yönelik çalışmalar da yine dergimizde kabul edilip değerlendirmeye alınmaktadır. Spor ve sporculara yönelik adli bilimler alanında yapılan çalışmalar da yine dergimiz bünyesinde kabul edilerek değerlendirmeye alınmaktadır. Gerçek anlamda bilimsel nitelik taşıyan, bilim dünyasına bilimsel anlamda hizmet edecek ve katkı sağlayacak çalışmalar ve bu çalışmalara ilişkin araştırma, derleme ve çeviri içerikli yayınları dergimiz kabul etmekte olup bünyesinde yayınlamaktadır.

Dergimiz yılda dört sayı çıkarmakta olup her bir sayı yılın üç ayında bir basılı olarak yayınlanmaktadır. Dergimiz çalışma prensibi doğrultusunda her alana ait çalışmaya eşit ve adil şekilde yer vermektedir. Dergimize gelen çalışmalar iki ayrı alan uzmanı hakem tarafından değerlendirilmekte olup bu değerlendirme süresi hakemlerin iş yoğunluğu kapsamında iki aylık süreci kapsamaktadır. İki ayrı hakemden onay alan çalışmalar dergimizin yayın kurulu onayı ile sıraya alınarak basılı şekilde yayınlanmaktadır. Dergimizde yazım kuralları apa sistemine göre düzenlenmekte olup, örnek bir makale formatı sistemden indirilmek koşulu ile yazarlar tarafından kullanılabilir. Editör makamı derginin her türlü sisteminden sorumlu olup, hiçbir hakem ve yazar yükümlülüğünü taşımamaktadır. Yazarlar kendi hür irade ve bilgileri doğrultusunda yayın yapma hakkına sahip olup yayına kabul edilip yayınlanan çalışmalar konusunda bütün yükümlülüğü kabul etmiş bulunmaktadır. Dergimiz yayıncı ve okuyucu arasında bir köprü vazifesi yüklenmiştir. Dergimiz ve yayınlar hakkında değerlendirme yapan hakemler yayınlanan yayın hakkında hukuki bir yükümlülüğe sahip değildir. Her türlü yükümlülük yazarlara aittir. Dergimiz hiçbir yayın hakkında hakemler üzerinde etki ve zorlayıcı bir yaptırıma sahip değildir. Hiçbir çalışma bir başka çalışmaya karşı öncelik hakkına sahip değildir. Her bir çalışma kendi açısından aynı koşul ve şartlara tabidir. Bir öncelik ve ayrıcalığı bulunmamaktadır. Hiçbir yazar değerlendirme yapan hakem hakkında bilgi sahibi olamaz ve hakemler üzerinde yüküm-

lülük oluşturamaz. Dergi yönetimi ve editör hiçbir çalışmanın öncelikli olduğunu belirleyemez ve hiçbir yazara öncelik veremez. Sistem her çalışma ve her yazar için aynı koşul ve şartlarda işletilir. Dergimizin yazım dili İngilizce'dir.

Dergimiz uluslararası nitelikte olup bu niteliklere sahip çalışmaları kabul eder. Bir başka dergiye herhangi bir nedenle gönderilmiş çalışmalar dergimizde yayınlanmak amacıyla kabul edilse bile tekzip yayınlanmak koşulu ile red edilir. Dergimize gönderilen her bir çalışmanın hakkı yazar tarafından dergimize verilmiştir. Yazar bunu peşinen kabul etmiştir. Bu durum ve koşullar; yayın dergimizin sistemine yüklendiğinde işletilmeye başlanır. Bunun için yazarlardan özel bir beyan ve imza alınmaz. Oluşan veya oluşabilecek hukuki sorunlarda dergimizin hukuk danışmanları dergimiz ve dergimiz hakemlerini korumak adına her türlü işlemi tek taraflı olarak yapma hakkına sahiptir.

T.C. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı, Sağlık Bilimleri Temel Alanı Doçentlik Sınavı Başvuru koşulu olarak 101 nolu madde getirilmiştir. Bu maddenin, 1-Uluslararası makale bölümünün (b) şıkkında "Uluslararası alan indeksleri tarafından taranan (1a da belirtilen indeksler dışındaki indekslerde yer alan) dergilerde yayımlanmış özgün araştırma makalesi (10 puan) istenmektedir. Uluslararası Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi (SSTB) alan endeksli dergi kriterlerinde yer almakta ve değerlendirilmektedir.

ABOUT

Our Journal introduced its publishing activities in 2011. Publications are accepted from the fields accepted jointly by health sciences and sports sciences, especially including sports sciences. With the facilities brought by technology in today's conditions, our Journal entered into publication arena to meet the need for scientific studies, at least to some extent. It mainly accepts publications from such fields as sports sciences, sports education, sports medicine, history of medicine and ethics, nutrition for the athlete, athlete psychology, medical and biological sciences for sports, and "doping". Moreover, it accepts studies from the sub-branches of these scientific fields which are evaluated and assessed positively by referees expert in their fields. Studies which are included in the pharmacology, but are on athletes and athlete health are also accepted and evaluated in our Journal. Moreover, studies which are conducted in the field of forensic sciences for sports and athletes are accepted and evaluated in our Journal. Our Journal accepts and publishes studies which are originally scientific and will serve and contribute to the science world as well as research, collection and translation for these studies.

Our Journal publishes four issues every year, each of which is published as printed in the first quarter of the year. In line with the working principle, our Journal includes studies from all fields equally and fairly. Studies which come to our Journal are reviewed by two different field expert referees, and the time period of reviewing is two months within the scope of the workload of the referees. Studies approved by two referees are queued to be published as printed following the approval of the council of publication. Our magazine article writing rules should be prepared according to the examples in the journal website. Editorial office is responsible for all kinds of system of the Journal, no referee or author hold the responsibility of it. Authors have the right to publish in line with their independent will and knowledge, and they are regarded as accepted all the responsibility of studies which are accepted for publication and published. Our Journal serves as a bridge between publishers and readers. Our Journal and referees who review publications do not have any legal obligation for the published study. All kinds of obligations belong to authors. Our Journal does not have any impact and forcing sanction on referees in terms of publications. No study has any priority against another. Each study is subject to the same conditions and requirements. It does not have a priority or privilege. No author can have information about the referee who review and create an obligation on referees. Journal management and editor cannot decide that a study or author is priority. The system is operated with the same conditions and requirements for each study and author. Our journal writing language is English.

Our Journal is international and accepts studies with such qualities. Studies which have been sent to another journal for any reason are rejected even if they have been accepted to be published in our Journal, provided that a refutation is issued. Rights of a study which has been sent to our Journal have been given by the author to the Journal. It is regarded that the author has accepted it in advance. Such conditions and requirements begin to be operated once the publication is uploaded on our Journal's system. No special declaration or signature is requested from authors in this regard. In cases of legal problems occurring or likely to occur, legal advisors of our Journal reserve unilaterally the right to take all actions to protect our Journal and its referees.

The Article No. 101 has been brought as the condition to Apply for the Exam of Associate Professorship in the Main Area of Health Sciences by T.R. Head of Interuniversity Council. In this article, 1- (b) section of the international article part states that Original research articles (10 points) published in the journals indexed by international field indices (the journals in the indices apart from those specified in 1a) are required. International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences (SSTB) is included in the criteria for the journals indexed in its field and evaluated accordingly.

SSTB - Uluslararası Hakemli Akademik Spor, Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Kayaşehir Mah. Evliya Çelebi Cad. Başakşehir Emlak Konutları
1/A D Blok Kat: 4 Daire: 29 Başakşehir, İstanbul, Türkiye
Tel: +90 212 801 40 61 Fax: +90 212 801 40 62
info@guvenplus.com.tr